

מסכת סוכה פ"א דף ב' גמ' אבל דפנות מגיעות כו'.

רמב"ם ז"ל לא חילק ואסר כל שגבוה למעלה מכ' אמה וכן הרי"ף וכתב טעמא משום דקי"ל פ"ב פ"א וזוה לא שניא מגיעות לסכך לא שניא אית ביה ארבע על ד' פסולה ע"כ. והן אמת דקי"ל פ"ב דבתרא הוא אלא דקשה לי פ"ב דשקיל וטרי תלמודא אליבא דהנה אמוראי וטרח לנישב מתניתא אליבא דידהו משמע דסתמא דתלמודא לא מסיק פ"ב.

אלא לפום מאי דכתב ה"ר"ן דבכוליה תלמודא קאמר דר' יהודה סבר דירת קבע ולא שמעינו ליה דאמר לה אלא אי מפרשינו פ"ב א"כ פ"ב פסקינו פ"ב ולא חיישינו לתלמודא דהכא דאפשר דאינו אלא להבין מה דקשה עליהו ולא משום דפסק פנותיהו.

ותו הוכיח ה"ר"ן מההיא דבנה אצטפא תוף סוכה שהיא גבוהה למעלה מכ' אמה דסובר סתמא דתלמודא דלא פ"ב דהא ב"דפנות נוגעות עסקי' מדקאמר דחשבינו הסכך ד"פן עקומה ומהשתא אין לפקפק בהלכה זו כל עיקר ועיין מ"ש ב"ד י"א ד"ה דרש רבא בר ר"ה: דף ג' גמ' הלכה צריכה שתהא מחזקת ראשו ורובו ושולחנו כו' ע"כ.

כתב רמב"ם בפ"ו מהלכות סוכה ז"ל מי שהיה ראשו ורובו בסוכה ושולחנו בתוף ביתו וכו' הרי זה אסור כו' גזירה שמה ימשך אחר שולחנו ע"כ. משמע דסובר דהלכה כב"ש אפילו בהא וכ"כ הרי"ף.

ותמיה לי טובא פ"ב דלא אתמר הלכה כב"ש אלא בשיעור סוכה מנ"ל למימר דאפילו בהא דגזירה שמה ימשך. והרי"ף נתן טעם משום דחד טעמא להם ולא ידענא מנין לו ומפשטא דסוגיא לא משמע הכי ודעת רמב"ם לא משמע דסובר פ"ב הרי"ף מדלא יהיב טעמא בדין ראשון שכתב דבעי ז על ז שהיא שיעור ראשו ורובו ושולחנו דהוי משום שמה ימשך כו' וכתב טעם זה בסוכה גדולה וכד דייקנו דברי רב שמואל בר יצחק דברי מוכיחים דלא פ"ב הרי"ף ורמב"ם.

נדא דהו"ל למימר הלכה שצריף שיהיה ראשו ורובו ושולחנו בתוף הסוכה ומשתמע ממילא דבעינו שיהיה בה שיעור זה ומדנקט כה"ג משמע דלא בעינו אלא שיהיה בה שיעור זה ודיק ותו קשה לימא להדיא הלכה כב"ש בשלמא אי אמרינו דלא פסק פנותיהו אלא בשיעור סוכה שפיר דלא מצוי למימר הלכה כב"ש דהוה אמין דהלכה כב"ש בכולה מלתא דידהו פ"ב מסיק הש"ס דבתרתי פליגי ולהכי פ"ב דהלכה דקאמר דוקא בהא מלתא.

אלא להרי"ף והרמב"ם דאפולה מלתא דב"ש קאמר הלכה לימא הלכה כב"ש: ונראה דעיקר טעמו דרמב"ם הוא מההיא דאמרינו בירושלמי דפ' הישן אמתני' דהיה ראשו ורובו כו' ז"ל רבי שמואל בר רב יצחק בשם רב ממה שסלקו ב"ש לב"ה ה"א אמרה הלכה פ"ב דברייהם ע"כ.

הרי דאתמר להדיא הלכה כב"ש דבעי' שולחנו תוף הסוכה ואפילו בסוכה גדולה דהא ה"ד דסלקו ב"ש לב"ה ה"ג עובדא דר"י החורני ונהיה סוכה גדולה היתה אלא שהיה שולחנו חוץ לסוכה שאל"כ הכי הו"ל ומצאוהו יושב בסוכה שאינה מחזקת אלא ראשו ורובו ופשוט.

ומהשתא אשפחנא סימא ליתובי מאי דייקנא במילתיה דר"ש בר רב יצחק דמיייתי בש"ס דילן אמאי לא נקט מילתיה דבעי' שיהיה ראשו ורובו ושולחנו וכו' דהא פ"ב אמרה להא מלתא פ"ב מיייתי לה בירושלמי וטעמא דלא פ"ב ליתנהו לתרונניהו פ"ב מיימרא פ"ב דהוה משום דהוה דבעינו שולחנו בתוף הסוכה נפקא ליה ממה שסלקו ב"ש לב"ה ועדיין אני אומר דלא סלקו ב"ש

לב"ה אלא פהא דמשום גזרה אכל לענן שיעור הכשר סנפה דילמא כב"ה דלא בעי' שתחזיק גם השולחן ונפקא מינה להיכא דראשו ורובו בסנפה זו שאינה מחזקת טפי ושולחנו בתוך סנפה אחרת לפני דאי נמי נמשך לסנפה נמשך אמרינו דשפיר דמי קמ"ל דכל דאינה מחזקת ראשו ורובו ושולחנו לאו סנפה היא ומאי דלא קאמר הלכה כב"ש דרף פלל משום דלא משתמע ממתינתין להדיא דבתרתי פליגי ומהשתא לעולם דטעמא דב"ש בסנפה שאינה מחזקת שולחן הוי משום דלא חשיבא ראוייה לדירה ובהכשר סנפה קמפליגי ופליגי ג"כ בגזרת שמהא נמשך אחר שולחנו ואפילו יושב בסנפה פשרה שמחזקת שולחנו וסלקא לן פסקא כב"ש בתרנונייהו בראיה ברורה פדכתייבנא ולית אנן צריכין למה שנדחק הרי"ף.

וכבר צדד הרשב"א למצוא לדבריו סמוכות והכריע לומר פדבריו משום דכל דברי הגאונים דברי קבלה ואנו מקבלים קבלתו הקדושה אבל מטעמא דכתייבנא ונכון ועיין מ"ש בדרף ז' ע"ב ד"ה אמר אביי: שם גמרא בית שאין בו ד' אמות על ד' אמות פטור מן המזוזה ע"כ.

כתב רמב"ם בפ"ו מהלכות מזוזה וז"ל בית שאין בו ד' אמות על ד' אמות פטור מן המזוזה ואם יש בו לרבע וכו' ואצ"ל שאם היה ארכו יתר על רחבו וכו' חייב במזוזה עכ"ל, ובפ"א מהלכות ערויב פתב סתם וז"ל אבל אם נתנו כו' או בבית שאין בו ד' אמות על ד' אמות אינו עירוב עכ"ל וכן בפ' י"ב מהלכות שמיעה וכן בפ' י"א מהלכות רוצח וכן בפ"ז מהלכות מלכים וכן בפ"ק י"ד מהלכות טומאת צרעת ולא פתב פחדא מינייהו דלא בעי' מרובעות טעמו משום דסמך על מה שכתב בה' מזוזה שהם הלכות ראשונות ומשם נלמוד לכל מקום וטעמו ז"ל דכתב דלא בעינן מרובעות משום דאפוי פלוגתא לא מפשינן ואי תימא דפי' ד' אמות על ד' אמות מרובעות בעי' א"כ בהדיא דפליגי רבי וחקמים בשיעור סנפה דחקמים סוכרים ראשו ורובו כו' ור' סוכר ד' אמות על ד' אמות פליגי בתרתי דלחקמים פדי ראשו ורובו שהם ז' טפחים על ז' טפחים ורבי בעי ד' אמות על ד' אמות ומרובעות וקי"ל אפוי פלוגתא לא מפשי'.

ועוד נראה דדייק לישנא דמתינתין דקתני אין בו דהכי הול"ל שאינו ד' אמות על ד' אמות ומדקדק תיבת בו רוצה לומר שיש בו שיעור זה הגם שאינו עומד בסדר זה ועיין מ"ש בדרף ח' ד"ה אם יש כו' מיהו מסתברא לי דבעינן שתהא ראוייה ליכנס בה אדם ולישב בה אבל אם הייתה באופן שאם העומד אינו יכול לישב הגם שהיא ארוכה ביותר אנו סהדי דלא מקרי בית ואולי דלזה נתחכם רמב"ם שכתב בסדר זה ואם היה בו לרבע כו' אע"פ שהוא עגול או בעל ה' זוויות ואצ"ל אם היה ארכו וכו' וכי היכי דהך דעגול ודחמש זוויות יש בהם מציאות דיכול אדם לישב בהם הא נמי דכנותייהו כמו שתאמר שמנה באורך ושנים ברוחב והוא שדקדק ג"כ באומרו ארכו יתר על רחבו פי' שאינו מרובע אבל אם היה עשוי כמבוי צר וארוך פשיטא דלא חשיב בית אפי' יש בו לרבע ד' אמות על ד' אמות והגם דאמרי' לקמן דף ז' ע"ב גברא באמת' יתיב עכ"ז דנקא בדירת עראי אבל בדירת קבע לא סגי בהכי ולענן בית שהוא עגול אי מצריכין ריבוע ד' על ד' בתוכו או מצריכין כל העגול לתשלום ד' על ד' עיין מ"ש לקמן דף ח' ד"ה אם יש בהקפו כ"ד בני אדם ושם אבאר דברי רמב"ם בס"ד: דף ד' גמ' תבן ואין עתיד כו' ועפר כו' ע"כ לכאורה משמע אבל עפר ואין עתיד לפנותו הגם שלא בטלו ממש בפיו הוי מיעוט ולית בה פלוגתא ולפום מאי דגרסי' במתני' דקא מיייתי תבן או צרורות אתי שפיר דלא קתני ובטלו דבעי' שיבטלנו בפי' אלא בתבן וצרורות אבל עפר לא בעי' אלא אפי' אינו עתיד לפנותו הרי הוא בטל ולא פליג ת"ק אדר"י אלא אתבן וצרורות דר"י ס' אפי' לא בטלו אלא אינו עתיד לפנותו בטל ות"ק ס' בעי' בטלו וכן בעפר

דקא' ר"י סתם בטל וְלֹא קא' אינו בטל אֶלָּא בְּעֵתִיד לַפְּנוֹתוֹ בְּזֶה נוּכַל לִזְמַר ג"כ דְּפִלִּיג הַגַּם דְּלֹא אֲדַכֵּר עֶפֶר בְּמִקְלָתִּיהָ דַּת"ק עכ"ז כִּינּוּן דְּעֶפֶר סַתָּם דְּמִי לְתַבְּנָן וְדִאִין עֵתִיד לַפְּנוֹתוֹ וּפְלִיגִי רַבְּנָן בְּתַבְּנָן שְׁמַעִי שְׁפִיר דְּפִלִּיגִי נְמִי בְּעֶפֶר סַתָּם וְהִינּוּ דְקָאָמַר הַש"ס תְּבָנָן וְאִין עֵתִיד לַפְּנוֹתוֹ וְעֶפֶר סַתָּם מְחִלְקָתָא.

וְרַמְב"ם פְּתַב בַּפ"א מֵהִלְכוֹת סוֹפָה וְז"ל מִיַּעֲטָה בְּתַבְּנָן וּבִטְלוּ הָרִי זֶה מִיַּעוּט וְאֶצ"ל עֶפֶר וּבִטְלוּ אָבֵל בְּעֶפֶר סַתָּם אִינוּ מִיַּעוּט עַכ"ל מִמָּה דְכָתַב וְאֶצ"ל עֶפֶר וּבִטְלוּ מִשְׁמַע דְּדוֹקָא בְּטְלוּ אָבֵל וְאִין עֵתִיד לַפְּנוֹתוֹ אִינוּ מִיַּעוּט עַד שְׂיִבְטְלוּנוּ בְּכִי' וּמִמָּה דְגָמַר אֲנָמַר אָבֵל בְּעֶפֶר סַתָּם מִשְׁמַע דְּוִקָא סַתָּם אָבֵל אִינוּ עֵתִיד לַפְּנוֹתוֹ הָרִי זֶה מִיַּעוּט וְאֶפְשָׁר לִזְמַר דְּסִיפָא דְיִיִקִי' עִיקָר כְּשָׂבָא לְדִיִּיק הָאִיסוּר אָבֵל תְּחִילַת דְּבָרֵיו אֶצ"ל קָאָמַר וּמִשּׁוּם דְּאִיִּירִי בְּבִטְלָא נִקְטָה כַּה"ג אֶצ"ל אִם הָיָה הָעֶפֶר וּבִטְלוּ דְוִדָּאִי דְהָיָה מִיַּעוּט וְאִם אִינוּ עֵתִיד לַפְּנוֹתוֹ אֶלָּא דְבְּחִלְקָהּ זֶה לֹא יִנְצֵדֵק לִזְמַר וְכִשְׂבָּא לְדִיִּיק חִלְקָהּ דְּלֹא מְהַנִּי בָּהּ בִּיטוּל אָמַר אָבֵל בְּעֶפֶר סַתָּם פִּי' אָבֵל אִין עֵתִיד לַפְּנוֹתוֹ ה"ז מִיַּעוּט אָף ק' לִי דְבִמְשַׁנָּה גָרְסִי בֵּית שְׁמַלְאָהוּ עֶפֶר אוֹ צְרוּרוֹת וּבִטְלוּ כו' אִפִּי' טְוִמְאָה כו' ע"כ הָרִי דְגַם בְּעֶפֶר קְתַנִּי מְתַנִּי' וּבִטְלוּ דוֹקָא בְּטְלוּ אָבֵל אִין עֵתִיד לַפְּנוֹתוֹ לֹא וְהִדְרָא קוֹשְׁיָן לְמֵאִי דְקָאָמַר הַש"ס וְעֶפֶר סַתָּם מְחִלְקָתָא דְמִשְׁמַע אָבֵל אִין עֵתִיד לַפְּנוֹתוֹ לֹא בְּמִחְלְקָתָא תְּלִיָּא וּמִהֲשַׁתָּא מוֹכְרָח לִזְמַר דְּמֵאִי דְקָאָמַר הַש"ס וְעֶפֶר סַתָּם מְחִלְקָתָא דְסוֹבֵר ר' יוֹסִי דְבִטְלוּ וְלֹא חָשׂ עָלָן תְּלַמוּדָא לְמִיטְעִי מִמָּה שְׁגִילָה בְּרִישָׁא בְּאוּמְרוֹ וְכ"ש עֶפֶר וּבִטְלוּ דְמִשְׁמַע דְּלֹא נִפְקָא מְפָלְאָא דְפְּלוּגְתָּא אֶלָּא עֶפֶר וּבִטְלוּ וְלִדְרָף זֶה מְפָרְשִׁי דְבָרֵי הָרַמְב"ם ז"ל דְּדוֹקָא עֶפֶר וּבִטְלוּ אָבֵל אִין עֵתִיד לַפְּנוֹתוֹ בְּטְלוּ אִית לָן לְפָרוּשֵׁי בְּדְבָרֵיו בְּאוּפֵן אַחַר כְּמֵאִי דְכָתַב אָבֵל בְּעֶפֶר סַתָּם פִּי' שְׁלֹא בִיטְלוּ בְּפִירוּשׁ וְזִהוּ סַתָּם וְחִלְקָתָא עֵתִיד לַפְּנוֹתוֹ וְאִין עֵתִיד לַפְּנוֹתוֹ לֹא אֲדַכֵּר בְּמִקְלָתִּיהָ דְנִימָא דְמֵאִי דְכָתַב סַתָּם דְקָאִי עֲלֵהּ וְכִינּוּן דְּלֹא אֲדַכֵּר בְּמִקְלָתִּיהָ דְרַמְב"ם הָא מְלִתָּא דְעֵתִיד לַפְּנוֹתוֹ כֹּל עִיקָר פְּשִׁיטָא דְלֹא חֲשַׁבִּי' לִיהָ לְמִיִּדִי וְלֹא שְׁנָא עֵתִיד לַפְּנוֹתוֹ אוֹ אִילוּ עֵתִיד לַפְּנוֹתוֹ דְהָא הָרַמְב"ם לֹא סָמַךְ עָלֵי' לְדַעַת הֵהֲלָכוֹת וְחִידוּשֵׁי הַדִּינִים מִהַש"ס אֶלָּא מִמָּה שְׁהוֹנֵכֵר בְּדְבָרֵיו וְכִינּוּן דְכֹן לֹא אֲזַלְיָנָן אֶלָּא בְּתַר מֵאִי דְאֲדַכֵּר בְּדְבָרֵי רַמְב"ם לְהַדְיָא שְׁהוּא בְּטְלוּ וְלֹא בְּטְלוּ וְסַתָּם דְקָאָמַר הִינּוּ שְׁלֹא בְּטְלוּ וְאֶפִּי' אִין עֵתִיד לַפְּנוֹתוֹ אִינוּ מִיַּעוּט אֶלָּא דְבַפ"ז מֵהַל' טְוִמְאָתָא מֵת פְּתַב רַמְב"ם וְז"ל בֵּית שְׁמַלְאוּ עֶפֶר אוֹ צְרוּרוֹת הָרִי זֶה בְּטְלוּ הַבֵּית כו' ע"כ.

וְלֹא חִלְקָתָא רַמְב"ם לִזְמַר דְּמִיִּירִי בְּבִטְלוּ דוֹקָא דְאֶפִּי' לְגִירְסַת ר"י שְׁכַתְּבוּ הַתּוֹס' דְּלֹא גָרִיס תְּיַבֵּת בְּטְלוּ עַכ"פ גָרִיס בְּמִתְנִי' תְּיַבֵּת וּבִטְלוּ. וּבְפִי' הַמְשַׁנָּה דְאֵהֲלוֹת לְרַמְב"ם מְצַאֲתִי שְׁכַתְּבוּ וְז"ל בְּיִטְלוּ ר"ל דִּין בִּיטוּל הַבֵּית כו' ע"כ נִרְאֶה מְדְבָרֵיו דְגָרִיס בְּטְלוּ בְּלֹא נָא' וְקָאִי תְּיַבֵּת בְּיִטְלוּ עַל הַבֵּית שְׁכַתְּבוּ דִּינוּ וְשִׁיעוּר הַמְשַׁנָּה הֵכִי הוּא בֵּית שְׁמַלְאוּ וְכו' בְּטְלוּ גְזֵרַת הַדִּיבּוּר הוּא בְּתִיבַת בְּיִטְלוּ וְלִפ"ז לֹא בְּעִינָן שְׂיִבְטְלוּ הָעֶפֶר אֶלָּא אִפִּי' סַתָּמָא נְמִי וְזֶה הָיָה אֶפְסָא מְסוּגִיָּן דְקָא דְיִיִק בְּטְלוּ וְכֹן בַּפ' חֲלוֹן דָּף ע"ח ע"ב קָא פְּרִיף הַש"ס אֲמַתְנִי' דְקְתַנִּי חֲרִיץ שְׁמַלְאוּ עֶפֶר מְעַרְבִין כו' וְאֶפִּי' בְּסַתְּמָא וְהִתְנַן בֵּית שְׁמַלְאוּ תְּבָנָן כו' וּבִטְלוּ בְּיִטְלוּ אִין לֹא בְּיִטְלוּ לֹא כו' ע"כ.

הָרִי לְהַדְיָא דְבִיטְלוּ תְּנָאָה הוּא דְבְּעִינָן דוֹקָא וּבִטְלוּ. וְהָיָה אֶפְשָׁר לְדַחּוֹק דְבָרֵי רַמְב"ם דְּמֵאִי דְקָאָמַר בְּטְלוּ דִּין הַבֵּית פִּי' מִלּוּי זֶה שְׁמַלְאוּ בְּמִחְשַׁבְתּוֹ הָיָה לְבִטְלוּ בֵּית זֶה מִהִיּוֹתוֹ בֵּית וְהַפְּנוּגָה שְׁלֹא מְלָאוּ לְפִי שְׁעָה וְדַעַתוֹ לַפְּנוֹתוֹ.

אִי נְמִי בְּסַתְּמָא וְזִהוּ בְּיִטְלוּ דְקָאָמַר וְכַפִּי' דְבָרֵי תו' וְרַש"י אֶלָּא דְמִמָּה דְכָתַב רַמְב"ם בְּהִלְכוֹתָיו בְּכַה"ג הָרִי זֶה בְּטְלוּ הַבֵּית הָרִי הוּא צְוֹנָה כְּכַרוּכָא דְתִיבַת בְּטְלוּ דְקְתַנִּי מְפָרְשָׁה דְדִינָא קְתַנִּי מְתַנִּי'

כְּדַרְשֵׁי שִׁית וְדוּק א"כ הִדְרָא קוּשְׁיָא דְסוּגִינָן לְדוּכְתָא: וְהִיגָה גִרְאָה לֹמֵר דְּלִפּוּם מַאי דְּמַסִּיק רַב אֲסִי הֵתֵם בְּעִירוּבִין דְּמַתְּנִי דְּחַרְיִן רַבִּי יוֹסִי הִיא דְּקִסְבֵּר דְּעֵפֶר אֲפִי סִתְמָא וְכִינּוּן דְּסִתְמָא לָן תְּנָא בְּעִי כַר"י הֵכִי נִקְטִי וְלִזְהָ לֹא הִצְרִיף רַמְבַּ"ם עַד שְׁיִבְטֵל אֱלָא דְקִשְׁשָׁה אֲמַאי פֶּסֶק כַר"י אֲסִי לְגַבִּי אוּקְמָתָא אֲחֵרִיתִי דְּמַסִּיק הֵתֵם בְּעִירוּבִין וְנ"ל רַב אֲשֵׁי אָמַר בֵּית אֲחֵרִיץ קָא רַמִּית חַרְיִן לְמַטְמִינָה קָאִי בֵּית לְמַטְמִינָה קָאִי ע"כ וְהוּי אוּקְמָתָא פְּרַב אֲשֵׁי דְבִתְרָא גַם דְּמִינִיתִי לָהּ תִּלְמוּדָא בְּסִיּוּמָא דְּמִלְתָּא.

גַּם דְּמִסְתַּבְּרָא הִי חִילּוּק גַּם דְּאֲתִיָּא סִתְמָא מַתְּנִיתִין דְּעִירוּבִין אֲפִי אֲלִיבָא דְּרַבְבִּין גַּם דְּלֹא הוּוּ פְּלִיגִי סִתְמָא דְּעִירוּבִין אֲסִתְמָא דְּאֵהְלוּת וְהִיכִי שְׁבִיק רַב אֲשֵׁי נוֹסֵף עַל כָּל הֵנִי מְלִי מְעַלְיָתָא וּפְסִק פְּרַב אֲשֵׁי וְתוּ אֲמַאי פֶּסֶק דְּסוּבֵר דְּבַעֲיָנָן דְּנֻקָּא בְּטֵלוּ אֱלָא וְדָאִי דְּלִיתָא לָהּ מִלְתָּא גַם מְטַעְמִי אֲחֵרִינִי צְרִיכִי לְאַטְרוּחִי בְּפִרְכִּי.

וְתוּ חִזִּיתִיָּה לְרַמְבַּ"ם דְּהַשְׁמִיט הִיא דִּינָא דְּחַרְיִן דְּמַתְּנִי דְּעִירוּבִין. וְקִשְׁשָׁה אֲמַאי הַשְׁמִיט דִּין הַמְּשֻׁנָּה דַּע"כ"פ הו"ל לְאֲתוּיִי הַהֲלָכָה אוּ פְּאוּקְמָתָא דְּרַב אֲשֵׁי אוּ פְּאוּקְמָתָא דְּחַד מִהֵנָּה אָמוּרָאִי.

גַּם רִישָׁא דְּמִלְאוּ קִשׁ וְתַבְּנֵן דְּקַתְּנִי מַתְּנִי דְּמַעְרְבִין שְׁנַיִם הַשְׁמִיטָה רַמְבַּ"ם כָּל עֵינָר וצ"ל אֲמַאי וְנִרְאָה דְּרַמְבַּ"ם ז"ל תִּלָּא זַיִינָה בְּהֵיא דְּגֵרְסִי בְּהַזְרֵק דָּף ק' וְנ"ל אָמַר אֲבִי בּוֹר בְּרַה"ר עֲמוֹק עֲשָׂרָה וְרַחֲב ד' מִלְּאָה מִיָּם וְנָרַק לְתוֹכָהּ חֲזִיב מִלְּאָה פִּירוּת וְנָרַק לְתוֹכָהּ פֶּטוּר מַאי טַעֲמָא מִיָּם אִינָם מְבַטְלִין מְחִיצָה פִּירוּת מְבַטְלִים מְחִיצָה תְּנִיָּא נְמִי הֵכִי וכו' ר"ש אוֹמַר אִם יֵשׁ בְּמִקּוּם שְׁזָרַק עֲמוֹק עֲשָׂרָה וְרַחֲב ד' חֲזִיב ע"כ הִרִי דְּפִירוּת מְבַטְלִי מְחִיצָה וּבְהִכְרַח לֹמֵר דְּלֹא בְּטַלְיָנָהוּ לְפִירוּת וְאֵעִפ"י כֵּן מְבַטְלִי מְחִיצָה וְנִהְגִּים דְּמַהֲבַרְיָתָא דְּמִינִיתִי סִייעָתָא לְאֲבִי לִיכָּא סִייעָתָא אֱלָא לְעַנְיָן דְּמִיָּם לֹא מְבַטְלִי מְחִיצָה עִם כָּל זֶה הַש"ס טַרַח דְּלֹא תִימָא דְּמִיָּם נְמִי מְבַטְלִי כְּפִירוּת וּמִזְהָ אֲתָהּ לְמַד דְּפִירוּת וְדָאִי מְבַטְלִי מְחִיצָה וּפְסִק רַמְבַּ"ם לְהֵיא דִּינָא בְּפִי"ד מִהֲלָכוֹת שֶׁבֶת וְנ"ל בּוֹר בְּרַה"ר כו' הִיגָה מִלָּא פִּירוּת וְנָרַק לְתוֹכוֹ פֶּטוּר דְּהִרִי מִיעֲטוּ הַפִּירוּת אֲתִי שְׁיַעוּרוּ ע"כ"ל וְכפ"ז קִשְׁשָׁה אֲמַתְּנִי דְּעִירוּבִין דְּחַרְיִן דְּקַתְּנִי דָּאִם מִלָּא קִשׁ וְתַבְּנֵן לֹא מְבַטְלִי מְחִיצָתִיהָ וּמַעְרְבִין שְׁנַיִם וּכְבָּר הַעִירוּ בְּזֶה רַבּוּתִי בְּעַלֵי הַתּוֹס' בְּעִירוּבִין ד"ה אֲפִי מִלָּא קִשׁ וכו' וס"ד לְתַרְץ דְּמִדְּאוּרִיָּתָא וְדָאִי מְבַטְלִי אֲבָל לְעִירוּבֵי דְּרַבְבִּין הוּא יֵשׁ לְחַלְקֵי וכו' וְהַקִּשְׁשָׁה עַל דְּרָף זֶה דָּא"כ אֲמַאי מְדַמְּהוּ בְּסִיּוּמָא לְעַנְיָן אֵהְל דְּאוּרִיָּתָא.

וְתוּ דְּמַהֲהִיא דְּאֵהְל נְמִי קִשְׁשָׁה לְהֵיא דְּשֶׁבֶת דְּפִירוּת ע"כ וְרַמְבַּ"ם מְפַח זֶה פִּי מַתְּנִי דְּאֵהְלוּת כְּגִירְסָא דְּהִנֵּת קַמְיָה בְּטֵלוּ בְּלֹא נָא"ו דְּפִי הוּא דְּכָל שְׁמֵלָאוּ בְּטֵלוּ וּכְדַבְרֵי אֲבִי דְּאֲפִילוּ פִּירוּת מְבַטְלִי מְחִיצוֹת וּמַתְּנִי דְּעִירוּבִין פְּלִיגָא וְקָא סָבַר דְּאֲפִילוּ קִשׁ וְתַבְּנֵן לֹא מְבַטְלִי וכו"ש פִּירוּת וְלֵהִכִּי תִּלְמוּדָא קָא רַמִּי מַהֲהִיא דְּמִלְּאָהוּ פִּי בְּרִיָּתָא הִיא וְשִׁנְיָא לִישְׁנָא דִּינָה מְלִישְׁנָא דְּמַתְּנִי דְּבְבַרְיָתָא תְּנִי וּבְטֵלוּ בְּטֵל וּמָה שְׁכַתְּבוּ הַתּוֹס' דְּבְהִכְרַח לֹמֵר דְּמַתְּנִי קָא פְּרִיף מְטַעֵם דָּאִין לְהִבִּיא בְּרִיָּתָא כִּינּוּן דִּיכּוֹל לְהִבִּיא הַמְּשֻׁנָּה וּמַאי דְּקַתְּנִי וּבְטֵלוּ בְּטֵל וּבְמַתְּנִי לֹא קַתְּנִי בְּטֵל אֱלָא טְנוּמָאָה בּוֹקְעַת כו' כֵּן דְּרָף הַתִּלְמוּד לְהִבִּיא בְּקִיצוֹר כו' ע"כ דְּבְרִיָּהֶם דִּנְחַק לֹמֵר דְּלֹא אֲשַׁכְּחֵן שְׁהַש"ס יְבִנָּה לְשׁוֹן חֲדָשׁ מְעַצְמוּ בְּלִשׁוֹן קִצְרֵי מְדַבְּרֵי הַמְּשֻׁנָּה וְאוּלַי יְהִיגָה כֵּן לְפִי מָה שְׁפִירְשׁוּ הֵם ז"ל בְּעַנְיָן פִּי הֵכָא דְּמַפְרָשִׁי לָהּ הֵכִי וְלֹא כֵּן הוּיָא וְהַדְּוִחַק שְׁאֲמָרוּ לְמָה יְבִיא מְבַרְיָתָא וְלֹא מִהַמְּשֻׁנָּה לְפּוּם מַאי דְּכַתְּיָבָא וְלִדְעַת רַמְבַּ"ם לֹא קוּשְׁיָא הוּא אֲדַרְבָּא מִהַמְּשֻׁנָּה לֹא קוּשְׁיָא הִיא דְּמַשְׁנַת אֵהְלוּת אֲפִי סִתְמָא מְבַטְלִי מְחִיצוֹת כְּדַכְתִּיב וְהִיא תְּנָא דְּהֵכָא פְּלִיגֵי אֵהְל דְּאֵהְלוּת.

אֱלָא מַאי דְּרַמִּי תִּלְמוּדָא הוּא כַּס"ד דְּמֵאֵן דְּסוּבֵר דְּלֹא כָּל מִיָּדִי מְבַטְלֵי מְחִיצוֹת יְסַבּוֹר דְּאֲפִי עֵפֶר וְצְרוּרוֹת בְּעִינָן דְּנֻקָּא בְּטֵלוּ כְּדַקְתְּנִי בְּבְרִיָּתָא בֵּית כו' וּמִלְּאוּ צְרוּרוֹת וּבְטֵלוּ בְּטֵל מְשַׁמַּע דְּנֻקָּא

ובטלו אז הוא דבטיל ומשני ליה כל הנהו שינויי ולאו משום דהלכתא פהאי מתני דחריץ אלא להבין פי דמתני אבל לענין הלכה קי"ל פאבני וכהו סתמא דאהלות דלא קתני אלא מלאו כו' בטלו וכדפרשית ולהכי השמיט רמב"ם דין חריץ דסמך על מה שפתיב בפרק י"ג מהלכות שבת דאפי' פירות מבטלי מחיצה ומינה אפי' מלאו קש ותבן מערבין אחד והביא בסוגין גבי סופה לפום מאי דקאמר תלמודא פא למעטה בכרים וכסותות לא הוי מיעוט מוכח דסובר דבסופה לא אמרי' פהו דאבני דלא בעינן מחשבה וכ"ע בעי' דוקא בטל וטעמא דמלתא דשאני סופה דכלום טעמא מאי אמרי' דלמעלה מכ' אמה פסולה כפי דעת רבא דפסק רמב"ם ורבותיו ו"ל כנותיה הוא דבנין פזה שהיא גבוה למעלה מעשרים הוי דירת קבע והתורה אמרה דירת עראי ולזה אם מייעטה בכרים וכסותות גם בדירת שאדם עושה למעלה מעשרים שאנו דנים בה לומר זו דירת קבע היא אדם עושה בה פרים וכסותות ודכונותה אסרה תורה ולהכי לא מהני למעטה לא בכרים ולא בכסותות ולא בפירות וכיוצא בהו וקא חזית סתמא דתלמודא דבהא אתאן לסברת האומר דבעינן בעלמא מידי המבטל הגם דבעלמא לא אזלינן פנותייהו מטעמי דכתיבנא אהני לן למנקט פנותייהו לענין סופה דבזה יודו כ"ע דבעינן עד דמבטל להו למר פדאית ליה דעפר סתם מהני ומר עפר נמי עד דמבטל ליה ופסק רמב"ם פחכמים דלא מהני סתם ואפילו שאין עתיד לפנותו וכדפרשנו דבריו דרף שני ועיקר ובהו לא קשה מידי אלא דלפום האי ישווא סליק לן דה"ה בית שמלאו תבן או פירות דבטל הבית פגל כו' והגם דמתני קתני עפר אורחא דמלתא נקט ותדע דאל"כ קשה לאבני דאמר דפירות מבטלי הקשו ליה דמתני דאהלות לא קתני אלא עפר וצורות אלא ודאי דלאו דוקא ואורחא דמלתא נקט אי נמי איכא לצדודי דדוקא מלא עפר כו' וכדומה שאינו מקבל טומאה אבל פירות וכדומה דמקבלי טומאה פנין דאינן חוצצין בפני הטומאה הלכה למשה מסיני א"כ מהאי טעמא ה"ה פאלו מקומן פנוי מהן וכאלו לא מלאו וא"ת א"כ נחשוב פאלו הפירות והטומאה גוף אחד וסוף וסוף אין פאן אהל לאו קושיא היא פנין דמפלגא טומאתן מהמת לא מציינן לחשוב פאלו הפל הוא מת אחד וכיון דכן לא נתבטלו פירות אלו להיות פמת ולא בטלו האויר פנין דאינן חוצצין ולזה לא קתני במתני' אלא מלאו עפר כו' דבר שאין מקבל טומאה: וראיתי בשיטות להרא"ה והריטב"א שפתיבו לתרץ קו' התוס' דטעמא דאבני דאמר מלא פירות פטור דמינרי בפירות טבל דאסורין לטלטל ודבריהם מוקשים אצלי דא"כ אדמהדר לחלק במים לפירות לפלוג בפירות עצמן דאם הם טבל פטור ואם אינם מוקצים חייב ומדמחלק במים דאית ביה פרתמי שהמחיצות נפרות וגם אינם מוקצים מוכח דפשיטא דפירות אפי' אינם מוקצים ומלתא דפשיטא היא.

ותו אית לן לאותובי אהא מלתא אלא טבא חזא אלימתא מלאפוישי חיובתי לתת יד לבאים להרים קולמוס לומר יש לישוב ויש לתרץ עלייהו: שם גמרא סבר אבני למימר וכו' אמר ליה רבא וכו' משמע דאפילו אבני לא קאי הכי במסקנ' מדקאמר סבר כו' ורמב"ם פתיב בפ"ה וז"ל אם עבר וסיפף בדבר הנזבל ונושר או בדבר שריחו רע פשרה שלא אמרו אין מסככין באלו אלא כדי שלא ניח הסופה ויצא וצריף ליהנה שלא יהיו קוצין ועלין של סכף יורדין לתוף עשרה כדי שלא יצר לו בשיבתו עכ"ל לפספ נבחר לשון צדיק ברור מללו דאינה פסולה אלא כדי שלא יצר לו וכו' ומידי דהנה דאין מסככין בדבר הנזבל וכו' דלאו פיסולא איכא והגם דאמאי דקאמר אבני פשרה קא מהדר רבא ה"ה פשרה ולכתחלה נמי ומהדר ליה וכו' ולעולם דיעבד לא פסלינן ליה.

וטעמו דרמב"ם משום דכיון דטעמא הוא משום דירה סרוחה ואשכחן בההיא דשנוצרי דאמר אבני דרף י"ב אין מסככין מטעמא דסרי ריחיהו כו' ומדנקט אין מסככין ולא אמר פסולה ש"מ

דְּנֻקָּא לְכַתְחִילָה וְהָא גַּמֵּי דְכֻנּוּתָהּ וּבְהָא מְלֵתָא לָא אֲשַׁפְחֵן מֵאֵן דְּפְלִיג עֲלֶיהָ דְּאֲבֵי: שֶׁם גְּמָרָא הֵיִתָּה גְבוּהָ מְעַשְׂרִים אַמָּה וּבְנָה בָּהּ אֲצַטְבָּא כְּנָגְד דִּלְפִן אֲמַצְעֵי כּו' ע"כ.

מִדְּבַרֵי רִש"י מוֹכַח דְּלָאוּ דְּנֻקָּא אֲצַטְבָּא כְּשֶׁרָה אֲלָא כָּל הַסּוּפָה וּמִיַּדֵי דַּהּוּהָ פְּסָל הַיּוֹצֵא מִן הַסּוּפָה ע"כ. וְדַבְּרִי ו"ל אֵינָם מְוַכְרְחִים וְכִמוֹ שֶׁדַּחֲו דְּבַרְיוּ הַרְשָׁב"א וְהָר"ן בְּטוֹב טַעַם.

וְרַמְב"ם בַּפ"ד מֵהִלְכוֹת סוּפָה פָּתַח וְז"ל בְּנָה אֲצַטְבָּא בָּהּ כְּנָגְד דִּלְפִן הָאֲמַצְעֵית כּו' אִם יֵשׁ בְּאֲצַטְבָּא שְׂעוֹר רֹחַב הַסּוּפָה כְּשֶׁרָה ע"כ. מִסְתַּבְּרָא מְדָלָא פִּי לְהִדְיָא כָּל הַסּוּפָה כְּשֶׁרָה מִשְׁמַע דְּנֻקָּא הָאֲצַטְבָּא דְּהָא הָא מְלֵתָא לָאוּ מְלֵתָא דְּמִשְׁתַּמַּע מִמִּשְׁמַעוֹתָא מְלִישְׁנָא דְּגְמָרָא דְּנִימָא דְּלֵא הַנְּצָרָה רַמְב"ם לְפָרְשָׁה אֲלָא דְּגַמְרָה לֵה רִש"י מֵהֵיִתָּה דְּפְסָל הַיּוֹצֵא וּמִפְּחֵ שְׁהוּקְשָׁה לִיָּה פְּשִׁיטָא מֵאֵי קַמ"ל כִּינּוּן שְׂיֵשׁ לֵה ג' דְּפָנוֹת וְכָל הַכְּשֶׁר סוּפָה מִפְּחֵ זֶה עֵינּוּן בְּזוּהָר דַּעֲתוֹ הַקְּדוּשָׁה דְּהָא קַמ"ל דְּאֵי לָאוּ הֵכִי מִמִּשְׁמַעוֹתָא דְּתַלְמוּדָא הוּא מְקוּם הָאֲצַטְבָּא לְבַד וְתוּ תְּמִיָּהָ לִי טוֹבָא בְּהָא דְּמִדְּמָה רִש"י הָא מְלֵתָא לְפְסָל הַיּוֹצֵא דְּלְכָל הַפִּי דְּאֲתַמְרוּ הֵתָם לָא דְּמֵיָּא דְּהָא ד' פִּי אֲתַמְרוּ בְּש"ס בְּפִירוּשׁ פְּסָל הַיּוֹצֵא.

א' דְּאֵיכָּא ג' דְּפָנוֹת וְכָל דֵּינֵי סוּפָה אֲלָא דְּהַדְּפָנוֹת לָא נַעֲשׂוּ אֲלָא לְגֻנוּאֵי כּו' וּמֵהָא וְדֵאֵי אֵינן רְאָיָה לְגִדּוֹן דִּידוֹן. ב' בְּקָנִים הַיּוֹצֵאִים לְפָנִים מִן הַסּוּפָה וְנִמְשָׁף דִּלְפִן בְּהַדְּיָיָהוּ פִּי דְּדוֹלָן זֶה יֵשׁ לוֹ סְבָף גַּם יֵשׁ לוֹ הַסּוּפָה לוֹ כְּמִין גַּם.

וְהַדְּוֹן שֶׁכְּנָגְדוֹ הַקְּצָר הֵגַם שְׂאֵינּוּ בְּשׁוּהָ עֵמוֹ וְזֶה יוֹצֵא יוֹתֵר מִמֶּנּוּ פְּסָל אֶחָד הָא קַי"ל ג' טַפַּח וְהָא קַמ"ל הֵגַם שְׂזָה לָא נִתְכַּנּוּן לְהַכְּשִׁיר הַסּוּפָה בְּטַפַּח שְׂאֲמָרָה הַהֲלָכָה אֲלָא כְּשֶׁעוֹר הַצָּרִיף וְאֵיגְלָאֵי מְלֵתָא שְׁהַפְּסָל הֵיִתֵּר מִשְׁכְּנָגְדוֹ לָאוּ מִסּוּפָה הוּא קַמ"ל.

וְאֵי גַּמֵּי דַּעֲבִיד קְנָה אֶחָד מִסּוּף הַכּוֹתֵל הַקְּצָר לְשַׁכְּנָגְדוֹ בְּכּוֹתֵל הָאָרוּךְ כְּמִין צוּרַת פְּתַח וְנִשְׂאָר הַפְּסָל נִיכָר כִּי פְּסָל הוּא אַעפ"י כִּן כְּשֶׁרָה כִּי סוּף סוּף יְכוּלִין לְהַכְּשִׁירוֹ וְנִחְשָׁב לְדוֹלָן הַקְּטָן בְּמִקּוּם טַפַּח הַצָּרִיף בְּדוֹלָן ג' כִּי לָא בְּטָלוּ מִלְּהַצְטָרֵף צוּרַת הַפְּתַח שְׁעֵשָׂה וְהֵינּוּ חִידוּתָא דְּדִינָא דְּקַמ"ל תָּנָא.

וּלְפּוּם הָאֵי פִירוּשָׁא מֵה שְׂאֵנּוּ מְכַשִּׁירִין הַפְּסָל הוּא כְּפִי הַהֲלָכָה לָא שְׂאֵנּוּ מְכַשִּׁירִין מְקוּם פִּיִּסוּל מִשׁוּם סְמָךְ מְקוּם הַכְּשֶׁר. ג' פִּי פְּסָל סוּפָה שְׁרֻבָּה צִלְתָּה מְרוּבָּה מִחֲמַתָּה וּמִיַּעוּטָה חֲמַתָּה מְרוּבָּה מְצִלְתָּה שְׁמַצְרִפִּין כָּל הַסּוּפָה וְכִינּוּן דְּבִכּוּלָּה צִלְתָּה מְרוּבָּה מִחֲמַתָּה גַּם זֶה הֲלָכָה הִיא שְׁבִכְלָלוֹת כָּל הַסְּבָף צִלְתָּה מְרוּבָּה מִחֲמַתָּה כְּשֶׁרָה הֵגַם שְׁמַקּוּם א' יֵשׁ בּוֹ צֵל מִמְּקוּם הָאֲחֵר כִּי לָא בָּאָה הַהֲלָכָה שְׁצָרִיף כָּל חֶלֶק וְחֶלֶק בְּסוּפָה צִלְתוּ מְרוּבָּה.

ד' סְבָף פְּסוּל פְּחוֹת מַג' בְּסוּפָה קִטְנָה דְּאֵינּוּ פּוֹסֵל וְהָא גַּמֵּי הַלְכָה הִיא דְּכָל פְּחוֹת מְשַׁלֵּשׁ כְּלָבוֹד דְּמֵי מִשְׁא"כ הָא דְּאֲצַטְבָּא לָא דְּמֵיָּא לְשׁוּם אוֹקְמָתָא מֵהֵנָּה דְּהֵיכָא פְּתִיבָה דְּכִינּוּן דְּאֲצַטְבָּא כְּשֶׁרָה כְּכָל חֻקוֹתֶיהָ גַּם מֵאֵי דְּקָמָה הֵגַם דְּפְסוּל מִטַּעַם דְּגְבוּהָ עֲשָׂרִים נִימָא בֵּינָה דְּכְשֶׁר שְׁלֵא כְּדִין וְשְׁלֵא כְּשׁוּרָה וְאֵם נֶאֱמַר דְּרִש"י מְפָרֵשׁ בְּהָךְ אוֹקְמָתָא דְּקָנִים הַיּוֹצֵאִים לְפָנִים מִן הַסּוּפָה דְּמִיַּרֵי דְּלִיכָא אֲלָא דוֹלָן אֶחָד וְלִיכָא כְּנָגְדוֹ שׁוּם דוֹלָן אֲפִילוּ טַפַּח וְכַגּוֹן שְׁעֵשָׂה לְסוּפָה זֶה דוֹלָן ד' מִסּוּף דוֹלָן הַקְּצָר עַד כְּנָגְדוֹ כְּכּוֹתֵל הַמְּשׁוּף וְנִשְׂאָר הַפְּסָל יוֹצֵא וְנִמְצָא שְׂאֵינן לוֹ אֲלָא שְׁנֵי כּוֹתֵלִים כְּמִין גַּם וְאֵינן בּוֹ שְׂעוֹר סוּפָה וְלִדְרָף זֶה מִכְּנָה שְׁפִיר הָאֵי דִּינָא דְּאֲצַטְבָּא לְפְסָל.

אֲלָא דְּקָשָׁה חֲדָא מְנָא לִיָּה דְּמִיַּרֵי בְּהֵכִי אֲדַרְבָּא מִסְתַּמָּא בְּסוּפָה עֲשׂוּיָה כְּדִינָה קָא עֲסִיק תָּנָא וְהַכְּשֶׁרָה הוּא שְׁלֵשׁ דְּפָנוֹת דְּנֻקָּא וְתוּ א"כ אֲמֵאֵי מוֹקִי לֵה בְּקָנִים הַיּוֹצֵאִים לְפָנִים לּוֹקְמָה גַּם לְאַחֵר

פינון דמיה לפנים מה לאחור איכא דפנות אלא ודאי דנקט לפנים לומר דמתכשרא בדיןפנות הסופה כמשפט ותו מנ"ל לפרושי בכה"ג ומחדיתי דיןא פהאי שלא כמשפט ונחזי אנו כל הנהו תלת אוקמתי אחרני דאתמרו התם דלא נפקא חדא מהלכה ותהוי הא פחדא מינייהו אלא ודאי דעיקר דהא מלתא כפ' הרשב"א ונה"ן וסיעתייהו ומה שהכריחו לרש"י לומר פן קושית הפשיטות פבר תרצו הרשב"א ונה"ן בטעם נכון ונראה דגם רמב"ם ממה דלא פ"י מוכחא מלתא דדוקא האצטבא אבל חוץ מהאצטבא פשהוא רחוק טפי ד' אמות מיהא פסול ועיקר: ושוב ראיתי להרא"ש שהביא דברי הרב רבי ישעיה שדחה דברי רש"י וכתב הרא"ש לחזק דברי רש"י דמדייק תיבת פסול דגילה דעתו דפסול זה אינו בכלל סופה ועוד אמרינו לקמן אם רובה צלמה כו' ע"כ.

מחילה מכבוד הרב מה שאמר דפסול זה גילה דעתו כו' סוף סוף אין פיסול מדאורייתא אלא מחמת מחשבתו ואין מחשבתו מבטלת דבר שבאה עליו ההלכה דכשר משא"כ מאי דקמן שההלכה באה עליו דפסול פינון דגבוה למעלה מעשרים אמה.

ומה שרצו להסתייע ג"כ מסופה דרובה צלמה וכו' פבר פתבתי דלא דמי וכל זה אם המקום שנשאר בסופה גבוה למעלה מכ' אמה הוא רחוק מהאצטבא ד' אמות אבל אם הוא פחות מד' אמות ויש שם דופן עיין בדיבור שאחר זה: שם גמרא ומן הצד אם יש משפת האצטבא כו'.

איכא לספוקי אם מקום האצטבא לבד הוא דכשר או אפילו בכל הסופה פינון דאין מן הפותל לאצטבא אלא פחות מד' אמות. ורמב"ם בפ"ד מהלכות סופה כתב וז"ל בנה אצטבא כו' מן הצד אם יש משפת האצטבא ולפנותל ד' אמות פסולה פחות מד' אמות פשרה בנה באצטבא וכו' וכאילו המחיצות נוגעות באצטבא כו' ע"כ.

וכתב ה"ה דמדברי רמב"ם מוכן דסובר דכל הסופה פשרה כו' יעש"ד. ודבריו ז"ל אינם מוכרחים דמי יאמר דמאי דאמר רמב"ם נוגעות באצטבא דכונתו היא ששאר הדופן נשאר במקומו דילמא שרואין כאלו הוא פותל ולא סכף וכיון דכן לו יהיה שנוגעת המחיצה באצטבא אי חשבינו ליה להך פחות מד' אמות שנשאר אור הנה הוא פסול בין שנחשוב שנסמך ונדבק הפותל לצד האצטבא הנה אין פאן מקום וקושטא הוא דליכא לדמויי האי דינא לבית שנפרץ דהגם דנימא הכא דכל הסופה פשרה בית שנפרץ אינו פשר אלא תחת הכשר וכמו שכתב רש"י משום דהתם פסלות הסכף הוא מחמת עצמו וממ"נ פסול אם נחשוב שנזקף הפותל הרי הוא פסול ואם נחשוב שנשאר במקומו הנה הוא פסול משא"כ בדין האצטבא כשנחשוב שנדבק הפותל שפנגד האצטבא לאצטבא ונשאר הסכף במקומו הרי זה כשר גמור ומפרעא לי מלתא דכיון דלא פ"י רמב"ם להדיא דכשרה כל הסופה מקום האצטבא לבד קאמר והא מיהא ליכא הכרעה לאידך גיסא בדברי הרב המגיד וכיון דכן לא מקילינו ומכ"ש דהוי מלתא דאורייתא: וראיתי למרן בשלחנו הקדוש סי' תרל"ג ס"ה שכתב וז"ל היתה גבוה מעשרים ובנה בה אצטבא פנגד דופן האמצעי על פני פולה ובה שיעור סופה פשרה כל הסופה ואפילו מהאצטבא והלאה אם בנה אצטבא מן הצד אם יש מן האצטבא עד פותל הבית פחות מארבע אמות פשרה על האצטבא דוקא כו' ע"כ משמע מדבריו דבאצטבא שפנגד דופן האמצעי דכשרה כל הסופה אפילו יש יותר מד' אמות מן האצטבא והלאה והיא דעת רש"י שהסכים לה הרא"ש.

ובב"י כתב טעם לפסק זה הוא משום דרמב"ם ונהרא"ש ז"ל מספימין לדעת רש"י ע"כ. וקשה דהא הרמב"ם לא נרמז בדבריו כל עיקר שסובר כדעת רש"י ולא כתב הרב המגיד דדעת הרמב"ם דכל הסופה פשרה אלא באצטבא שאין ממנה לדפנות ד' אמות דאמרינו בה כאלו דפנות נוגעות

באצטבא אָבל בַּנְדוּן זַה דאַין בַּה דוּפֿן עָקוּמ' שְׂדֵן בּוּ רִשׁ"י לַהַכְשִׁירוּ מְדִין פֿסֵל בַּהּ לֹא דַקְדַּק
הַרְבּ הַמַּגִּיד מְדַבְּרֵי הַרְמַב"ם דְּסֹבֵר חֲשִׁיבָא פֿנוּגַעַת בְּאַצְטַבָּא אִין טַעַמִּיגֵהוּ וְשׁוּה וְלֹא רָאִי זַה כִּרְאִי
זַה לױמֵר דְּדוּן מְרוּן מְדִין דוּפֿן עָקוּמָה לְדִין אַצְטַבָּא שְׂכַנְגֵד דוּפֿן הָאַמְצָעִי.

וְתוּ חֲמִינָא דְמֵאֵי דְלֹא הֵנָּה הֵנָּה וּמֵאֵי דְהֵנָּה לֹא הֵנָּה דִּין אַצְטַבָּא בְּאַמְצַע דְּמַכְשִׁיר כֹּל הַסּוּפָה מְדִין
פֿסֵל דְלֹא דִינִיק מִיַּדִּי ה"ה מְדַבְּרֵי רַמְבַּם פֿסְקוּ מְרוּן דְּכַשֵּׁר מִטַּעַם דְּהַרְמַב"ם ו"ל סוֹבֵר הַכִּין וְדִין
אַצְטַבָּא מִן הַצַּד אִוּ בְּאַמְצַע דְּדִינִיק פֿכִּי הָאָמֶת ה"ה ו"ל מְדַבְּרֵי רַמְבַּם בְּפִי דְכַשֵּׁר פֿסְק מְרוּן דְּפִסּוּל
וְהוּוּ לְהוּוּ תַרְתִּי מִיַּלִּי דְתַמִּיחֵי וְאִי מִשׁוּם דְּהַגְאֹנִים פֿסְקוּ בַּהֵיא דְבְּאַמְצַע דְּכַשֵּׁרָה כֹּל הַסּוּפָה פֿסְק
פְּנוּתִיגֵהוּ גַם בַּהּ דְּמִן הַצַּד וּבְאַמְצַע פֿתַב ה"ה דְּהַגְאֹנִים מַכְשִׁירִים כֹּל הַסּוּפָה וְאַמֵּאֵי לֹא פֿסְק
פְּנוּתִיגֵהוּ וְאִי מִשׁוּם דְּהָרָא"ש פֿרִשׁ"י הַרִי ר' יִשְׁעִיָּה וְהַרְשָׁב"א וְהַר"ן דְּלֹא פְּנוּתִיגֵהוּ וּמִלְתִּיגֵהוּ מִלְתָּא
דְּסִבְרָא נְמִי וּמָה גַם דְּהוּי מִלְתָּא דְּאוּרִיגֵי תַמִּיחֵהוּ לִי טוּבָא אִיךּ הַכְרִיעַ מְרוּן לְהַקֵּל וְהָאָמֶת יוֹרָה
דְּרַכּוּ דְלֹא סְמַכִּינוּ לְהַקֵּל וְאִינוּ פֿשֵׁר אֲלֵא מְקוּם הָאַצְטַבָּא וְהַשׁוּמַע לְנוּ יִזְכֵּה לִישֵׁב בְּסוּפָה שְׁל
לְוִיָּתָן וּמָה גַם דְּכַבֵּר קָדָם לְנוּ דְרִשׁ"י לֹא בָּא בְּפִירוּשׁוֹ לְפִסּוּק הַלְכָה דְּמִטַּעַם זַה אִין אָנוּ פּוֹסְקִים
פְּדַבְּרִיו נִגְדַּ רַבּוּתֵינוּ הַפּוֹסְקִים וְא"כ לִית הֵכָא אֲלֵא דַעַת הָרָא"ש יַחֲדָאָה בְּאַחְרוּנֵי גַם לְפִי
הַטַּעַמִּים שְׁפַתְבּ פְּכַר הַקְּשִׁינוּ עֲלֵיהֶם בְּטַעֲנָה הַנְּשַׁמַּעַת: שְׁם ע"ב גְּמָרָא אָמַר לִיה רַבָּא בְּעִינוּ
מְחִיצוֹת הַנִּיפְרוֹת וְכו' ע"כ.

פִּירוּשׁ מְחִיצוֹת מְשֵׁשׁ וְלֹא מִטַּעַם דְּסוֹבֵר רַבָּא גוּד אַחֲתִית מְחִיצָה אָמְרִינוּ גוּד אָסִיק לֹא אָמְרִינוּ
וְתַרְנוּנִיגֵהוּ הֵכָא לֹא מְהַנּוּ מִשׁוּם דְּבַעֲיָנוּ הַכַּר מְחִיצוֹת פְּדֵי שְׁתַּהֲיָה פְּדִירָה וְאִם אִין מְחִיצוֹת לֹא
חֲשִׁיבָא דִּירָה וּמַצִּינוּ לְדִיּוּקֵי דְאִי הֵנָּה ס' רַבָּא דְהָכָא גְּבִי סוּפָה לֹא בְּעִינוּ מְחִיצוֹת הַנִּיפְרוֹת הֵנָּה
מוֹדָה לְאַבְיִי וְלֹא שְׁנָא לִיה גוּד אָסִיק מַגוּד אַחֲתִית וְאַבְיִי הַגַּם דְּנִסְתָּרָה סְבָרְתוּ פְּדִמְשַׁמַּע מִתְּיַבֵּת
סִבֵּר אַבְיִי דְקָאָמַר הַש"ס וּמִשְׁמַע דְּמְדַבְּרֵי רַבָּא דְהֵנָּה ס"ד לֹא דְקַבֵּל טַעַם זַה לְגַמְרֵי אֲלֵא בַּהּ
מִלְתָּא דְגוּד אָסִיק בְּשִׁפְתַּת הַעֲמוּד לִיכָּא הֵיכַר אָבֵל בְּאַנְפֿן אַחַר פֿתַּהֲיָא דְסִיפָּה עַל גְּבִי אַכְסֻדְרָה
דְּאִיכָּא הַכַּר קָצַת מְהַנִּי וְלֹא בְּעִי הַכַּר מְחִיצוֹת פְּדַבְּרֵי רַבָּא: שְׁם גְּמָרָא אִיבְעִיא לְהוּ בְּאַמְצַע הַגַּג
פְּלִיגֵי אָבֵל עַל שְׁפַת כּו' ע"כ.

פֿתַב הַרְמַב"ם בְּפ"ד מַה' סוּפָה וְנ"ל נַעֲזַן ד' קוּנְדִסִין עַל ד' זְנוּיֹת הַגַּג וּסְכָּה וְכו' פֿשֵׁר וְרוֹאִין
הַמְּחִיצוֹת הַתַּחְתּוֹנוֹת פְּאֵלוּ הֵן עוֹלוֹת כּו' ע"כ. קֶשֶׁה פִּינוּן דַּר"ה אִיתּוֹתַב וְר"נ נִסְתַּפֵּק הַש"ס אִם
בִּין בְּזַה בִּין בְּזַה פְּלִיגֵי וְעֲלֵתָה בְּתִיקוּ הָא קִי"ל סְפִיקָא דְאוּרִיגֵי לַחּוּמָרָא.

וְה"ה פֿתַב דְּהַרְמַב"ם גּוּרְס פְּגִירְסַת רַבִּינוּ שְׁרִירָא דְלֹא גְרִיס בְּעִיא זֹו בַּש"ס ע"כ. וְנִרְאֵה לְחֻזַּק
גִּירְסַת רַבִּינוּ שְׁרִירָא דְלִפִּי גִירְסַתְנוּ קֶשֶׁה מַנִּין נִכְנָסָה לַש"ס ס' הַבְּעִיא פִּינוּן דְלֹא קָאָמַר ר"נ אֲלֵא
בְּאַמְצַע מִסְתַּמָּא פֿשִׁטָּא דְדוּקָא.

וְאִם מְמַה שְׁקָדָם לוּ דְבַרִי ר"ה דְאָמַר עַל שְׁפַת סִבֵּר לױמֵר דַּאִין ר"נ אֲלֵא מוֹסִיף. סוּף סוּף הוּל"ל
אַף בְּאַמְצַע וּבְזַה נִרְאֵה לִי לְהַכְרִיעַ פְּגִירְסַת רַבִּינוּ שְׁרִירָא דְלֹא גְרִיס בְּעִיא זֹו דְלִיכָּא סְפִיקָא דְוַדַּאִי
לֹא פְּלִיגֵי אֲלֵא בְּאַמְצַע אָבֵל עַל שְׁפַת הַגַּג כ"ע מוֹדוּ דְכַשֵּׁרָה פְּמוּ שְׁפִסְק הַרְמַב"ם ו"ל: דַּף ה' גְּמָרָא
תַּפְסֵת מִיעוּט כּו' נִרְאֵה לְהוֹכִיחַ מְכָאן הַךּ פְּלֹגְתָא דְהַרְמַב"ם וְהָרַב"ד בְּס' דְאוּרִיגֵי דְהַרְמַב"ם
סוֹבֵר דְמְדַאוּרִיגֵי לֹא אָסִיר אֲלֵא מְדַרְבְּנוּ וְרַבָּב"ד סוֹבֵר דְסְפִיקָא דְאוּרִיגֵי אָסִיר מְדַאוּרִיגֵי
בְּשִׁלְמָא לְדַעַת הַרְמַב"ם נִיחָא אֲלֵא לְהָרַב"ד אָמַאי אָמְרִינוּ תַּפְסֵת מְרוּבָה לֹא תַּפְסֵת וְהָא מִיַּדִּי
סְפִיקָא לֹא נָפַק וְאָמְרִינוּ דְגַמְרִי מְהַמְרוּבָה פֿתַהֲיָא דְאָמְרִינוּ בְּחִיגָה גְּבִי תַשְׁלוּמֵי עֲצָרַת שְׁבָעָה
דְקָאָמַר הַש"ס וְנִילְיָף מְחַג הַסּוּפּוֹת דְקָאָמַר הַש"ס תַּפְסֵת מְרוּבָה לֹא תַּפְסֵת הֵתָם הוּ"ל חוּמָרָא

דְּאִתְיָא לִידֵי קוֹלָא מְשׁוּם דִּילְמָא מַחַג הַמְצוֹת יִלְפִינָן וּכְשֵׁהוּא מְבִיא בְיוֹם ח' הָרִי הוּא מְבִיא חוֹלִין לְעִזְרָה וְכֵן בְּהֵיא דִימִים הָאֲמֹרִים בְּזָבָה דְאֲמֵרִינוּ ב' מְשׁוּם תְּפַסְתָּ מְרוֹבָה לֹא תְּפַסְתָּ נְמִי אִי אֲמֵרִינוּ טְפִי נִמְצָא אַתָּה מְקַל לָהּ מִשָּׂא"כ בְּמֵאֵי דְקָמֵן אֲמֵאֵי לֹא אֲמֵרִינוּ לְחוּמְרָא וְלַעֲבִיד כְּמְרוֹבָה אֲבָל לְדַעַת הַרְמַב"ם דְאֲמַר מְדֹאֲרֵינָא לְקוֹלָא אֲתֵי שְׁפִיר וְאוּלֵי מְצִינָן לֹמֵר לְדַעַת הַרְאָב"ד דְהֵכָא נְמִי אִי יַעֲבִיד טְפִי מְטַפַּח דְפְסוּל דְלֹא אֲשַׁפְחֵן כַּה"ג וְלֹאֵי שְׁנַעְמֹד לֹמֵר פֶּן בְּשִׁיעוּרִין שְׁנַאֲמְרוּ בְפִי בְתוֹרָה לֹמֵר בְּהֵם וּלְמַעְלָה פְסוּל מְשׁוּם שְׁנַאֲמַר בְּהֵם וְכֵן תַּעֲשׂוּ מִשָּׂא"כ בְּכַה"ג מִי יֹאמֵר דְּפוֹסֵל לְמַעְלָה וְאִין פֶּאן מְקוּם דְּבַר זֶה לְהֵאָרִיךְ בְּרֵאִיוֹת: שְׁם גְּמָרָא יו"ד ה"א לְמַעְלָה כו' ע"כ פְּתַב הַרְמַב"ם בְּפ"ט מה' פְּלִי הַמְקַדְּשׁ וְז"ל פִּיצַד מַעֲשֵׂה הַצִּיץ כו' וְכוֹתֵב עָלָיו ב' שִׁטִּין קִדְּשׁ מְלֻמְטָה לֵה' מְלֻמְעָלָה וְאִם פְּתַבּוּ בְּשִׁטָּה א' פֶּשֶׁר וּפְעָמִים פְּתַבּוּהוּ בְּשִׁטָּה א' ע"כ וְזֶה הַפָּדָה הַש"ס וּבְמַסְכַּת שְׁבַת מְצֵאֵי נִסְחוֹת שְׁפַתּוֹב בְּהֵם פְּדַבְרֵי רַבִּינוּ וְנַר' שְׁכֹן הִיא גְּנוֹסְחָא הַמְדוּנֵיקַת דְּלָמָּה יִחַלְקוּ הַתִּיבָה לְשָׁנִים דְּבָזָה נִרְאָה ח"ו שְׁתִּיבַת קִדְּשׁ חוֹזְרַת אֶל אוֹת הַלְמָ"ד וְכֵן עֵינְקָר.

וְמָה שְׁפַתְבָּ אִם פְּתַבּוּהוּ בְּשִׁטָּה א' פֶּשֶׁר הוּא מְדַבְרֵי ר"א שְׁרָאָהוּ כו' וְנִרְאָה דְסוֹבֵר רַמְבַּ"ם דְר"א אִינוּ חוֹלֵק אֲדַבְרֵי ת"ק וְהֵכִי נְמִי מְתַדְּיִיקֵי דְבְרֵי דְלֹא א' ר"א אוֹמֵר וְת"ק אִינוּ חוֹלֵק דְּדִיעֲבַד פֶּשֶׁר אֶלָּא לְכַתְחָלָה קְאָמַר וּבָזָה עָלוּ דְבְרֵי רַמְבַּ"ם עַל נְכוּן: שְׁם גְּמָרָא דְנִין דְּבַר שְׁנַתְנָה כו'.

קִשָּׂה א"כ נְמִי נִימָא דְעוֹנְבֵי הַשְּׁלִחָן וְהָאָרוֹן וְהַמִּזְבֵּחַ שְׁנַתְנָה בְּהֵן הַתוֹרָה מְדָה בַעִי' שְׁיִהִיָּה עֲבָיִין טְפַח פִּי הֵיכִי דְאֲמֵרִינוּ בְּכַפְרַת: שְׁם ע"ב הַנְּכַס לְבֵית כו' פִּירוּשׁ דְּנֹקָא יִשְׂרָאֵל אֲבָל פּוֹתֵי בֵּין פְּלִי עַל כְּתַפּוּ כו' בֵּין לְבוּשׁ פְּלִי כו' טְמֵאִין מִיָּד וְכִדְאִיתָא בְּתוֹסְפֵתָא וּפְסָקָה הַרְמַב"ם בְּפִי"ו מֵהִלְכוֹת טוֹמְאָת צְרַעַת מְשַׁתְּמַעָא טַעְמָא דְהֵאֵי מְלֵתָא דְכָל דְטְמֵא אָדָם אִין הִטְוִמְאָה שׁוֹרָה עַל מְלַבּוּשׁוֹ שְׁרוּחַ הַטְוִמְאָה לֹא תִשָּׂאָר שׁוֹרָה עַל בְּגָדָיו הַלְבוּשִׁין עָלָיו פִּי בְּאָדָם חֲשִׁיקָה עַד שְׁיִשְׁקָה שְׁיַעוּר שְׁגִילָה אֲדוּנָנוּ בּוֹ אֲבָל בְּגָדָיו עַל כְּתַפּוּ הַמְּנוֹבְדִילִים מִמֶּנּוּ תִשָּׂרָה תְּכַרְךָ וּמִיָּד וּלְהֵכִי גוֹי וְחַמּוֹר דְּלֹא מְטַמְאֵי בְּבֵית הַמְּנוֹגָע אֶפְּלִי לְבוּשׁ טְמֵאִין מִיָּד וְהֵבֵן וְהוּא רַז דְּלֹא גְלִיָּא וּמְסַתְּבָרָא לִי דָאֵם נְכַסֵּי דְרַף אַחֲרֵי כֵּן חוּץ מִחוּטְמוֹ דְטַהוֹר בְּגָדָיו טְמֵאִין מִיָּד אֶפְּלִי לְבוּשִׁין עָלָיו: דָּרָף ו' גְּפֹן פְּדֵי רַבִּיעִית יִין לְנִזִּיר.

רש"י פִּירוּשׁ דְאֲכִילַת חֲרָצִיִּים וְזָגִים שְׁיַעוּרָם בְּרַבִּיעִית דִּינָן וְלֹא מִיָּם. וְהַרְמַב"ם פְּתַב בְּפ"ה מֵהִלְכוֹת נְזִירוֹת דִּין ב' וְז"ל נִזִּיר שְׁאֲכַל כּוֹזֵית מִן הַפְּרִי כו' אוֹ כּוֹזֵית מִפְּסוּלַת הַפְּרִי כו' הָרִי זֶה לֹוֹקָה ע"כ לְדַבְרֵי ו' ל' מְנוֹכְרַח לְפָרֵשׁ הֵכָא דְהֵכִי קְאָמַר פְּדֵי רַבִּיעִית אִם שְׁתָּה רַבִּיעִית.

וְקִשָּׂה הֵיכֵן רְמוּז רַבִּיעִית בְּתִיבַת גְּפֹן בְּשִׁלְמָא חֲטָה הוּא רְמוּז בְּהַ שְׁיַעוּר לֹמֵר שְׁיַעוּר פֶּת חֲטָה וְלֹא שְׁעוּרִים שְׁעוּרָה ג"כ שְׁיַעוּר שְׁעוּרָה וְכֵן תִּאָּנָה וְרְמוּז וְזִית וְתַמְרָה אֶלָּא גְּפֹן הֵיכֵן רְמוּז בּוֹ שְׁיַעוּר רַבִּיעִית.

וְאוּלֵי דְגָרִיס פְּגִיר' הַתּוֹס' כּוֹזֵית יִין וְגַם לְזֶה קוֹשְׂיָא כְּמוֹ שְׁהִקְשׁוּ הַתּוֹ' עַל דְּבְרֵי דְמֵאֵי נ"מ לְשַׁעַר בֵּינָן יַעֲשֵׂה"ד דְּהִקְשׁוּ קוֹשְׂיָא אֲלִימְתָא. וְלִיכָּא לְמִימַר דְסוֹבֵר הַרְמַב"ם כְּפִרְשֵׁי הֵכָא דְאֲכִילַת חֲרָצִיִּים פְּשִׁיעוּר רַבִּיעִית יִין דֹּא"כ הָרִי סְתָמָא דְתַלְמוּדָא מְצַרִיךְ בְּהוּ פְּדֵי רַבִּיעִית וְאֲזַדָּא הָא פְּגִירָסָא דְגָרִיסֵי הַתּוֹס' הֵתָם בְּנִזִּיר עֲזוּ"ה מִר מְדַמֵּי אִיסוּר נִזִּיר לְשִׁתְּיָה א"כ כְּמֵאֵן פְּסָק הַרְמַב"ם לֹא כְּמִשְׁנָה רֵאשׁוּנָה וְלֹא כְּמִשְׁנָה אַחֲרוּנָה דְמִשְׁנָה אַחֲרוּנָה אֲכִילָה וְשִׁתְּיָה בְּכוֹזֵית וּמִשְׁנָה רֵאשׁוּנָה תְּרַנּוּיָהוּ בְּרַבִּיעִית וְהוּא פְּסָק שְׁתִּיָּה בְּרַבִּיעִית וְאֲכִילָה בְּכוֹזֵית וְאֶפְשָׁר לֹמֵר דְהֵכִי קְאָמַר גְּפֹן פְּדֵי רַבִּיעִית יִין וְלֹא כּוֹזֵית וְאֶתָּא לְאֶפּוֹקֵי דְלֹא תִימָא דְמַרְבִּינָן שְׁתִּיָּה לְאֲכִילָה וּכְדַמְדַמֵּי לִיָּה רַע"ק קַמ"ל

דדינו ברביעית כמשנה ראשונה והיינו טעמא דאפקיה לגפן משאר איסורים דשיעורם בכזית הרמוזה בזית הגפן אינו בכללם ובעי רביעית ולא תימא דין נזיר נכלל בשיעור זית הרמוז בפסוק.

ואי נמי גרסינו בגירסת התוס' מפרשי' להא אליבא דרע"ק דאפילו בכזית נמי מחייב מהיין והכי פירושא וגפן אפילו (אין) גפן שיעורו בכזית הרמוז בשיעור הפתוב שהוא כזית ולא חש דנטעי ברמוז ותאנה דלא תיסק אדעתין וראשון עיקר וכפ"ז קסבר תלמודא דלא כמשנה אחרונה ור' עקיבא דסבר דאפילו יין בכזית.

ומהשתא היינו טעמא דפסק רמב"ם ז"ל דלא כר' עקיבא והצריך רביעית ומה שכתב דבאכילת זג וחרצן בכזית גריס בתלמוד' דנזיר לא מדמה להו לאי' נזיר לשתייה ונראה דגירסא זו עיקר דאי לא תימא הכי היכא רמיזא פלוגתא דמשנה ראשונה דאכילה בעי רביעית דהא לא קתני אלא בשתייה וז"ל המשנה בפרק ג' מינים ואינו מחייב עד שיאכל מן הענבים כזית משנה ראשונה אומרת עד שישתה רביעית יין ע"כ.

קשה היכא משתמעא פלוגתייהו דמשנה אחרונה עם משנה ראשונה דהא מאי דקתני משנה א' ברביעית הוא בשתייה ומאי דקתני משנה אחרונה בכזית הוא באכילה כדדניק לישנא דמתניתא להדיא בשלמא אי גרסי לא מדמה איסור נזיר וכו' אמרינו דמאי דקתני במתניתין דמשנה א' פליגא הוא משום דמשנה אחרונה מני ר' עקיבא כדקתני בסיפא דמתני' רבי עקיבא אומר אפי' שרה פיתו בניו ויש בו לצרף כזית חייב ע"כ.

הרי להדיא דאפילו שתייה בכזית דמשום הכי קא מחייב בצירוף הפת לאיסור ולהכי קתני במתניתין משנה ראשונה עד שישתה כו' פי' דפליגא משנה ראשונה בדין שתייה דבעי רביעית אכל לומר דסו' משנה ראשונה דאפילו אכילה ברביעית מנלן ולזה בחר רמב"ם בגירסא זו.

נמצינו אומרים דפלוגתא דמשנה ראשונה עם משנה אחרונה היא בשתייה למשנה אחרונה והיא דעת ר' עקיבא בכזית ולמשנה ראשונה ברביעית ופסק רמב"ם כמשנה ראשונה הגם דמן הראוי הנה לפסוק כמשנה אחרונה ומה גם דר' עקיבא הלכה כמותו ואי משום דאיכא רבים בעלי משנה ראשונה ונאנן לא קי"ל הלכה כר' עקיבא אלא מחבירו ולא מחביריו הך נמי הא איכא רבים בעלי משנה אחרונה דקאי כרבי עקיבא ולדרבנו לא קשה מידי דכיון דתלמודא קאמר להדיא הך ברביעית יין לומר הרי דסתמא דתלמודא מסיק כמשנה ראשונה ונהגם דקי"ל כמשנה אחרונה ה"מ כהיא (דפרשא) דפ' אין מעמידין דר' יהושע הנה ס"ד לאסור העמדת גבינות בקיבת נבילה ואותביה ר' ישמעאל מקיבת עולה ונהדר ביה וקרו ליה משנה אחרונה וכמו כן הדין דמי שחציו עבד וחציו בן חורין וחזורו ב"ה להורות כדברי ב"ש מפת קושית תקנתם את רבו כו' כגון הני פשיטא דהלכה כמשנה אחרונה משא"כ במאי דקמן דליכא חזרה למילתיה כמשנה ראשונה אדרבא יש מקום לומר דאת ראשונים אני הוא והדברים שקולים פיון דאתא תלמודא ואמר להדיא כזי רביעית יין לומר הרי אפסיקא הלכת' בש"ס דבשתיית יין לנזיר הוי ברביעית: שם גמרא פי אתא הלכה לשערו ע"כ.

משמע דהלכה באה דאיכא חציצה בשערו כבשרו ולהכי פריה וגם שערו דאו' דכתיב את בשרו והאי פירקא איכא למימר דלא הנה ידע המתירן להך דרשא ובתר דינדע לה הדר ביה ממה דאמר דאתא הלכתא לשערו אלא דכפ"ז הו"ל תלמודא למימר אלא פי אתא הלכתא דאז נשמע דנהדר ביה מהך שנינוייה דלשערו אשר על פן מאי דחזי לדידי הוא דלאו פירקא היא והנה מצי לשנויי

ליה אסמכתא בעלמא היא דהא דרשת את אינה מוכרחת דבכמה דוכתי אמרינו את לא דריש א"נ דרשינו לה אצטריף דבעי טבילה דסד"א בשרו אמר רחמנא ולא שער ונפקא מינה דלא בעי טבילה פגון אם הנה שער ראשו ארוך ודי אם הטביל גופו קמ"ל דבעי טבילה וכמו שכתב רמב"ם ז"ל בפ"א מהלכות מקנאות וז"ל ואם הנה בעל שער יטביל כל שער ראשו ונהרי הוא פגופו דין תורה ע"כ.

ולעולם בדין תציצה ליתיה דליפא למימר דכל דבעי טבילה צריף שלא יהיה חוצץ שיהי בשרו דצריף טבילה ונהו ס"ד דאין בו איסור תציצה אי לאו דרשת בשרו במים ונהגם דנתרבה שערו מאת בשרו ובשרו גילה בו קרא שלא יהיה דבר חוצץ כו' עכ"ז אין הכרח לומר דלכל נתרבה שערו וזו היא דעת המתירן שאמר פי אתא הלכתא לשערו ותלמודא דקא פריף לה משמע ליה הכי אלא לכל נתרבה בהשנאה ומשני ליה אפילו לסברתו פי אתא הלכתא לכדברי יצחק ולא דהדר מקמייתא דאתא הלכתא לשערו אלא דאפילו לסברתו קאמר ליה ולהכי לא קאמר תלמודא אלא דאז נשמע דסתר לקמייתא ולא כן הוא בין שערו דחוצץ ובין שיעור התציצה הלכתא ניהו תרנוייהו ומסתברא לי לומר דדעת רמב"ם בפ"א דסוגיין הכין הוא מדכתב דתציצת שערו דין תורה ואי תימא דלא נפקא ליה אלא מדרשת את בשרו אשכחן ליה לרמב"ם דגילה דעתו דכל פי הני דרשות דריבויי לאו דרשות גמורות ניהו למימר עליוהו דין תורה ובהכרח לומר דסובר דמאי דקאמר הש"ס לשערו לא הדר ביה וכיון דכן הוא דאתא הלכתא לשיעור תציצת שערו ג"כ כבשרו שמעת מינה ממילא דשערו חוצץ דבר תורה דהיינו הלמ"מ ונהבן: וראיתי שכתב רמב"ם בפ"ב מהלכות מקנאות וז"ל לשתי שערות כו' שהיו קשורות אינן חוצצות ושערה אחת חוצצת אם הוא מקפיד כו' אבל אם אינו מקפיד עלתה לו טבילה עד שיהיה רוב שערו כו' כזה הורו הגאונים ויראה לי ששערו של אדם פגופו וכו' לענין טבילה ואינו פגוף בפני עצמו כדי שנא' רוב השער אלא אע"פ שכל השער קשור נימא נימא אם אינו מקפיד עליו עלתה לו טבילה כו' ע"כ דברי הגאונים וטעמם פיעקר תורה וסוגיא משתמעא שפיר כנותייהו עז"ה דמאי דמשני הש"ס פי אתא הלכתא קאי אשינוייהו קמא דאתא לשערו והכי קאמר דאתא הלכתא לומר דאם רוב שערו קשור ומקפיד עליו הגם שהוא מיעוט גופו חוצץ ולהכי לא אמר הש"ס תיבת אלא דהא לתירוץ קמא קאי.

ואפשר שזו היא דעת רש"י שכתב וז"ל רובו רוב שערו כו' ואין הפנונה לדייק אבל בשרו לא בעינן רוב דהא לדעת הגאונים השוו בשרו לשערו דתרנוייהו ברובא ודעת רש"י פדעתם.

ורמב"ם חולק על סברא זו וטעמו משום דהוקשה ליה לדעת הגאונים מוכרחים אנו לומר שפאו שתי הלכות אחת הגוף דרובו ומקפיד חוצץ והלכה שנית בשער שרובו לבד ומקפיד חוצץ הגם שרוב גופו אין בו תציצה ואנן לא אשכחן בש"ס אלא הך דרבי יצחק או מוקמינן לה אבשרו ושערו או מוקמינן לה לשערו או מוקמינן לה אבשרו אי מוקמינן לה אשערו נימא דבשרו חוצץ במקיעוט דהא שערו מיעוט גופו הוא וחוצץ פרובו ואי מוקמינן לה אבשרו א"כ שערו אין אני יודע ולו יהיה שנשנה אותו לבשרו אנו אומרים שיצטרף ג"כ שערו לרוב גופו ואי נמי אמרינן שפאה ההלכה על רוב גופו ושערו פגופו אמרינן נמי הכי דמצטרף לרוב גופו להכי לא פ"י פדברי הגאונים ונרכו בפ"א הגמרא כדפירשנוה בתחילת דברינו דשתי הלכות באו אחת על השער שיש בו דין תציצה וכדאמר הש"ס מתחלה להדיא דאתא הלכתא לשערו והלכה אחרת באה דדין

החציצה ברוב ומשתמעא מלתא דיצערף שערן לרוב גופו: דף ו' גמרא וצריכה נמי צורת פתח ע"כ.

איכא לספוקי אי קאי דוקא אהיכא דהכשרו בטפח דהינו ששני הדפנות כמין גם וכהו דאשפחיה רב אשי לר' פהנא דהנה מעמיד טפח שוחק וכו' ועושה צורת פתח אבל בהיכא דהכשרו בפס ד' ומשהו לא בעי צורת פתח דחשיב כדוןן שלמה או דילמא לא שניא ורמב"ם פתב בפ"ד מהלכות סופה וז"ל היו לה שתי דפנות זו פנגד זו עושה דוןן שיש ברחבו ד' ומשהו כו' וצריה לעשות לו צורת פתח כו' ע"כ.

הרי דהצריה רמב"ם בכל הפשרות צורת פתח ואולי דסובר בפס ד' ומשהו בכמין מבוי דבטפח בכמין גם. ונראה להוכיח הכי מדמייתי תלמודא מילתיה דרבא בטר דמייתי דינא דכמין מבוי נאי תימא דלא קאי אלא בדין טפח הו"ל הש"ס לאתויי מילתיה דרבא סמוך להו דאמר ר' יהושע בן לוי עושה לו טפח וכו' ולא בטר דאייתי להו דרבי יהושע בן לוי דעושה לו פס ד' ולגמרה לדינא דכמין גם ובטר הכי לימא דינא דמבוי.

אלא נדאי דדברי רבא קאי נמי אדינא דעושה פס ד' וכדברי רמב"ם עיקר וכן פתב הרא"ש בדעת הרי"ף ומהשתא קאי הרי"ף ורמב"ם וקרא"ש בס' אחת: שם גמרא מביא פס ד' ומשהו וכו' ע"כ.

קשה אמאי אצטריף לומשהו אי משום דלהני לבוד הא לא בעינן פיון דעומד מרובה על הפרוץ הגם דליכא לבוד שפיר דמי וכדאמרינן בעירובין דף י"ד במבוי שהוא רחב ט"ו אמה ירחיק שני אמות ומעמיד פס ג' אמות ע"כ.

ופירש רש"י ה"ם וז"ל מרחיק ג' אמות ונמצאו חמש אמות אלו סתומות דפרצת ב' אמות נותר בעומד מרובה על הפרוץ ע"כ והכא נמי אמרינן דהש"ל טפחים נותרים ע"י ד' העומדים ונמצאו כל הז' סתומות וליכא למימר דמרא דשמעתתא דמבוי הוא רב יהודה דפליג הכא עליה דר' יהושע ו' לוי דאמר פס ד' ומשהו הא ליתא דלאפליגי הכא בהכי ותו דהתם מיייתי לה הש"ס להו דרב יהודה מוספמת ותו אשפחנא לרמב"ם דפסק בפ"ד מהלכות סופה דצריה להביא פס ד' טפחים ומשהו ופסק להו דעירובין בפ"ז מהלכות שבת הלכה כ"א שכתב וז"ל מרחיק שתי אמות מפאן ומעמיד פס ג' ונמצא פתח המבוי עשור והצדדין הרי הם פסתומין שהרי עומד מרובה על הפרוץ עכ"ל ומסתברא לי דהתם נמי דקאמר פס ג' אמות דלאו דוקא אלא ה"ה פחות משלש אמות כל שהעומד מרובה על הפרוץ שפיר דמי שוב ראיתי להרשב"א שכתב וז"ל וכן הדין במרחיק שתי אמות וב' טפחים ועושה פס ב' אמות וג' טפחים שכל שהפס רבה על האויר שבינו ובין הפותל נידון משום עומד ומפאן אתה דן לכל פיוצא בזה עכ"ל מהשתא אמאי אנו מצריכין פס ארבע ומשהו הרי אפילו פחות מד' נמי כל שהוא מרובה על האויר יהיה נידון האויר פסתום: ונראה לומר דבסופה הקמירו בשיעורה טפי ממחיצות לעגן שבת ויש לי להוכיח דכל דאיכא שלש לא מתפשרי אפילו בעומד מרובה על הפרוץ ממחיצות דמיייתי הש"ס בסמוך דתניא דוןן סופה כדוןן שבת ובלבד שלא יהיה בין קנה לחברו ג' טפחים כו' ע"כ.

קשה פיון דאמר דוןן סופה כדוןן שבת מאי ובלבד דמשמע דבהא לא הוי סופה בשבת ולדברי רש"י דמפרש דהא דלא יהיה בין קנה כו' הוא דין שבת נמי לא הנה צריה למיחני ובלבד והרי בכלל דין דוןן שבת גם משמעות תיבת ובלבד לא מתנישבא הכי.

אלא נדאי דהכי קאמר דון סנפה פדון שבת לכל דיניה אלא יש דין אחד דלא דמיא והוא אומר ובלבד שלא יהיה בין קנה לחברו ג' טפחים פ"א אפילו יהיה עומד מרובה על הפרוץ דבשבת אנו מתירין לומר אפילו יותר משלש וד' נאפילו כמה אמות הקא בסנפה בעינו שיהיה פחות מארבע וכל זה דוקא בהכשר סנפה אבל בסנפה גדולה אחר שיש בה שיעור הכשר סנפה אנו חוזרי להקל בסנפה ולהחמיר בשבת דאפילו פרוץ מרובה על העומד פשרה וכפי זה לא קשה מידי דבשבת כל דעומד מרובה על הפרוץ כעומד ובסנפה בשיעור הפשרה אפילו עומד מרובה בעי' שלא יהיה ג' בין קנה לחברו ובזה נמי מתנישב מאי דאמרין דף י"ו מחצלת שבועה ומשהו כו' עיין מ"ש שם בס"ד טעמא דמלתא: ופ"ש גבן ליתובי דעתא אמאי בעי ד' אפילו בשני פסים בכל אחד חצי טפח שוחק סגי שיעמיד חצי טפח תוף ג' לפותל ויעמיד השני תוף שלש לחברו וסגי נאפשר לומר דאה"נ וקא נמי פפס דמי דכיון דבאה ההלכה דפחות משלש כלבוד דמי כד מיייתי פס ויעמיד תוף ג' הו"ל פפס.

ותוס' בדרף י"ו ד"ה בפחות משלש גבי הך דאמר פס ארבע ומשהו מתיר בסנפה הקשו ונ"ל תימה אמאי פס ארבע יעשה פס ב' טפחים ויעמידנו סמוך לדופן וירחיק כו' ויעמיד פס כו' דכונתיה פריה פ"ק דעירובין כו' ועוד קשיא דבשני פסים כו' ע"כ ותיר' דדוקא קאמר פס ארבע טפחים אבל פס חצי טפח שוחק ופס חצי טפח שוחק לא מהני משום דאמרין בעירובין דכל מחיצה שאינה של שתי ושל ערב אינה מחיצה ע"כ.

ולדבריהם פסקי' הלכתא הכי הנה בעלי התוס' נתחכמו להקשות קושיא ראשונה דבכחה הקשו קושיא שניה דאי לאו הכי קושיא ראשונה שחזקה בההיא דעירובין לא הווי מצו לאקשוני קושיא שניה משום דאמרין לאו דוקא וה"ה ב' טפחים וה"ה פס חצי טפח ופס חצי טפח כל דהוי תוף שלש וכדכתבנא.

אלא לפום מאי דהוכיחו מעירובין דפריה דכונתה והוצרכו לשנויי דאמי אורי' דהאי גיסא וכו' והקא ליכא לשנויי פהתם א"כ קוש' זו שמה קושיא לזה הוסיפו להקשות אפילו ב' פסים של חצי טפח ומשהו בכל אחד והוכיחו לשנויי דבעינן מחיצה של שתי וערב.

ונאני אומר דלעולם ה"ה אפילו ב' פסים חצי טפח שוחק בכל א' מהני ושאינה הך דעירובין משום דאיכא במאי למיטעי דהתם ספוקי מספקא ליה לתלמודא אם עומד מרובה על הפרוץ משתי רוחותיה הוי עומד או לא הוי עומד ולהכי בעי לדייקה ממלתיה דרב יאודה דא' יעמיד פס שלש אמות כו' נאי תימא דעומד משתי רוחות הוי כעומד הו"ל לרב יאודה לאשמעינן חידותא דהיקא דליעביד פס אמה וחצי כו' ומשני ליה תלמודא דשפיר דייק אבל לאו להאי הוא דדייק מלתיה ר"י ואמר פס ג' אמות אלא משני דאורי' דהאי גיסא והאי גיסא מבטל ליה משא"כ במאי דקמן דמניא להדיא דון סנפה פדון שבת ובהפשרה הנה פשיטא ליה לתלמו' דהלכה פתחמים ככללין הלכה פרבים לזה לא חש לדיוקי דפשיטא דה"ה ועיקר ולדברי התוס' קשיא כד פריה הש"ס בדרף י"ו פשיטא לימא הא קמ"ל כל מחיצה שאינה של שתי ושל ערב אינה מחיצה.

והרמב"ם דפסק דבעי פס ד' טפחים עיין מ"ש דף י"ג ד"ה אמר רבי אמי: שם גמרא אמר רבא וכו' לשבת מיגו דהויא כו' ע"כ. הרי"ף והרמב"ם השמיטו דין זה דמיגו דשבת אסנפה.

והרא"ש נתן טעם להרי"ף דמשום דפסק הרי"ף דבעינן צורת פתח מהשתא בלאו טעמא דמיגו הנה הוא רשות היחיד לשבת ע"כ. ולדבריו גרסינן רבה בה"א דאי רבא באלף נקשה להך לישנא

דאָמער דרָבא אָמער וַצָרִיכָה צוֹרֵת פֿתַח אַמאַי אַצְטָרִיף לְמִימֵר דאָמֵרִינן מִיגוּ פִּינּוֹן דָּאִית לָהּ צוֹרֵת פֿתַח וְהַדְּבָר רְחוּק אַצְלֵי לױמֵר פֿון לְפִי גִינְרָסָא וְשִׁלְפִינױוּ דאָמֵר לִיָּה אַבְיֵי כױׁ נָאֵת הוּא דאָמֵרֵת וְכױׁ נְאִי רַבָּה הוּא לֹא מְצִי לְמִימֵר לִיָּה בַּכּה״ג אֶתְּ אֶמְרֵת דְּהָא רַבִּיָּה הָנּוּה וְהָכִי הוּל״ל לִיָּה מֵר אָמֵר לָן. וְאוּלַי דְּהָרָא״שׁ הָנּוּה גְרִיס מֵר הוּא דאָמֵר כױׁ אֲלֵא דְקָשָׁה לִי דְלִפִּי דְבָרֵי הָרָא״שׁ אַמַּאי מִיָּנְתִּי תִלְמוּדָא הָא מִימְרָא דְרַבָּה דְּמִיגוּ פִּינּוֹן דְּכָבֵר הִבִּיא הֵךְ דְּרַבָּא דְּבַעֲי צוֹרֵת פֿתַח לֹא הָנּוּה צָרִיף לְאַתּוּנִי הָא דְרַבָּה.

וְתוּ קָשָׁה דַּעֲכ״פּ הוּ״ל לְהַרְיִיף לְאַתּוּנִי הָא דְרַבָּה לַעֲנִין שְׁבַת דְּלֹא בְּעִינּוּ עוֹמֵד מְרוֹבָה עַל הַפְּרוּץ בְּשַׁבַּת שֶׁל סִנְפָּה וְגַם הֶרְמֵב״ם הַשְּׁמִיט וְלֹא כְּתַב דְּבַשְׁבַּת דְּסִנְפָּה לֹא בְּעִינּוּ עוֹמֵד מְרוֹבָה עַל הַפְּרוּץ.

וְהַנְּכוּן אַצְלֵי לױמֵר הוּא דְלֹא פִּסְקוּ הַרְיִיף וְהֶרְמֵב״ם פְּרַבָּה אֲלֵא בְּמִיגוּ דְלַעֲנִין שְׁבַת הָנּוּי מְחִיצָה הָנּוּי נְמִי לַעֲנִין סִנְפָּה אֲבָל בְּמִיגוּ דְלַעֲנִין סִנְפָּה הָנּוּי מְחִיצָה הָנּוּי נְמִי לַעֲנִין שְׁבַת לֹא פִּסְקוּ פְּרַבָּה אֲלֵא כְּאַבְיֵי דְפָלִיג אֶדְרַבָּא וְסוֹבֵר דְּלֹא אֶמְרִינּוּ מִיגוּ וְטַעֲמָא דְמִלְתָּא מְשׁוּם דְּבְרִיָּתָא דְפָרִיף מִיָּנָה אַבְיֵי מְשַׁתְּמַעָא שְׁפִיר כְּדָבָרֵי אַבְיֵי דְמַאי דְקָתְנִי יְתִירָה שְׁבַת עַל סִנְפָּה אֲפִילוּ שְׁבַת דְּסִנְפָּה אֶסְנָפָה דִּידָהּ וְכִינּוֹן דְּמְשַׁתְּמַעָא שְׁפִיר כְּאַבְיֵי לֹא פִּסְקוּ פְּרַבָּה בְּהָא אֲבָל מְחִיצָה לְקִילְתָּא דְהִינּוּ מִיגוּ דְלַעֲנִין שְׁבַת הָנּוּי נְמִי לַעֲנִין סִנְפָּה כְּדָבָרֵי רַבָּה פִּסְקִינּוּ דאָמֵרִינּוּ מִיגוּ וְלָזָה כְּתַב רַמְבַּ״ם בַּפ״ד וְנ״ל סִינְפָּה עַל גַּבִּי מְבוּי שְׁיֵשׁ לוֹ לְחִי אוֹ עַל גַּבִּי בְּאֵר שְׁיֵשׁ לוֹ פִּסִּין הָרִי זֶה סִנְפָּה כְּשֶׁרָה לְאוֹתוֹ שְׁבַת בְּלַבַּד מִתּוֹף שְׁלַחֲי זֶה וְכױׁ נִחְשַׁב אוֹתָן כְּמְחִיצוֹת לַעֲנִין שְׁבַת וְנִחְשַׁב אוֹתָן כְּמְחִיצוֹת לַעֲנִין סִנְפָּה ע״כ הָרִי דְפִסְקוּ מִיגוּ דְשַׁבַּת אֶמְרִינּוּ נְמִי לַעֲנִין סִנְפָּה וּבַפִּי״ו מֵהִלְכוֹת שְׁבַת כְּשֶׁכְּתַב וְנ״ל מְחִיצָה שְׁיֵשׁ בָּהּ פְּרוּץ מְרוֹבָה עַל הָעוֹמֵד אֵינָה מְחִיצָה ע״כ לֹא כְּתַב לְחַלֵּק דְּבַשְׁבַּת שֶׁל סִנְפָּה הָנּוּי מְחִיצָה אֲפִילוּ פְּרוּץ מְרוֹבָה מְשׁוּם מִתּוֹף כױׁ מְשׁוּם דְּהָנּוּי מְקִילְתָּא לְחִמְרִתָּא דְבָהּ לֹא פִּסְקִינּוּ פְּרַבָּה.

וְהַגַּם דְּלִפּוּם הֵךְ פִּלְלָא דְכְּתַב הַר״ן בְּרִישׁ מְכַלְתִּין מְשׁוּם הַגְּאוּנִים דְּכָל דְנִחְלְקוּ הֵרַב וְתִלְמִידוֹ פְּנִים בְּפְנִים דְּהִלְכָה כְּרַב מְטַעַם הָאֵמֹר שֶׁם הֵכָא שְׁאֵנִי מְשׁוּם דְּבְרִיָּתָא פְּשֻׁטָה מְשַׁתְּמַע שְׁפִיר כְּאַבְיֵי: שֶׁם גְּמָרָא יְתִירָה שְׁבַת עַל סִנְפָּה כױׁ ע״כ.

כְּתַב רַשׁ״י וְנ״ל וְאַפִּילוּ הָיוּ לָהּ פְּתָחִים בְּשָׁנֵי הַדְּפָנוֹת דְּכִי מְצָרְפַת לָהּ בְּהַדֵּי שְׁתִּים הַפְּרָצוֹת הוּ״ל פְּרוּץ מְרוֹבָה ע״כ. מְשַׁמַּע אֲבָל בְּשְׁתִּים עֲצָמָן בְּעִינּוּ עוֹמֵד מְרוֹבָה אוֹ שָׁנָה.

וְאִתְּ אַמַּאי לֹא נִימָא דְאַפִּילוּ פְּרוּץ מְרוֹבָה עַל הָעוֹמֵד בְּשָׁנֵי דְפָנוֹת לְבַד כְּשֶׁרָה וְכַגּוֹן דְּכָבֵל רוּחַ מְעַמִּיד קְנָה וּמְרַחֵיק פְּחוֹת מְשַׁלֵּשׁ טְפָחִים וּמְעַמִּיד קְנָה אַחַד דְּבָנָה הָנּוּי פְּרוּץ מְרוֹבָה וְכְשֶׁרָה.

י״ל דְּהָא לֹא מִיָּקָרִי פְּרוּץ מְרוֹבָה פִּינּוֹן דְּלִיפָּא ג' טְפָחִים בֵּין זֶה לְזֶה כָּל פְּחוֹת מַג' הָנּוּי פְּעוֹמֵד כְּדְמוּכַח מְעִירוּבִין דָּף ו' וְאַפִּילוּ בְּשַׁבַּת שְׁרִי כַּה״ג. אֲלֵא דְקָשָׁה דְבָרֵי רַשׁ״י דְפְרוּץ מְרוֹבָה עַל הָעוֹמֵד דְקֹא' הִינּוּ בְּצִירוּף שְׁתִּים הַפְּרוּצוֹת מִי הַכְּנִיס דוֹפֵן ד' כָּאֵן פִּינּוֹן דָּאִין חַיִּיב בְּסִנְפָּה אֲלֵא שְׁלֵשׁ וְתוּ מַאי חִזְדוּתָא דְדִינָא בְּהָא טְפִי מְשַׁבַּת וְהִלָּא דְכְּנוּתָהּ גַּבִּי שְׁבַת נְמִי כְּשֶׁר אֲלֵא דְהֵכָא מְשׁוּם דְּלֹא בְּעִינּוּ אֲלֵא ב' דְפָנוֹת וְשַׁבַּת שְׁלֵשׁ וְאֵה״נ אִי הָנּוּה אֶמְרִינּוּ בְּשַׁבַּת ב' דְפָנוֹת הָנּוּה שְׁרִינּוּ פְּרוּץ מְרוֹבָה וְאִי כֵּן הָא מְלִתָּא מְשַׁתְּמַעָת שְׁפִיר מְדַקִּי״ל שְׁתִּים כְּהִלְכָתָן וְשְׁלִישִׁית אֲפִילוּ טְפַח.

וְתוּ דְאַפִּילוּ בְּשַׁבַּת אָנוּ מְתִירִין כָּל שְׁאִין פְּרוּץ מְרוֹבָה עַל הָעוֹמֵד בַּג' דְפָנוֹת הַגַּם שְׁכַּשְׁתְּמַצְרָף כָּל הַפְּרוּץ שֶׁבַג' דְפָנוֹת עִם רוּחַ הַרְבִּיעִית יְבֵא פְּרוּץ מְרוֹבָה וּבְהַכְרַח לױמֵר דְּסוֹבֵר רַשׁ״י לַעֲנִין שְׁבַת דָּאִי מְצָרְפִינּוּ הַפְּרוּץ שֶׁבַג' דְפָנוֹת לְרוּחַ רְבִיעִית וְיִהְיֶה פְּרוּץ מְרוֹבָה דְפָסוּלָה וּבְעִינּוּ עוֹמֵד מְרוֹבָה בְּאַרְבַּעַתָּם יַחַד דְּכְּנוּתָהּ הוּא דְמְכַשְׁרִינּוּ בְּסִנְפָּה וְלֹא בְּשַׁבַּת וְהָא מְלִתָּא לֹא מְסַתְּבָרָא לְמִימֵר הָכִי

והגם שְׁנִפְרַשׁ דְּבָרֵי רַשׁ"י בְּסוּפָה קִטְנָה שְׁנַעֲשֵׂת פְּהִלְכָתָּהּ דְּהֵינּוּ שְׁהַעֲמִיד קְנָה א' וְהַעֲמִיד תּוֹף ג'
טְפָחִים לְצַד מְזֻרַח פֶּס אַרְבַּע וּמִשְׁהוּ וּלְצַד דְּרוֹם פֶּס ד' תּוֹף ג' טְפָחִים וּלְצַד צְפוֹן טְפַח וּמִשְׁהוּ תּוֹף
ג' שְׁנַצְרַף כָּל הָעוֹמֵד יְהִי ט' וּמִשְׁהוּ וְהַפְּרוּץ יְהִי י"ב חֹסֶר מִשְׁהוּ הָא וְהֵינּוּ מֵה שְׁמַתִּיר בְּסוּפָה.

הָא נְמִי לִיתָא דְּפָחוֹת מַג' לָאו דִּין פְּרוּץ אֵית לִיה לְאַסְוֹר וְהָרִי הוּא פְּעוֹמֵד כְּמוֹ שְׁפִתְב רַשׁ"י גּוּפְיָה
בְּדִיבּוּר הַמְתַּחִיל דּוֹפֵן סוּפָה כּו' וְנ"ל דְּאֲמַרִּינֵן לְבוּד וְהו"ל כְּלוּ עוֹמֵד ע"כ וְהַרְמַב"ם ז"ל פִּתְב
בְּרִישׁ פֶּרֶק זֶה דְּטַפַּח מְהֵנִי הֵיכָא יס"ד דְּאֵם הוֹסִיף וְעָשָׂה כְּתוּל שְׁלֵם נֶאֱמַר אֵלָיו לֹא יוֹעִיל דְּטַפַּח
רֵאשׁוֹן לְפִי שְׁהוֹסֵפֶת בְּפִתּוּל פִּינּוּן שַׁע"י טַפַּח זֶה גִּיתָר כָּל שְׁפַנְגֵּד דּוֹפֵן שְׁפַנְגֵּדוּ הֵגַם שְׁאִין שׁוּם דּוֹפֵן
כָּל עֵיקָר שְׁכָף בְּאֵה הַהֲלָכָה.

וְתוּ דְּבָרֵי רַמְב"ם ז"ל שְׁאֲמַר סוּפָה שְׁיֵשׁ לָהּ פְּתָחִים הַרְבֵּה כּו' מִשְׁמַע דְּבָכֵל הַסּוּפָה מִיִּירֵי וְלֹא
בְּדוֹפֵן ג' לְבַד וְאֵם הִיָּה מְפָרַשׁ כְּדְבָרֵי רַשׁ"י ז"ל הִנֵּה גִיחָא אֵלָא דְקָשָׁה מַה שְׁהַקְשִׁינוּ וְלֹא סְבִירָא
לִיה לּוּמ' לַעֲנִין שְׁבֵת שְׁיִצְטָרַף פְּרֻצַת רוּחַ הַרְבִּיעִי לְפָרְצוֹת שְׁבַג' דְּפָנוֹת וְכַשְׁיְהִיָּה רֹבַב בֵּין פְּנִלָן
לֹא הָיִי מְחִיצָה דְּמִלְתָּא דְּפִשִׁטָּא הִיא דְּמֵאֵי דְּאֵנוּ אוֹמְרִים דְּפָרוּץ מְרוּבָה עַל הָעוֹמֵד לֹא הָיִי מְחִיצָה
הֵינּוּ בְּמָקוֹם דְּבַעֲי מְחִיצָה אֲבָל בְּרוּחַ דְּמַעֲיָקְרָא לֹא בַעֲי מְחִיצָה זֶה לֹא נִכְלָל בְּדָבָר זֶה וְהֵכִין מִשְׁמַע
מִדְּבָרֵי רַמְב"ם בְּפִי"ו מְהִלְכוֹת שְׁבֵת דְּמֵאֵי דְּאֵנוּ מְצַרִּיכִין עוֹמֵד מְרוּבָה אוֹ שְׁנָה לְפָרוּץ דּוֹקָא בְּמָקוֹם
דְּבַעֲי מְחִיצוֹת וְתוּ מִמָּה שְׁפִתְב רַמְב"ם בְּכַוְנַתְלִיָּה מוּכַח דְּבָכֵל הַכּוֹתְלִים קֶאֱמַר וְהֵיכִי מְפָרַשׁ ה"ה
בְּכַוְנַתְלִיָּה שְׁלִישִׁי וְלִיכָא לְמִימַר דְּכַוְנַתְלִיָּה דְקֶאֱמַר הֵינּוּ ג' וּד' זֶה הֶבֶל דְּבַרְבִּיעִית לִיכָא דּוֹפֵן פְּתוּל כָּל
עֵיקָר נֶאֱפִי צוּרַת פִּתּוּחַ לֹא בַעֲי וּבְלָאוּ הֵכִי פִּשִׁטָּא דְּלֹא קֶאֱי כַוְנַתְלִיָּה דְקֶאֱמַר רַמְב"ם אֵלָא לְכּוֹתְלִים
שְׁזָכַר בְּתַחֲלַת הַפֶּרֶ' שְׁבֵתָהּ נִקְרָאת סוּפָה וְהֵם שְׁלֵשׁ שְׁתֵּים פְּהִלְכָתָן וְאַחַת אִפִּי טַפַּח וְאֵם כֵּן אִין
לְפָרַשׁ בְּדְבָרֵי רַמְב"ם אֵלָא אוֹ כְּדְבָרֵי רַשׁ"י ז"ל אוֹ בְּכָל פְּתוּל וְכַוְנַתְלִיָּה מְכַוְנַתְלִיָּה וְאֵם הֵינּוּ דוֹחִקִים
וּמְפָרַשִׁים פִּי דְבָרֵי ה' הַמַּגִּיד כְּדְבָרֵי רַשׁ"י ז"ל לֹא הִיָּתָה קְוִשְׁיִית הַכ"מ חֲזִינְיָא כָּל עֵיקָר דְּאֵתָא
לְאִשְׁמוּעֵינוּ דְּהֵגַם שְׁכַשְׁנָצְרַף פְּרֻצַת דּוֹפֵן ג' עִם פְּרָצוֹ' שְׁבִשְׁנֵי דְּפָנוֹת תְּהִיָּה פְּרוּץ שְׁבָה מְרוּבָה עַל
הָעוֹמֵד אִפִּי"ה כְּשִׁירָה אֵלָא דְּפִשִׁט דְּבָרֵי ה"ה לֹא מִשְׁמַע הֵכִי: וְהִנֵּה מַה שְׁהַקְרִיחֵם לְרַשׁ"י ז"ל
וְלִהְרַב הַמַּגִּיד לְפָרוּשֵׁי הֵכִי הוּא מַה שְׁהַקְשָׁה לְהוּ דְּהָרִי אֲמַרִּינֵן בְּעִירוּבִין כָּל מְחִיצָה שְׁפָרוּץ
כְּעוֹמֵד לֹא הוּיָא מְחִיצָה וְכֵן פִּתְב רַמְב"ם בְּפִי"ו מְהִל' שְׁבֵת וְנ"ל כָּל מְחִיצָה שְׁיֵשׁ בָּהּ פְּרוּץ מְרוּבָה
עַל הָעוֹמֵד אֵינָה מְחִיצָה א"כ הֵיכִי מְצִינֵן לְהַתִּירָה בְּסוּפָה נֶאֱנֵן בַּעֲי' שְׁנֵי מְחִיצוֹת פְּהִלְכָתָן וְכֵמוֹ
שְׁפִתְב רַמְב"ם בְּפ"ד מְהִלְכוֹת סוּפָה וּמִפְּחַח זֶה הַנּוֹקְרָחוּ לְפָרַשׁ דְּלֹא אֵינְרִי בְּפָרוּץ דְּשְׁנֵי מְחִיצוֹת אֵלָא
דְּלֹא עָלָה לְנוּ יְשׁוּבָה עַל נִכּוֹן מִפְּחַח מַה שְׁהַקְשִׁינוּ וְנִרְאָה לּוֹמַר דְּמַתְנִי' דְּקַתְנִי דְּלֹא אֲסַרִּינֵן בְּסוּפָה
פְּרוּץ מְרוּבָה אֵינְרִי בְּסוּפָה גְדוּלָה וְכַגוֹן שְׁיֵשׁ לָהּ בְּשְׁנֵי דְּפָנוֹת הַצְּרִיכִין לְהַכְשִׁיר סוּפָה עוֹמֵד מְרוּבָה
וְהֵינּוּ פֶּס ד' טְפָחִים בְּתוֹף ג' טְפָחִים לְקִנְיָה שְׁבָצַד מְזֻרַח וּפֶס אַרְבַּעַה טְפָחִים תּוֹף ג' טְפָחִים לְצַד
דְּרוֹם וְהוֹסִיף בָּהּ לְאַנְרָף וּלְרוּחַב אוֹתוֹ הָאֲנְרָף וְהָרוּחַב שְׁהוֹסִיף בָּהּ אִפִּי יְהִיָּה בּוּ פְּרוּץ מְרוּבָה עַל
הָעוֹמֵד כְּשִׁירָה פִּינּוּן שְׁיֵשׁ בָּהּ הַכְשִׁיר סוּפָה הֵגַם שְׁיִהִיָּה בְּאֲנְרָף הַדְּפָנוֹת פְּרוּץ מְרוּבָה לִית לָן בָּהּ
וּמַה שְׁפִתְב רַמְב"ם סוּפָה שְׁיֵשׁ לָהּ פְּתָחִים הַרְבֵּה כּו' דַּעַת הָרַב כְּמוֹ שְׁפִירְשִׁתִּי וּמִיִּירִי בְּסוּפָה גְדוּלָה
דְּאֵינָה נִפְסָלַת בְּהֵכִי וּמִיִּירִי שְׁיֵשׁ בָּהּ ז' טְפָחִים הַכְשִׁיר מְחִיצָה וְהַרְחִיק שְׁלֵשׁ אוֹ יוֹתֵר וְעָשָׂה פֶּס
פָּחוֹת מְהֵאוּרִי זֶהוּ פְּתָחִים שְׁאֲמַר רַמְב"ם א' עָשָׂה הַמְחִיצָה עָרַב וְהִיָּה הַפְּרוּץ מְרוּבָה וְהֵינּוּ תְּלוּנוֹת
רַבִּים שְׁפִתְב רַמְב"ם.

וּא"ת סוּף סוּף הָא לֹא הוּיָא מְחִיצָה וְאִיךָ נִתִּיר לוֹ לְצִאָת י"ח בִּישִׁיבַת סוּפָה בְּמָקוֹם מְחִיצוֹת דְּלֹא
שְׁמִיָּהוּ מְחִיצוֹת לָאוּ קו' הִיא מִיִּדֵי דְּהִנֵּה דְּאֵנוּ מִתִּירִין פְּסָל הַיּוֹצֵא מִן הַסּוּפָה הֵגַם שְׁאִין בּוּ אֵלָא

לדון נמשך ואולי שפה באה ההלכה ודוקא בסופה גדולה אבל סופה קטנה דז' על ז לא דאל"כ אמאי לא שרינו פס שלשה ואויר ארבעה אלא ודאי דלא באה ההלכה אלא בסופה גדולה דאין פרוץ מרובה פוסל בה: שם ע"ב גמ' אמר אבני רבי ור' יאשיהו כו' וב"ש כו' סבירא להו סופה דירת קבע בעינן כו' ע"כ.

מוכח מהקא דב"ש דפסלו בסופה הוא מטעם דירת קבע בעינן וקשה לי לדברי הרי"ף שאמר בריש מכילתין דבין הא דסופה שאין בה שבעה על שבעה בין האוכל ושולחנו בתוך הבית חד טעמא לכולהו ובש"ס קאמר להדיא דהיא דשולחנו בתוך הבית דאסרו בית שמאי ואפילו בסופה גדולה דטעמייהו הוא משום דילמא ימשך אחר שולחנו: דף ח' גמ' ה"מ בעיגולה אבל בריבועה כו' ע"כ מוכח מהקא דארבע על ארבע דבעינן בסופה בעי' מרובעות ולא עגולות דאם הית' עגולה צריף שיעור לרבע בתוכה ד' על ד' ומינה אנו למדין אבל הנהו דקתני בברייתא דמייתי הש"ס לעיל דף ג' ע"א דבעינן ד' על ד' צריכין מרובעות דכלום טעמא דבעינן הקא מרובעות הוא משום דבעינן דירת קבע גם כל הנה נמי דקתני בברייתא קאמר הש"ס דבעינן בהו דירת קבע ולכאורה קשה לדברי רמב"ם דכתב בפ"ו מהל' מזוזה וכתבתי בדרף ג' בד"ה בית שאין בו כו' דלא בעי' מרובעות ותגיד הקושיא דרמב"ם גופיה פסקה להא דר' יוחנן וז"ל בפ"ד מהלכות סופה סופה עגולה אם יש בהקפה כדי לרבע בה ז על ז' טפחים אע"פ שאין לה זוויות הרי זו פשירה עכ"ל והא מלתא גמרה רמב"ם מהא דר' יוחנן אלא דלא פסק פנומיה דבעי' ד' אמות על ד' אמות משום דסלקא לן הלכתא דדירת עראי בעי' אבל לענין דין השיעור קיימא הלכתא דבעי' מרובע ולזה יכולני לומר לעולם דלא בעי' ריבועי ד' אמות על ד' אמות ושאני שיעור ז' טפחים על ז' טפחים דהוי שיעור שיפנס ראשו ורובו ובהכרח דליהוי מרובע ז' אורף כדי שיפנס רובו מוטה לפי שדרפן היו יושבין מסובין ולישב בו מסב רובו הוא שיעור שבעה טפחים וברוחב נמי בעי' שבעה הגם דרחבו של אדם הוא פחות משבעה טפחים משום דבעי' נמי שולחנו בסופה וברוש' אמרו שולחנו טפח לזה צריף שבעה טפחים על שבעה טפחים מרובעות משא"כ ד' אמות על ד' אמות לא בעינן מרובעות ואפילו עגולות אלא דסוף סוף פינו דר"י הצריף מרובעות ולא אשפחן מאן דפליג עליה מנ"ל לרמב"ם למיפסק דלא פנומיה ולמיקם עלה דמלתא אית לן למיקם אמילתיה דר"י הקא דקאמר בעינן ארבע על ד' מרובעות אם דוקא בעגולה הוא דהצריף כדי לרבע בתוכה ד' על ד' אבל אם לא היתה הסופה עגולה אלא שהיתה ח' אמות על ב' אמות בריבוע אי אמרינן דעכ"פ בעינן מרובעו' או דוקא בעגולה הוא דאמר בעינן שיהיה בה כדי לרבע אבל זאת שמרובעת שפיר דמי ומסתברא דלא אמרה אלא בעגולה משום דבמקום העיגול שהוא יתר על הריבוע אינו נוח לתשמיש וכאלו אינו משא"כ המרובע נוח לתשמיש ואדרבא רוב הדירות ארפן יותר על רחבן וזו היא דעת הרמב"ם ולפ"ז צריכין ליישב דברי רמב"ם מה שכתב בפ"ו מה' מזוזה וז"ל בית שאין בו ד' אמות על ד' אמות פטור מן המזוזה ואם יש בו כדי לרבע ד' אמות על ד' אמות בשונה אע"פ שהוא עגול או בעל ה' זוויות ואין צריף לומר אם הנה ארכו יתר על רחבו הואיל ויש בו לרבע ד' אמות על ד' אמות חייב במזוזה עכ"ל.

הנה ממה שדקדק לומר אם יש בו לרבע ולא אמר אם יש לרבע בו מוכח דלא בעינן שאם הנה עגול שיהיה הקף שיהיה שיעור לרבע בתוך ההקף ד' אמות על ד' אמות אלא כל שצריך כל החלל שבתוך העגול ונעשהו רצועות ויהיה בו כדי שיעור זה שנעשה ממנו ד' אמות על ד' אמות ה"ז חייב במזוזה ולדרף זה קשה מדר' יוחנן לדברי רמב"ם הגם שנפרש בו כמו שפירשנו ומוכרח לומר דכוננת דברי רמב"ם היא דמהדאמר ואם יש בו לרבע דקדק לומר הכי משום חלוקת ואצ"ל

אם הָיָה אָרְפוּ יוֹתֵר עַל רִחְבוֹ בְּזֶה לֹא בְעֵי שְׂיִרְבַּע בּוֹ פִּינּוֹן דְּמִרְנוּבַּע הוּא אֲבָל לְגַבֵּי חֲלֻקֵּת הָיָה עֲגוּל יִצְרִיף רַמְבַּ"ם לְרַבֵּעַ בּוֹ ד' אֲמוֹת עַל ד' אֲמוֹת פִּי הֵיכִי דְהִצְרִיף בְּשִׁבְעָה עַל שִׁבְעָה דְסוֹפָה דְכָל חֲלֵק הָעֵיגוּל לֹא חֲזִי לְדִירָה וְלֹא חֲשׂ רַמְבַּ"ם ו"ל לְמַטְעֵי בְּדִבְרֵי מִשּׁוּם דְסָמַף עַל מָה שֶׁכָּתַב בַּפ"ד מֵהִלְכוֹת סוֹפָה שֶׁדִּקְדָּק לֹא מֵר לְרַבֵּעַ בָּהּ ז' עַל ז' וְדוּק וּמִינָהּ לְכָל הָעֲגוּל שְׂאִינוּ נִכְלָל בְּרִיבּוּעֵי דְלֹא חֲזִי לְדִירָה וּבְזֶה סִלְקוּ דְבָרֵי רַמְבַּ"ם מְכוּוֹנִים לְדִבְרֵי הַש"ס וּלְמֵאֵי דְפִסְקִינוּ בְּסוֹפָה דּו' עַל ז' פְּשָׁרָה אִם עֲשָׂאָה עֲגוּלָה צְרִיף שְׂיִהֵי הַקְּיָפָה א' וְשִׁלְשִׁים טְפָחִים וְחֲצִי לְפּוּם מֵאֵי דְשִׁיעַר ר' יוֹחָנָן וּכְאֹקְמָתָא דְאָמַר רַב אֲסִי לְרַב אֲשִׁי: שָׁם ע"ב גַּמ' הַפְּנִימִית כּו' וְחֲזִיבַת בְּמִזוּזָה ע"כ.

קָשָׁה מֵאֵי חִידוּתָא דְדִינָא פְּשִׁטָּא דְחֲזִיבַת בְּמִזוּזָה דְמֵאִינָה טַעַם יס"ד לֹא מֵר דְּפִטוּרָה דְאַצְטְרִיף תְּנָא לְאַשְׁמוּעֵינוּ דְחֲזִיבַת וְלִיפָּא לְמִימַר מִשּׁוּם דְלֹא קְבִיעָא אֲצְטְרִיכָא לִיה דְמַהִיכָא יס"ד לְפָנוּטְרָה וי"ל דְאַצְטְרִיף מִשּׁוּם דְקִתְנִי בְּסִיפָּא פְּטוּרָה מִן הַמִּזוּזָה הֵייתִי אֹמֵר דר"מ פּוּטֵר כָּל דְלֹא קְבִיעָא וְאַשְׁמוּעֵינוּ בְּסוֹפַת הַחֵג דְהֵגַם דְחֲשִׁיבָא קְבַע בְּחֵג אָף עַל פִּי כֵן פְּטוּרָה מִן הַמִּזוּזָה קמ"ל רִישָׁא דְחֲזִיבַת וּמִזָּה אֵתָּה לְמַד דְסִיפָּא דְקָא פְּטֵר לָאו מִשּׁוּם דְלֹא קְבִיעָא אֲלָא מִשּׁוּם שְׂאִינָה בַת דִּירָה וְלֹא פְּטֵר אֲלָא בְּשַׁאֲרַי מוֹת הַשְּׁנָה אֲבָל בִּימוֹת הַסּוֹפָה חֲזִיבַת פִּינּוֹן שְׂדֵר בָּהּ וְכֵן הִכְרִיחוּ הַתו' בְּדָר ז' בַּד"ה אֲחֵרִים.

וְהַרְמַב"ם בַּפ"ו מֵהִלְכוֹת מִזוּזָה פָּתַב וז"ל סוֹפַת הַחֵג בְּחֵג פְּטוּרָה מִן הַמִּזוּזָה ע"כ. פִּי וְאַפִּילוּ גְדוּלָה ד' אֲמוֹת עַל ד' אֲמוֹת דַּא"ל כ' אִפִּי תִהֵי עֲשׂוּיָה לְדִירַת קְבַע אִינָה חֲזִיבַת בְּמִזוּזָה כְּמוֹ שֶׁכָּתַב בַּפ"ו מֵהִלְכוֹת מִזוּזָה וְאַמֵּי אֲצְטְרִיף לְמִיָּהֵב טַעַמָּא שְׂאִינָה עֲשׂוּיָה לְדִירַת קְבַע וּפְשִׁיטָא וּדְבָרֵי אֵלוּ לֹא הוּוּ אֲלָא לְמֵאֵי דְפִסְקוּ דְסוֹפָה דִירַת עֲרֵאֵי בְּעֵינוּ.

וּא"ת א"כ אֲמֵי פִסְקוּ רַמְבַּ"ם וז"ל דְבַעֲנוּ דְתַחֲזִיק רֵאשׁוֹ וְרַבּוֹ פְּבִית שְׂמֵאֵי וּבִש"ס קֹאמַר דְּבִית שְׂמֵאֵי דְקֹאמְרֵי כֵן הוּא מִשּׁוּם דְסוֹבְרִים דִירַת קְבַע בְּעֵינוּ. י"ל דְהִנְהוּ רַבּוּנוּתָא דְקֹאמַר אֲבִי כּוּלְהוּ סְבִירָא לְהוּ דִירַת קְבַע בְּעֵינוּ לָאו בְּדַעַת שְׁנָה קִיָּמִי.

וְתַדַּע דְלַב"ש סוֹפָה ז' עַל ז' מִקְרֵי סוֹפַת קְבַע וּלְס' רַבִּי לֹא מְקִרֵי קְבַע אֲלָא ד' אֲמוֹת עַל ד' אֲמוֹת וְתַרְנוּנֵיהוּ לֹא בָּעוּ בְּדַפְנוֹת צִלְתָּם מְרוּבָה מְחַמְתָּם וְלֵר' יֵאשִׁיָּה בְעֵי וּלְכוּלְהוּ סוֹפָה עֲגוּלָה פְּשִׁינָה כָּל שִׁישׁ לוֹ לְרַבּוּעַ בָּהּ שִׁיעוֹר סוֹפָה לְמַר כְּדֵאִית לִיה וּלְמַר כְּדֵאִית לִיה וְלֹאֲחֵרִים פְּסוּלָה וְכוּלְהוּ לִית הִלְכָתָא פְּנוּתֵיהוּ לְבַד הָךְ דְרֵאשׁוֹ וְרַבּוֹ וְשׁוּלְחָנוֹ וְאַפְסִיקָא הִלְכָתָא כַּב"ש דְבַעֲנוּ קְבִיעוֹת קִצַּת מִיָּהֵא דְלְהוּי בָּהּ שִׁיעוֹר גַּם שׁוּלְחָנוֹ וְלְדָרָךְ זֶה לֹא הָנִי הָךְ בְּרִייתָא דְמִייתִי הַש"ס בְּדָר ג' דְּבִית שְׂאִין בּוֹ ד' אֲמוֹת עַל ד' אֲמוֹת פְּטוּר מִן הַמִּזוּזָה וְכו' דְלֹא פְּבִית שְׂמֵאֵי דְמוֹדִים ב"ש דְלֹא חֲשִׁיב קְבַע לְעֵנִין מִזוּזָה אֲלָא ד' אֲמוֹת עַל ד' אֲמוֹת וּבְסוֹפָה לֹא בְּעֵינוּ קְבַע גְּמוּרָא אֲלָא דְבַעֲרָךְ סְבַרַת בֵּית הַלֵּל דְקְסָרֵי דְלֹא בְּעֵינוּ שְׁתַחֲזִיק גַּם שׁוּלְחָנוֹ קֹא מְנִי אֲבִי לַב"ש בְּהַדִּי דְסוֹבְרִים בְּעֵי דִירַת קְבַע וְלֹא תִקְשָׁה לְמֵאֵן דְאָמַר דְחֲזִיבַת בְּמִזוּזָה וְהֵלֵא סוֹף סוֹף אִינָה עֲשׂוּיָה אֲלָא לְדִירַת שִׁבְעָה יָמִים דִּי"ל פִּינּוֹן דְרַחֲמָנָא הִצְרִיף בָּהּ דִירַת קְבַע הֵגַם שְׂאִינָה עֲשׂוּיָה אֲלָא לִז' יָמִים דִּין דִירַת קְבַע יֵשׁ לָהּ וְכָל זֶה לְסְבַרַת הָאוּמְרִים דְבַעֲנֵי ד' אֲמוֹת עַל ד' אֲמוֹת אֲבָל לַב"ש דְסוֹבְרִים ז' עַל ז' פְּשִׁיטָא דְפְטוּרָה דְלָאו קְבַע גְּמוּרָא חֲשִׁיבָא כְּדַכְתִּיבְנָא: שָׁם גְּמָרָא וְאַמֵּי תִהֵי כְּבִית שְׂעַר כּו' מִשּׁוּם דְלֹא קְבִיעָא ע"כ פִּי רַש"י וצ"ל וְאִין הַפְּנִימִית חֲשׂוּבָה לְהִיּוֹת לָהּ בֵּית שְׂעַר ע"כ.

וְהַרְמַב"ם פָּתַב בַּפ"ו מֵהִלְכוֹת מִזוּזָה וז"ל שְׁתֵּי סוֹפּוֹת שֶׁל יוֹצְרִים זֹו לְפָנִים זֹו הַחִיצוֹנָה פְּטוּרָה לְפִי שְׂאִינָה קְבוּעָה ע"כ. וְהַשִּׁיגוּ הַרְאָב"ד וז"ל אֲמַר אֲבָרְהָם אָף הַפְּנִימִית אִין לָהּ קְבַע ע"כ.

בית שער אכסדרה וכו' חייבין במזונה ומשנינו באכסדרה דבי רב פי' באכסדרה דאית בה ד' דפנות ופרכינן דירה מעלייתא היא ומשנינו פי' דאית בה חלונות ע"כ התו' הקשו אמאי לא משני התם דההיא מיירי שפתוחים לה בתים ואני מקשה באופן אחר דהש"ס מסיק הוהיא באכסדרה דבי רב מוכח להדיא דאי לא הכי פטורה ורמב"ם ונהרי"ף לא מחלקי במידי ומשמע דבכל גוונא כל שפתוח להם בתים חייבות וביותר התימה על הרי"ף שכתב בהלכותיו האי סוגיא דרב חסדא ומאידאתמר עלה וסמוך לה פתב דהך ברייתא דקתני בית שער אכסדרה כו' חייבים מיירי בפתוחות בתים לתוכה ולא חש ליתובי דעתא מאי דקשה לדבריו מהך דרב חסדא: אכן כשנעמוד על משמעות הגמרא לא קשה לא קושית התוס' ולא מה שהקשינו והוא דרב חסדא ממה שאמר אע"פ שיש לה פצימין כו' מוכח דאתא לומר דלא חשיבי פצימין אלו מזוזות פינו דלחזק תקרה עבידי כדקאמר הש"ס א"כ כל עצמו לא אתא אלא לדין מזוזות שהוא א' מתנאי הבית שצריכה להתחייב במזונה כמו שכתב הרמב"ם בעשרה התנאים שצריכה שתהיה לה שתי מזוזות ולזה פריך תלמודא אמאי צריכה מזונה והתנאי בית שער אכסדרה כו' חייבות במזונה וסתם אכסדרה אין לה אלא ג' דפנות ואעפ"כ קתני דחייבת במזונה הרי דלא בעינו מזונה בכותל הג' ולעולם מיירי דפתוחין לתוכן דיורין החייבות במזונה וקתני מיהא דלא בעינו מזוזות והשתא ליפא לשנויי דרב חסדא איירי בפתוחה לגינה שפטורה דא"כ אפילו יהיו לה מזוזות פטורה כדקתני בברייתא בית מה בית הראויה לדירה יצאו בית שער אכסדרה דאינו ראוי לדירה הגם שהיה עושה לה פצימין אלו לשם מזונה ולא לחזק התקרה ולא היה לו לפוטרה מחמת שפצימין אלו לחזק התקרה עשויו ומשני הך אכסדרה שיש לה ד' דפנות פי' שיש לה בדופן הד' שתי מזוזות ופריך דירה מעלייתא היא פי' ואמאי ב' לחייבה מחמת שבתים פתוחים לה תיפוק ליה דחייבת מצד עצמה ומשני שיש בה חלונות דמצד עצמה לא חזיא לדירה ופטורה ואינה חייבת אלא מצד הדיורין הפתוחות לה נמצינו אומרים דכל משא ומתן דהך דרב חסדא לא הוי אלא לענין דין מקום הנחת מזונה ומסיק כדרב חסדא דבעינו מזוזות בדופן הד' דזולת זה אפילו בית דירה עצמו פטור.

והוא מה שהתנה הרמב"ם באחד מעשר תנאים שכתב בריש פ'ק ו' ונ"ל ושתהיה לו שתי מזוזות כו' וחס שטתעיה דדוקא בבית הוא דבעינו אבל אכסדרה דחייבה הוא מחמת הבית והבית יש לו שתי מזוזות אין צריכין לאכסדרה שיהיו לה מזוזות לזה כתב אחר זה בדין כו' ונ"ל אכסדרה והוא המקום שיש לו ג' פותלים ותקרה אע"פ שיש לה ב' פצימין ברוח רביעית פטורה מן המזונה מפני שהפצימין להעמיד התקרה הן עשויו ולא משום מזוזות נעשו ע"כ הרי השמיענו מתוך דבריו דגם באכסדרה דחייבה הוא מחמת הבית הפתוחה לה כמו שגילה בפרק זה עכ"ז בעי מזוזות ובזה יאורו עינים בדבריו ואין מקום לקושית התוס' ו"ל תו רואה אני דלדברי הרי"ף ונהרמב"ם מאי דמחייבין בבית שער אכסדרה הוא מאי דקתני בברייתא דמיייתי ביומא ונהביאה הרי"ף דהלכותיו דקתני בשעריה אחד שערי בתים ואחד שערי חצרות ואחד שערי מבואות ועיירות כו' ע"כ ופשיטא דלא גרע מינייהו בית שער אכסדרה ומרפסת חייבות שפיר מצי' לאוקומי לה כמאי דאיתא בברייתא דבשעריה וילמד סתום מן המפורש אלא לדברי התוס' וסיעתייהו דמחלקי בין דרבנן לדאורייתא הם מחדשים הלכות דלא אתמרו בש"ס ועושים כמעשה האמוראים דרמו מתנייתא ומשנו הא דאורייתא הא דרבנן וכגון הני שנויי לא מתקבלי אלא מהאמוראים בעלי הש"ס ומה גם דהברייתות סתומים על מי סמוך עלי הכא לפרושי דמדרבנן קא מיחייב ומי יאמר דלא אמרינו דפליגי בשלמא לדברי הרי"ף ורמב"ם ניחא כדפרישית ועיקר ואין לזוז מדברי

הראשונים ימין וישמאל וכל בית שער אכסדרה ומרפסת דאינו פתוחין להם בתיים שחיבים מזוזה פטורים אפי' מדרבנו: שם גמרא מאי פהלקתה כו' מאי דלא בעי אמאי דקאמר תנא ברישא סופה מפל מקום אולי דהנה ס"ד לומר דהכי קאמר מפל מקום אפילו אינה עשויה לצל ולהכי לא הנה קשה ליה אלא מאי פהלקתה וכדשגוי ליה פהלקתה פי' עשויה לצל הדר פריה מאי מ"מ: דף ט' גמרא סופה ישנה כו' בית הלל מכשירין פתבו התוס' דבירושלמי איתא דלבית הלל דמכשירין בעי לחדש בה דבר למר טפח' ולמר פל' שהוא על פני פולה ע"כ והרמב"ם בפ"ה מהלכות סופה הלכה ט' כתב וז"ל סופה שנעשת פהלקתה מפל מקום פשרה אע"פ שלא נעשת לשם מצוה כו' ע"כ משמע דלא בעי שום חדוש בה.

וקשה למה לא כתב הרמב"ם הך חידותא דדינא דאדכר בירושלמי פיון דבש"ס דילן לא אדכר איפכא ותתחזק הקושניא למאי דאסתמרא הא מלתא בירושלמי בשם הבבביתא וז"ל תני צריה לחדש בה דבר עכ"ל.

וא"כ לא הו"ל לרמב"ם להשמיטה וגם הרי"ף לא הביאה בהלכות ואולי דכיון דבמתניתין קתני בית הלל מכשירין ותלמודא קא שתיק ולא מתנה דבעינו לחדש בה דבר שמע מינה דהך בבביתא דקתני בירושלמי תנא ברא ניהו וקאו ב"ה ונמצא ג' סברות בהאי דינא בית שמאי פוסלין וב"ה מכשירין ואידך תנא דבירושלמי סובר בבית הלל אלא דבעי לחדש בה דבר: שם ע"ב גמרא אומר רבא ל"ש ע"ס.

פי' רש"י ד"ה בשחבטן וז"ל השפיל ענפיו למטה מעורבין עם סכך פשר ואין נראין בעין וסכך פשר רבה עלי' ומבטלו דמדאורייתא כל מיני בטל ברובא פדתנו במתניתין אם הנה סכך מרובה פשרה ע"כ והרי"ף השמיט סוגיא זו אלא דכתב אמתייתין דבסמוך דהדלה עליה כו' כתב אוקימנא בשחבטן עכ"ל והרמב"ם ז"ל כתב בפ"ה מהלכות סופה וז"ל העושה סופתו תחת האילן פאלו עשאה בתוך הבית הדלה עליה עלי אילנות כו' וסכך ע"ג ואח"כ קצצן אם הנה הסכך הרבה מהן פשרה ואם לא הנה הסכך וכו' הרבה מהן צריה לנענע אותם אחר קציצתן כדי שתהיה עשויה לשם סופה עכ"ל.

מדבריו מוכח דכל שלא קצץ אפילו סכך פשר מרובה מסכך פסול פסולה. וכה ראייתי שכתב בפ"ה המשנה דהדלה עליה את הגפן וז"ל אם הנה הסכך הרבה מהם פשרה בתנאי שיקוץ אותם שאם לא קצצם יצרך סכך פשר לסכך פסול ופסולה כו' ע"כ ולדבריו ז"ל פי' מאי דקאמר בש"ס בשחבטן פי' חבטן למטה ע"י קציצה וכפ"ז מתדייק שפיר תיבת חבטה דנקט הש"ס לפי דכשקוצץ הענפים ממקום חיבורם הם נחבטים למטה פי' תקבץ כל פובדו למטה פאחת ולא יקרא חבטה ותו דייק שפיר לשון חבטה לומר שלא תפס אותם בידי וקצצם ואח"כ הניחם על הסכך דזה פש' דשרי ומאי קמ"ל אלא דאחר דסכך בהם ועודם מחוברים קצצם ונתחבטו למקום שהיו מונחים והיינו עיקר חידותא דדינא דקמ"ל ולדרכו של רש"י ק' למה אומר האי לישנא דחבטה לימא שהשפילם למטה דכיון דלא קצצן אלא משפילן לא שנייה לומר חבטה.

גם המיחוש השני שאמר שחש לו לא שנייה בכה"ג ותו קשה לדברי רש"י שאמר דמתבטל הפסול בכשר דהא קי"ל דלא אמרינו בטל ברוב אלא בדבר שאינו ניכר בפני עצמו אבל בדבר דניכר ומובדל בפני עצמו פי' הכא דאי בעי לאפרושי הפסול מהכשר מצי לאפרושי דהפסול הוא מחובר ובלא טורח מצי להפיר פשיטא דלא בטיל ותדע דרש"י הנכרח להסתייע לומר דבטל ברוב

ממתניתין דהדלה עליה את הגפן דקתני אם היתה סכה מרובה פשר ולא הספיק לו מה שאמר דמדאורייתא פל מילי בטל ברוב והוא מטעם שהורגש מהחילו'.

שפתבתי והוכחתו ו"ל אינה הוכחה למאי דמפרשי בהו מתניתין דהדלה עליה ופלי הרמב"ם כמו שאבאר. ותו קשה לדברי רש"י מאי דקאמר הש"ס הכא אי בשחבטן מאי למימרא מאי מקשה אפשר דלא תימא דהכא לא מכשרי מטעם דלא הוי ביטול כיון דהאיסור מיזכר קמ"ל ואמאי אצטריך הש"ס לשנויי תדא גזרינן כו'.

שוב ראיתי להר"ן ו"ל שחלק גדון דידן לשאר איסורים דהגם דבשאר איסורין פל שהאיסור מנפר לא בטל הכא כיון דאשכחן דרחמ' אמ' למשה סופה שסיכף חצייה בסכה פשר וחצייה בסכה פסול זה בצד זה אם אין סכה פסול רחב ג' טפחים פשרה הגם שגופר הפיסול שנה לסכה הפשר ע"כ.

ומהשתא נסתלקה תמיהתנו על רש"י וכד דייקנין שפיר אין זה מספיק דלא אגמריה רחמנא למשה אלא כשיש חצי סכה פשר מבןרר בזה ניתרת הסופה הגם שחצי הסכה פסול או למ"ד יותר מעט מחצי סכה פשר אבל פשהפשר והפסול מעורבין פאחד אין פאן סכה פשר פל עיקר פלעוד שהוא מעורב עם הפסול יחד ואין פאן הכשר סופה דהא עכ"פ מודה הר"ן דכשהסכה פשר מובדל בפני עצמו חשוב מהיותו מעורב הגם שהשיעור שנה דבזה תרץ אמאי במעורב בעי מרובה וכשאינו מעורב יספיק בחצי פשר לדרכו ו"ל דסובר דקי"ל אפילו בהא פרב פפא דחצי פשר וחצי פסול פשר דלרמב"ם לא קי"ל בהא דסגי בחצי וכמו שגילה דעתו רמב"ם בפ"ה מהלכות סופה וכמו שנתן ה"ה טעם לדבריו.

ושם במשנת המקרה סוכתו בשפודין אבאר מה שיש לבאר והר"ן סובר דסגי בחצי והוצרך לתת טעם אמאי במעורב בעי רוב פשר וחילק דגרע מעורב ממובדל א"כ אנו נימא דבמעורב פוסל לגמרי ודינו כשאר איסורין ואין לנו אלא מה שפאה עליו ההלכה כנו'.

שוב ראיתי להרשב"א בחי' סופה שפתב לחזק דברי רש"י ואמר שפל דאיפא חצי סכה פשר הרי זו פשרה בין במעורב פשר ופסול בין בדהאי קאי לחודיה והאי קאי לחודיה ומאי דהצריכו רוב סכה פשר במעורב הוא מטעם דלפעמים יהיה צל שעל האדם מהסופה מרובה מסכה הפסול לזה צריף רוב פדי שיהיה סכה פשר רבה על הפסול ומבטלו פאיסור המתבטל ברוב ואף על גב דאיסור דאפשר להתברר אינו מתבטל כיון דמדינא לא בעינן רובא אלא דחיישינן לסכה פסול שיהיה עומד במקום אחד כיון דמעורב ברובו סמכינן שמתערב בכל כו' ע"כ.

ודבריו עליונים הם אלא דקשה לי גם פשיהיה סכה הפסול מובדל מסכה פשר לפעמים ישב תחת החלק שמסכה הפשר שיש לפניו ואחריו סכה פסול פגון סופה שיש בה עשרה טפחי' וסיככה בשפודים שרחבים ב' טפחים עז"ה ב' טפחים סכה פשר וב' טפחים שפוד א' וכעז"ה נמצא ב' טפחים פשרים לצד דרום וב' טפחים פשרים לצד צפון ובאמצע ששה טפחים ד' סכה פסול וב' טפחים סכה פשר ופתח הסופה בדופן מערבי נמצא שבעה טפחים שבאמצע שבהם מכניס ראשו ורובו רובם סכה פסול הגם שיעשה ב' טפחים סכה פשר מב' צדדי הסכה סוף סוף פשיכניס ראשו ורובו באמצע איפא רוב הסכה פסול ולכשתאמר דששה טפחים לראשו ורובו וטפח לשולחנו נמצא עומד ראשו ורובו בד' טפחים סכה פסול וב' טפחים סכה פשר ובזה אית לן למיחש טפי ואשכחן לתנא דמתניתין דקתני סתם המקרה סוכתו בכפודים כו' אם יש רינח כו' ע"כ ולא התנה

שְׁצַרְיָה לִישָׁב בְּמָקוֹם שֵׁשׁ רֹבֵב סָכָה פֶּשֶׁר וּמִיחֹשׁ זֶה הוּא מִיחֹשׁ הַרְגִּיל דְּמַלְכָּד מְצִיאוֹת שְׁכַתְבָּתִּי מִשְׁפַּחַת שְׁיַכְנָס פְּלוֹל וְיִשָּׁב תַּחַת רֹבֵב סָכָה הַפְּסוּל: וְתוּ קָשָׁה מֵהַי רֹבֵב פֶּשֶׁר אִם הַמִּיחֹשׁ הוּא שְׁיַהֲיָה רֹבֵב אִין זֶה הַמִּיעוּט שֶׁהַפֶּשֶׁר מְרֻבָּה בּוֹ עַל הַפְּסוּל מְצִיל מִיַּד מִיחֹשׁ זֶה גַּם מֵהַשְׁהַלִּיץ לֹאמֹר פִּינּוֹן דְּמִדִּינָא מְסַפִּיק בְּחֻצֵי מְצֻנְמָצָם לֹא חִיּוּשֵׁינּוּן לְבַטֵּל אֶפִּילוּ הוּא אִיסוּר שְׁיִכּוֹל לְהַתְּבַרֵּר הֵם דְּבָרִים דְּחֻקִּים מְשֻׁמְעֵי וְכָל עֵין תְּרַגֵּישׁ בְּדוּחַק דְּבָרִים אֱלוּ וּמְכַל הַגִּי דְּנוֹחֵקִי אֶהְדְּרִינָהוּ הַרְמַב"ם לְאַפִּיָה מְדַרְכּוֹ שֶׁל רַש"י ז"ל וּמְפָרֵשׁ מִתְּנִיתִין דְּהַדְּלָה עֲלֶיהָ אֶת הַגָּפֶן דְּקַתְנִי אִם הִיָּה סָכָה מְרֻבָּה וְכו' דְּמִיַּרְי בְּקֶצֶץ וְהוּא פִי' חֲבָטוֹן דְּאַתְמ' הֵכָא וְשִׁיעוּר דְּבָרִי הַמְשֻׁנָּה כִּף הוּא הַדְּלָה עֲלֶיהָ אֶת הַגָּפֶן וְכו' פְּסוּלָה בְּכָל גְּוֹנָא וְאַפִּילוּ קֶצֶץ כָּל שְׁקָדָם וְהַדְּלָה וְאִם הִיָּה הַסִּיפּוּף הַרְבֵּה מֵהֶם פֶּשֶׁרָה פִי' אֶפִּילוּ קָדָם וְהַדְּלָה וְנִמְצָא שֵׁשׁ בְּזֶה תַעֲשֶׂה וְלֹא מִן הָעֲשׂוּי אִפ"ה פֶּשֶׁרָה אִו אִם קֶצֶץ פִי' לֹא הַדְּלָה קוֹדָם אֲלֵא קֶצֶץ וּמַחְמַת הַקְּצִיצָה נִפְלוּ וְנִשְׁכְּבוּ עַל הַסָּכָה אֶפִּילוּ לִיכָא רֹב בְּסָכָה הַפֶּשֶׁר וְאַפִּילוּ כָּל הַסָּכָה מֵהֶם פֶּשֶׁרָה וְא"ת פֶּשִׁיטָא מֵאִי לְמִימְרָא הָא קַמ"ל דְּנִפְלִיתָן מִמָּקוֹם גְּבוּהָ בְּשַׁעַת קְצִיצָה נִעְנוּעָה זֶה שְׁנִתְנַעְנַע מִמָּקוֹם גְּבוּהָ לְמַטָּה מִתְּרַת מִיחֹשׁ תַעֲשֶׂה וְלֹא מִן הָעֲשׂוּי וּמֵאִי דְקֶאֱמַר הַש"ס אָמַר רַב יוֹסֵף אָמַר רַב צְרִיָה לְנִעְנַע לְמֵאִי דְמַסִּיק הַש"ס דְּהָא מִלְתָּא דְצְרִיָה לְנִעְנַע שְׁמוּאֵל אָמַר רַב פְּלִיג עֲלֵיו וְסוֹבֵר דְּאִינוּ צְרִיָה לְנִעְנַע אֲלֵא הַקְּצִיצָה הוּא גְּמַר הָעֲשִׂיָה וְלִסְבָּרָא זֶה בְּהַכְרַח לְפָרֵשׁ מִתְּנִיתִין דְּמֵאִי דְקַתְנִי אִו שְׁקֶצֶץ הוּא אֶפִּילוּ אַחַר שְׁהַדְּלָה וְאִין פֶּאֵן נִעְנוּעָה כָּל עֵיקַר לְזֶה אֶתָּא רַב יוֹסֵף וְחֻדִית דְּבַעֲיָנוּ שְׁיַהֲיָה בְּקֶצֶץ זֶה נִעְנוּעָה וְכַדְפְּרִי' וְדִלָּא פֶּמָאן דְּסַבֵּר דְּקֶצֶץ לְבַד הַיָּי מַעֲשֶׂה.

וְא"ת עַל מִי סְמָךְ עֲלֵי תַנָּא דְּמִתְּנִיתִין לְהַבִּין בְּדְבָרֵי דְּמֵאִי דְקַתְנִי אִם הִיָּה הַסִּיפּוּף הַרְבֵּה מֵהֶם דְּקֵאִי נְמִי דְקֶצֶץ מְשׁוּם דְּלֹא חָשׂ עֲלֵי לְמִיטְעֵי דְשָׁרִי בְּלֹא קְצִיצָה כְּדְפְרִיָה הַש"ס הֵכָא וְהָרִי מְצַטְרַף סָכָה הַפְּסוּל וְכו' וּמוֹקִי לֵה מַחְמַת קוֹשִׁיָא בְּחֲבָטוֹן וְהִיָּנוּ בְּקֶצֶץ כְּדִכְתִּיבָנָא וּבְזֶה סְלָקָא קוֹשִׁית רַש"י שְׁכַתְבַּת לְקַמּוֹן דְּמְפָרֵשׁ חֲבָטוֹן לְשׁוֹן קְצִיצָה הוּא יַעֲשֶׂה"ד.

וְתוֹדַע דְּפִי דְּמִתְּנִי הוּא כְּדְבָרֵי הַרְמַב"ם דְּאִיתָא לְקַמּוֹן בְּמַכְלִיתִין דְּרַף י"א ע"ב וְז"ל תַּנָּיָא תַעֲשֶׂה וְלֹא מִן הָעֲשׂוּי מְפֶאֱן אֶמְרוּ הַדְּלָה עֲלֶיהָ אֶת הַגָּפֶן וְאֶת הַדְּלַעַת כּו' וְסִיפּוּף ע"ג פְּסוּלָה וְקֶאֱמַר הַש"ס עֲלֵה הִיכִי דְמִי אִילִימָא בְּשִׁלָּא קֶצֶץ מֵאִי אִירִיָּא תַעֲשֶׂה וְלֹא מִן הָעֲשׂוּי תִיפּוּק לֵה דְמַחְוּבְרִין אֲלֵא בְּשִׁקְצָן וְכו' ע"כ.

הָרִי דְּמְבַרֵּיָתָא גִּילָה פִי' הַמְשֻׁנָּה לְהַדִּיא כְּדְבָרֵי הַרְמַב"ם וְהַשְׁתָּא קָשָׁה לְדְבָרֵי רַש"י דְּמְדְבָרֵי הַש"ס הֵתָם מְשֻׁמְעֵי דְמוֹקְמִינוּ לֵה בְּקֶצֶץ וּמְדְבָרֵי הַש"ס הֵכָא מוֹקִי לֵה בְּחֲבָטוֹן וּבְהַכְרַח לֹאמֹר דְּדִינָא דְקַתְנִי בְּבַרֵּיָתָא לְחוּד וְדִינָא דְקַתְנִי בְּמִשְׁנָה לְחוּד וְהוּא דוּחַק וְיִשׁוּבָא דְסוּגִיָּא דְהֵכָא לְדַעַת הַרְמַב"ם הַכִּין הוּא אָמַר רַבָּא לֹא שָׁנוּ דְפְסוּלָה לְגַמְרֵי וְאַפִּילוּ חֲבָטוֹן כְּדִמְסִיק אֲלֵא בְּאִילָן שְׁצִילָתוֹ כּו' אֲבָל חֲמָתוֹ מְרֻבָּה מְצִילָתוֹ וְחֲבָטוֹן שָׁרִי וְלֹא חִיּוּשֵׁינּוּן לְתַעֲשֶׂה וְלֹא מִן הָעֲשׂוּי פִינּוֹן דְּאִיכָא רֹבֵב סָכָה פֶּשֶׁר לֹא חִיּוּשֵׁינּוּן לְתַעֲשֶׂה וְלֹא מִן הָעֲשׂוּי דְסוּף סוּף הָרִי עֲשֶׂה וְדוּק וּבְזֶה סְלָקָא קוֹשִׁיָא אַחַת לְדַרְכּוֹ שֶׁל הַרְמַב"ם וְהוּא דְמְדַרְבַּב נְשֻׁמְעֵי לְשְׁמוּאֵל פִּינּוֹן דְּרַב סוֹבֵר דְּקֶצֶץ הַיָּי מַעֲשֶׂה וְאִין פֶּאֵן וְלֹא מִן הָעֲשׂוּי אִם כֵּן יִתְחַיֵּיב לְפָרֵשׁ מִתְּנִיתִין דְּהַדְּלָה עֲלֶיהָ כּו' וְאִם הִיָּה הַסִּיפּוּף הַרְבֵּה פֶּשֶׁרָה וּמִיַּרְי בְּלֹא קֶצֶץ מְדִקְתְּנִי סִיפָא וְאִם קֶצֶץ א"כ רִישָׁא דְלֹא קֶצֶץ דְּלְדְבָרֵי לֹא מְצִינּוּ לְשׁוּנֵי סִיפָא דְקֶצֶץ דְּמַכְשִׁיר מִיַּרְי בְּנִעְנַע וְרִישָׁא דְפּוֹסֵל קֶצֶץ דְּלֹא נִעְנַע דְּהָא לֹא בְּעֵי נִעְנוּעָה כָּל עֵיקַר וְא"כ פִּינּוֹן דְּאִשְׁפָּחוּן דְּרַב מְפָרֵשׁ רִישָׁא בְּלֹא קֶצֶץ וְאִם ע"פ כֵּן שָׁרִי א"כ נִתְחַיֵּיב לְפָרֹשׁי כְּדַעַת רַש"י דְּהָא לֹא אִשְׁפָּחוּן דְּפִלִּיג שְׁמוּאֵל עֲלֶיהָ בְּהִי וּבְמֵאִי דְכְתִיבָנָא לֹא קָשָׁה דֵּאֵה"נ דְּפִירוּשָׁא דְּמִתְּנִיתִין הִנּוּ מְשֻׁמְעֵי הִיכִי אֲלֵא בְּתַר דְּאִשְׁפָּחוּן בְּרִיָּתָא דְקַתְנִי לְהַדִּיא דְטַעֲמָא דְאִיסוּרָא דְּהַדְּלָה עֲלֶיהָ הוּא מְשׁוּם תַעֲשֶׂה הַדְּרִינּוּ

ממילא לפרושי מתניתין בהכי וכבר סלקו דברי רב בקוש' וכיון דמפרשינו מתניתין קבריימא ממילא לית לן ראיה ממתניתין דשרי בעירוב סכך פסול עם הכשר בלא קציצה וגם רב יחזור ויודה לאסור בלא קציצה: שם גמרא ולא בסופה שתחת סוכה.

הקשו בעלי ישיבה וברי דרשינו לעיל לרבנו מדכתיב חסרה לדופן אחד בשלמא לר"ש דדריש אם למקרא אמרינו דדריש מסורת לעגנו סכך לומר ולא סוכה שתחת סוכה אלא לרבנו קשה.

וי"ל דגם רבנו דרשי מדלא אמר במקום ב' פעמים בפסח חד בסוכות מליאה ודרשינו שפיר משני בסוכות מלאים ארבע דל חד לגופה פי' דהול"ל בפסח לגופה ואמר בסוכות ב' פש חד ושני מאידך בסוכות הרי שלש ש"מ לדרשא אלא ולא סוכה שתחת סוכה: דף י' גמרא מהו דתימא נגזר כו' רש"י ו"ל פי' מהו דתימא נגזר זמנין דהוי העליון למעלה מעשרים אמה ומצטרפי צל של העליון עם צל התחתון ואפילו התחתון מרובה צלתה מחמתה מחמת עצמה כיון שסככה מכון פנגד העליון הרי זה כאלו אינו נקט תחתונה צלתה מרובה מחמתה לאו למימרא דאם חמתה מרובה מצלתה מצד עצמה אלא דמשלמת בצל העליונה פסולה הא ליתא דכיון דגם עליונה תוף עשרים הגם דישלים צל לתחתונה פשר הוא אלא בא לומר דאפילו צלתה מרובה מחמתה מצד עצמה בעינו דוקא שתהיה העליונה תוף עשרים אבל למעלה מעשרים פסולה דבטל סכך של תחתונה.

ולדברי התוס' לדברי ר"ת פתבו בדף ט' ד"ה הא קא מצטרפי כו' דאפילו אין צלתה מרובה מחמתה אלא מחמת צל העליונה אעפ"כ פשרה וגורסין גירסא אחרת בש"ס. ובעיני יפלא חדא כיון דסכך דלמעלה מעשרים אינו מתיר היאך נאמר דאם התחתונה חמתה מרובה מצלתה מחמת עצמה ופסולה שייצטרף צל מהעליונה להכשיר סוכה זו נמצא שהכשרה הוא בגבוה למעלה מעשרים אמה ומה שהוכיח מעירובין ככר דחו התו' מכח שהיא דהיו הוציא יוצאין למטה מעשרים דהצריכו בש"ס צלתן מרובה מחמתן עצמן ופיג' שהיא דעירובין באופן אחר יעש"ד.

וכל פי האי אפילו יהיה ספק שקול נטה בו לחומרא משום דהוי ספק דאורייתא ומכ"ש דאינו ספק שקול שדברי ר"ת דחוקים הם. והרמב"ם דעתו דלא פדעת ר"ת וכל שסכך העליון למעלה מעשרים הגם שסכך התחתון צלתו מרובה מחמתו פסול ממה שכתב בפ"ה מהלכות סוכה וזה לשו' העושה סוכה על גבי סוכה תחתונה פסול' בד"א כו' אבל אם אין גובהה של עליונה עשרה או שלא היתה תחתונה יכולה לקבל פרים וכסותות וכו' תחתונה פשרה והוא שלא יהא גובהה שתייהן יתר על עשרים אמה שהתחתונה בסכך העליונה ניתרת ע"כ.

לכשנפרש דברי הרמב"ם כמו שפירש הרב בכ"מ דמייירי הרמב"ם פשהתחתונה צלתה מרובה מחמתה מחמת צירוף של סכך העליון ולהכי מתנה דבעינו שיהא סכך העליון תוף כ' אמה דבזה יכולין לצרף צללי הסוכה ע"כ.

לפ"ז אם יהיה למעלה מעשרים אמה אין מצטרף סכך עליון עם התחתון להכשיר סוכה ולדעת התוספות בשם ר"ת אפילו למעלה מעשרים אמה יצטרף להכשיר סוכה ואפילו תחתונה חמתה מרובה מצלתה ואפילו עליונה צלתה מרובה מחמתה נמי פשרה התחתונה אלא שהצריכו בעליונה חמתה מרובה מצלתה בהיכא דהתחתונה יכולה לקבל פרים וכסותות של עליונה כדי שלא תהיה סוכה בתוף סוכה והרמב"ם מייירי דאין גבוהה של עליונה עשרה טפחים או אינה יכולה לקבל פרים וכסותות כו' ואעפ"כ הצריך שתהיה העליונה תוף עשרים אמה שמעינו מינה דסובר דלא כר"ת.

אלא דבהיכא שיהתחונה צלמה מרובה מחמתה והעליונה למעלה מעשרים אמה דלדברי התוס' פשרה נראה לכאורה דלא אתבריר דעת הרמב"ם אם פדעת התוס' אם פדעת רש"י לפום האי פ"א דכ"מ וכד דייקינו שפיר הא נמי אתבריר לו דעת הרמב"ם ו"ל דלא פדעת התוס' והוא דכיון דלא אתבריר לו בדברי הרמב"ם להדיא דמייירי דסקה תחתון צלתו מרובה מחמתו בצירוף העליון אלא דאנו מפרשי ליה הכין ויכולין לומר נמי דמייירי בלא צירוף ובפירושא קמא דכתב הכ"מ א"כ הו"ל להרמב"ם לאשמעינן חידותא דדינא דכשרה תחתונה אפילו עליונה למעלה מעשרים אמה אם תחתונה צלמה מרובה מחמתה בלא צרוף דהא דשניהם בתוך עשרים דמצטרף עליון לתחתון לית ביה פל כף חידותא דדינא ומדע דבזה ליכא מאן דפליג ופשיטא דמצטרף משא"כ ביהא דעליונה למעלה מעשרים אמה ותחתונה צלמה מרובה מחמתה דפליגי רש"י ותוס' וא"כ לא תימא דדעת הרמב"ם פדעת התוס' הא הו"ל לאשמעינן אלא נדאי דלא כן דעת הרמב"ם ו"ל וכל שעליונה למעלה מעשרים אמה צרוף שיהיה בתחתונה צלמה מרובה מחמתה לבד פל הסקה שמכונן פנגד סקה של העליונה וכדעת אבי העזרי דכל סקה שיש עליו סקה פסול אין הצל בא אלא מהעליון ואין התחתון משמש פלום וכמאן דליתיה ולענן הלכה ספקא דאורייתא הוא ואזלינן לחומרא: שם גמרא אמרי במערבא כו'.

הני מערבא דמיייתי רב מלתייהו הוו גדולים מר"י פדאיתא בריש מ"ק דקאמר פי אתא רב דימי אמר כו' ופליגי ר"א ור"י בפירושא דתלמודא דבני מערבא וכיון דכן לא מצאו ר"ח ורבה בר רב הונא לאפלוגי עליהו וכמ"ש התוספות בריש מ"ק דפריף אבני לרבה ורב יוסף מרב פהנא וכתבו התוס' ד"ה חייב שתיים וי"ל ואע"ג דרב פהנא אמורא הנה מקשה מיניה לרבה ורב יוסף משום דגברא רבה הנה ע"כ.

ומהשתא אה"נ דהנה פריף הש"ס לרבא ורב חסדא מההיא דמערבא אלא דקושיא דליכא לשנויי עלה מידי לא טרח הש"ס לאקשוניי וכ"כ הרא"ש ואפילו למאי דפרישית התם דמאי דפריף אבני מרב פהנא הוא משום דאתמר מלתייה דרב פהנא בבי מדרשא ולא אפליגו עליה אמוראי ה"נ פיון דאמרי במערבא ולא אתמר דפליגי עליה ש"מ דהספימו עלה בש"ס: שם ע"ב גמרא אנגיניהו בסופה כו' נראה להוכיח מהכא שאם חכם אחד יראה לו סברא אחת ורבים חולקים עליו אין לחייבו לעשות' פדעת רבים ומאי דאמרה תורה אחרי רבים הוא למי שאין לו סברא ילף לו אחר רבים אבל בעל הסברא אם הוא ראוי לחלוק לא יתחייב לעשות פרבים ואפילו להקל כפי סברתו שפיר דמי.

ויש לדחות דשאני הכא אפשר דר"נ נמי הנה ליה מאן דסבר פנותיה אלא דהש"ס לא ידע ליה אי נמי דרב נחמן קבל מרבו ורב חסדא ורבה בר רב הונא קבלו מרבם ונמצאו שפל פת קבלה מיחיד ולהכי פל אחד עמד בסברתו וכההיא דאמר עקביא לבנו אני קבלתי מיחיד והם קבלו מיחיד כו': שם גמרא אמר ר"י אמר שמואל כו' כתב הר"ף דלא קי"ל פכל האי סוגיא אלא פההיא וכו' ועיין מ"ש במסכת מ"ק בפ"א בישוב דברי הרמב"ם דפסק דקצירת העומר דוחה את יום השבת ונקצר ביום שבת: דף י"א גמרא דרש רבה בר רב הונא מותר לישן בכילה כו' משמע דהכי הלכתא דהא דרש לה בפרקא וגם תלמודא מיייתי לה בסיומא דמלתא.

ותו דתלמודא מפרש למלתייה ש"מ דהכי הלכתא. והרמב"ם בפ"ה מהלכות סופה פתב וז"ל וכן כילה שיש לה גג אפילו טפח אם גבוהה י"ט אין ישנים בה בסופה ע"כ.

נראה דטעמו הוא פֿינן דרַבָּה בַּר רב הוּנָא סוֹבֵר כַּר"י דְּסַבְר דְּסוֹפָה דִּירַת קַבֵּע בְּעֵינָו דְּמִשּׁוּם הָא הוּא דְאָמַר לֹא אֲתִי עֲרָאִי וּמִבְטֵל קַבֵּע וְאֲנִן אִיפְסִיקָא לֵן הִלְכְתָא פְּדִכְתִּיבְנָא בְּרִישׁ מְכִילְתִּין דְּהִלְכָה סוֹפַת עֲרָאִי בְּעִי' וְתַלְמוּדָא דְקָא מְפָרֵשׁ הָכָא לְמַלְתִּיהָ דְרַבָּה בַּר רב הוּנָא הוּא אַדְרַבָּה לְגִלּוֹת דְלָאו הִלְכְתָא הוּא פִי הִיכִי דְלֹא נִטְעָה בְּמַלְתִּיהָ דְהוּי הִלְכְתָא לְזָה אָמַר דְאִיהוּ כַר"י דְּסַבְר דִּירַת קַבֵּע וּמִמִּילָא אֲדִחִיָּה וְהִגֵּם דְאִיהוּ סַבְר כַּר"י וְנִדְרֵשׁ הִכִי בְּאַתְרֵיהָ אֲנִן לֹא קִי"ל פְּנוּתִיהָ פֿינן דְכַמָּה סְתָמִי דְתַלְמוּדָא קִיָּמִי דְדִירַת עֲרָאִי בְּעֵינָו: שְׁם גְּמָרָא הִדְלָה עָלֶיהָ כו'.

עמ"ש לְמַעְלָה דָּף ט' ע"ב ד"ה אָמַר רַבָּא שְׁם יִשְׁבְּתִיָּה לְדַעַת הֶרְמֵב"ם ז"ל: דָּף י"ב מִתְנִיתִין חֲבִילִי קֵשׁ כו' בְּגְמָרָא שְׁלָנוּ לֹא הִנְזַכְר שְׁיַעוּר הַחֲבִילָה אֲלָא דְבִירוּשְׁלַמִי אָמְרוּ דְהוּי כ"ה וּפְסָקוּ הֶרְמֵב"ם ז"ל בַּפֿר"ו מֵהִלְכוֹת סוֹפָה וְתָמָה עָלָיו הֶרְאַב"ד וְז"ל בִּירוּשְׁלַמִי מְצָא אוֹתָהּ וְלֹא יָדַעְתִּי לָמָּה פְּתָבָה דְאִפִּילוּ אָגַד שְׁלֵשׁ שְׁמִיָּה אָגַד עַכ"ל וְלִי נִרְאָה דָּאֵה"נ דְּמֵאִי דְאָמְרִינָן אָגַד שְׁלֵשׁ שְׁמִיָּה אָגַד נ"מ אִם הִנֵּה רֹאשׁ דְקָל וּבוּ חֲרִיּוֹת וְלִקְחָה ג' חֲרִיּוֹת וְאָגַדְם יַחַד דְשְׁמִיָּה אָגַד אַבְל בְּשְׁיַעוּר הַחֲבִילָה לֹא דְבָרוּ בְּתַלְמוּדָא דִּידָן וּמִלְתָּא דְפְּשִׁיטָא הִיא דִּיּוֹדָה תַּלְמוּדָא דִּילָן לִירוּשְׁלַמִי דְבְּעֵי כ"ה וְגַם הִירוּשְׁלַמִי יוֹדָה דְהִגֵּם דְלִיפָא אֲלָא שְׁלֵשׁ שְׁרָשִׁים בְּאָגַד אִם הָעֲנָפִים כ"ה שְׁמִיָּה אָגַד וְהֶרְמֵב"ם שְׁלֹא הִזְכִּיר דִּין זֶה הַמַּעֲמִיק בְּדְבָרָיו יִמְצָא הַדְּבָרִים מְבוֹאָרִי' דְכִינּוּן דְכָתַב שְׁם בְּהִלְכָה י"א דְהָאֹגַד עַץ אַחַד אִינוּ חֲבִילָה וְכו' דוּק מִיָּנָה דָּאִם אָגַד שְׁנַיִם פְּסוּלִים וְהוּא ז"ל אֲזִיל לְשִׁיטְתִּיהָ דְפָסַק דְשְׁנַיִם נְמִי הָוָה אָגַד וְכִמוּ שְׁהָעֲלִינוּ לְמַעְלָה וְהֶרַב הַמַּגִּיד תָּמָה עַל הַרִי"ף שְׁלֹא פָתַב שְׁיַעוּר הָאֲגָוָדָה ע"כ.

וּמִסְתַּבְּרָא דְכִינּוּן דְלֹא פִירֵשׁ סוֹבֵר כָּל דְהוּי אָגוּדָה וְאִפִּילוּ עֲשָׂרָה אוּ פָחוֹת אֲלָא דְהָא מִיָּהָ בְּעֵינָו דְהוּי שְׁיַעוּר שְׁנִשְׁאֵת עַל הַפְּתָף כֹּאו' וְחֲבִילָתוֹ עַל פְּתִיפּוֹ אַבְל פָּחוֹת מִזֵּה לֹא חֲשִׁיבָא חֲבִילָה וְהִירוּשְׁלַמִי שְׁאָמַר כ"ה מִיָּרִי בְּקִנְיָם אוּ בְדִים דוּמִין לְקִנְיָם: שְׁם ע"ב גְּמָרָא מְהוּ דְתִימָא בֵּית קִיבּוּל הָעֲשׂוּי לְמִלְאֵת לֹא שְׁמִיָּה קִיבּוּל קַמ"ל.

מִהָכָא מוֹכַח לְהִדְיָא דְבֵּית קִיבּוּל הָעֲשׂוּי לְמִלְאֵת שְׁמִיָּה קִיבּוּל וְלִיפָא מֵאֵן דְפִלִּיג אֵהָא שְׁמַעְתָּא וּפְסָקָה הֶרְמֵב"ם בַּפֿ"ה מֵהִלְכוֹת סוֹפָה וְז"ל סַפְכָּה בְּחֻצִים בְּזִכְרִים פְּשָׁרָה בְּנִקְבוֹת פְּסוּלָה אַעפ"י שְׁהוּא עֲשׂוּי לְהַתְּמִלְאֵת בְּבִרְזָל בֵּית קִיבּוּל הוּא וּמִקַּבֵּל טוּמְאָה כָּכָל פְּלִי קִיבּוּל עַכ"ל וְקִשָּׁה דַּבַּפ"ב מֵהִלְכוֹת פְּלִים פָּתַב וְז"ל בֵּית קִיבּוּל הָעֲשׂוּי לְמִלְאֵת אִינוּ בֵּית קִיבּוּל פִּיצַד בְּקַעַת כו' אַעפ"פ שְׁיֵשׁ בָּהּ בֵּית קִיבּוּל לֹא נַעֲשָׂה אֲלָא לְמִלְאֵתוֹ עַכ"ל.

וּמִשְׁמַע דְאִפִּילוּ קוֹדֵם שְׁמִילָא אוֹתָהּ בְּבִרְזָל קֹא' דְאִינָהּ מִקַּבְּלַת טוּמְאָה וְהִנֵּה נִרְא' לוֹמַר דְהָא דְמִי לְהַד דְכָתַב הֶרְמֵב"ם הֵתֵם בְּבִקְעַת כו' וְז"ל וְאִם הִיָּתְהַשֵּׁל צוּרְפִין הָרִי זוּ מִקַּבְּלַת טוּמְאָה מִפְּנֵי שְׁהֵם מַגְבִּיָּהִין אֶת הַבִּרְזָל בְּכָל עֵת שְׁיַרְצוּ וּמִקַּבְּצִין אֶת שְׁפּוֹת הַזָּהָב כו' וְהָרִי נַעֲשִׂית לְקַבְּלָהּ וְכֵן כָּל פִּיּוּצָא בְּזָה עַכ"ל וְא"כ הָא נְמִי כְּחֻצִים דְמִי דְגַם הוּא לְפַעְמִים מַגְבִּיָּהִין הָעֵץ מִן הַבִּרְזָל לְתַקּוּן א' מִהָנָה.

וְא"ת א"כ מֵאִי קַמַּל"ן רַב מִשְׁנָה הִיא בְּפִרְק י"ז מִמַּסְכֵּת פְּלִים וְז"ל תַּחֲתִית הַצּוּרְפִין טְמֵאָה וְשֵׁל נְפָחִים טְהוּרָה ע"כ. וְהֵן אָמַת דְּמַצִּינָן לְמִימַר דְחֻצִית לֵן רַב דְחֻצִים נִקְבוֹת דְמוּ לְהַד דְתַחֲתִית שֵׁל צוּרְפִין אֲלָא דְזָה דוּחַק.

וְהַנְּכוּן לוֹמַר הוּא דְשְׁנֵי מִינֵי עֲשׂוּי לְמִלְאֵת הֵם אַחַד כְּשִׁבִית קִיבּוּל הוּא לְתַשְׁמִישׁ צוּרְכֵי הַפְּלִי עֲצָמוּ שְׁיֵשׁ בּוּ בֵּית קִיבּוּל זֶה הִגֵּם שְׁמַתְמֵלָא חֲשִׁיב בֵּית קִיבּוּל וְהִינּוּ חֻצִים נִקְבוֹת שְׁהַנְּקָבוֹת שְׁבָהֵם הוּא כְּדִי שְׁיִשְׁמַשׁ בְּחֻץ זֶה לְמַרְחוּק עַל יְדֵי חֻץ שְׁתוּחַב בּוּ וְנִמְצָא בֵּית קִיבּוּל הוּא צוּרְכֵי הַחֻץ כְּדִי

שִׁיעֵשָׂה מְלֹאכָה שְׁלִימָה וְלִזָּה שְׁמִיָּה בֵּית קִיבוּל וְהִינּוּ מֵה דְחֻדֵי לָן רַב וְאִיכָּא בֵּית קִיבוּל אַחַר
וְהוּא כְּשֵׁאִינוּ לְתַשְׁמִישׁ הַכְּלִי עֲצָמוּ אֲלֵא לְתַשְׁמִישׁ כְּלִי אַחַר הֵבֵא בְּתוֹכּוֹ כְּדִי לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ וְנִמְצָא
כָּל הַבֵּית קִיבוּל אֵינוֹ אֲלֵא בְּשִׁבִיל הַמְתַּמְלֵא בּוֹ וְלֹא בְּשִׁבִיל הַכְּלִי שֶׁנַּעֲשֶׂה בּוֹ בֵּית קִיבוּל זֶה לֹא
חֲשִׁיב בֵּית קִיבוּל כְּלָל וְהִינּוּ הֵךְ דְּקַתְנֵי בְּפֶרֶק י"ז דְּכָלִּים דְּתַחְתִּית הַצּוֹרְפִין דְּהֵתֵם נְקֻבוֹת הַבְּקַעַת
שְׁבַתְחֻתִית הַסֵּדֵן אֲלֵא לְתַשְׁמִישׁ הַסֵּדֵן לֹא לְתַשְׁמִישׁ הַבְּקַעַת וְלִזָּה לֹא שְׁמִיָּה בֵּית קִיבוּל.

וּמֵאֵן דְּאִית לִיה מְבוּא בְּטוֹמְאָה וְטַהֲרָה יִרְגִישׁ חִילּוּק זֶה כִּי נִכּוֹן הוּא וְלִזָּה תִּמְצָא שְׁשִׁינָה הֶרְמֵב"ם
אֵת לְשׁוֹנוֹ בְּשִׁנֵי מִינֵי בֵּית קִיבוּל אֵלוֹ בְּהָא דְּחֻצִים כְּתִב אַף עַל פִּי שֶׁהוּא עֲשׂוּי לְהַתְּמַלְאָת וּבְהֵיא
דְּכָלִּים כְּתִב בֵּית קִיבוּל הָעֲשׂוּי לְמִלְאָתוֹ וּמִי שֵׁאִינוֹ מִבֵּין דְּבָרֵי חֻכְמִים יַחְשׁוּב דְּלֹאוּ דְּוָקֵא וְלֹא הִיא
אֲלֵא הָא דְּחֻצִים אֵינָם עֲשׂוּיִים הַחֻצִים כָּל עֵינָר בְּשִׁבִיל נֶקֶב זֶה אֲלֵא שֶׁעֲשׂוּ הַנֶּקֶב לְתִיקוֹן יָפָה
לְתַשְׁמִישׁ יוֹתֵר רְאוּי לִזָּה אָמַר עֲשׂוּי לְהַתְּמַלְאָת פִּי מַעֲשֶׂה זֶה שֶׁל בֵּית קִיבוּל עֲשֵׂאוּהוּ אֲבָל לֹא
עֲשֵׂאוּהוּ לְהַשְׁאֵר כִּף אֲלֵא לְהַתְּמַלְאָת וּבְהֵךְ דְּתַחְתִּית הַצּוֹרְפִין תִּמְר עֲשׂוּי לְמִלְאָתוֹ פִּי כָּל עֲצָמוֹ
שֶׁל נֶקֶב זֶה לֹא הִיָּה אֲלֵא לְמִלְאָתוֹ וְנִמְצָא נַעֲשֶׂה כָּל עֲצָמוֹ לְצוֹרְכֵי הַמְּמַלְאוֹ וְהִבּוּ וְלִזָּה לֹא חֲשִׁיב
בֵּית קִיבוּל דְּכָל הַכְּלִי בְּטֵל וּכְבִּית יָד לְסֵדֵן וּבְזֶה נִמֵּי נִתְיַשְׁבָּה תְּמִיּהַת הַתּוֹסְפוֹת בְּגִמְרָא בַד"ה
בְּנִקְבוֹת שֶׁהִקְשׂוּ מִקְתָּא דְּסַפִּינָא דְּטַהוֹרָה: שֶׁם גְּמָרָא וְהַנְּשִׁנֵי אֵינִי יוֹדֵעַ וְהַנְּשִׁנֵי עֲצָמָן וְכוּ' הֵנִי סְפִיקֵי
כִּינּוּ דְּאֵינּוּ אֲלֵא סְפֵק דְּרַבְּנָן דְּהָא דְּבַר תּוֹרָה כָּל הֵנִי לֹא מְקַבְּלֵי טוֹמְאָה א"כ כָּל סְפֵק אֲזַלִּינוּ בֵּיה
לְקוּלָּא וְאִפִּילוּ תְּרֵי וְדִיִּיק כְּשֶׁרָה וְדוּקָא דְּדִיִּיק וּנְפִיץ הוּא דְּפִסּוּלָה מְדַרְבְּנָן וְהֶרְמֵב"ם כְּתִב בַּפ"ה
מֵהִלְכוֹת סוּפָה וְז"ל סִיפְכָה בְּפִשְׁתֵּי הָעֵץ שֶׁלֹּא דֵק אֹתָם וְלֹא נִפְצוּ כְּשֶׁרָה שֶׁעֲדִינּוּ עֵץ הוּא וְאֵם דֵק
וְנִפְצוּ אֹתָם אֵין מְסַכְכִין בּוֹ מִפְּנֵי שֶׁנִּשְׁתַּנִּית צוּרְתוֹ וְכֹאֵלוֹ אֵינּוּ מַגִּידוּלֵי קַרְקַע עַכ"ל וְאִיכָּא לְמִידָק
בְּדַבְּרֵי הֶרְמֵב"ם ז"ל מ"ש שֶׁלֹּא דֵק וְלֹא נִפְצוּ קֶשֶׁה אֵם לֹא דֵק מֵה נִפְצוּ וְאֵם כֵּן כְּשֶׁאָמַר לֹא דֵק
פְּשִׁטָּא דְּלֹא נוֹפֵץ אֲלֵא וְדֹאֵי דְּהִכֵּי קָאָמַר שֶׁלֹּא דֵק וְאִפִּילוּ דֵק אֵם לֹא נוֹפֵץ כְּשֶׁרָה וְנִתְחַכֵּם לִזְמַר
הִכֵּי וְלֹא אָמַר שֶׁלֹּא נוֹפֵץ מִשׁוּם לְהוֹדִיעַ מֵאֵי נִפְּוֹץ הוּא לִזָּה כְּתִב דֵק מִקְמֵי הִכֵּי כְּדִי שְׁתַּבִּין מֵאֵי
נִפְּוֹץ קָאָמַר וּמִשׁוּם דְּהֶרְמֵב"ם לֹא סָמַךְ עַל הַלּוּמֵד בְּסִפְרוֹ שִׁיבִין הָעֵנִין אֲלֵא מִמָּה שֶׁכְּתִב בְּסִפְרוֹ
לְהִכֵּי מְפָרֵשׁ הָעֵנִין וְכַפ"ז מֵאֵי דְּגָמַר אֲנִימָר וְאֵם דֵק וְנִפְצוּ אֵין מְסַכְכִין פִּי דְּוָקֵא דֵק וְנִפְצוּ אֲבָל דֵק
לְבַד לֹא מְפָסְלֵי וּפְסֵק בְּסִפִּיקָא דְּדִי לְקוּלָּא וְאִפִּילוּ בְּצַד הַחֲמוּר שְׁבִישֵׁנִי צְדִדֵי הַסְּפֵק שֶׁנִּסְתַּפֵּק רַבָּה
בב"ח וּמִטְעָמָא דְּכַתְּבִי כִּינּוּ דְּהוּי סְפֵק דְּרַבְּנָן וּמכ"ש בְּהִיכָא דְּתַרִּי וְלֹא דִיִּיק פְּשִׁיטָּא דְּמְסַכְכִין בּוֹ
דְּהוּ"ל ס"ס בְּמִילֵי דְּרַבְּנָן וּפְשׁוּט וּמֵה שֶׁהַשִּׁיג הֶרְאָב"ד ז"ל עַל טַעְמוֹ דְּהֶרְמֵב"ם כְּבָר קְדַמְנִי וְהִיָּה
לְמַגֵּן הֶרֶב הַמַּגִּיד בְּטַעֲנַת חֻכְמָה: דָּף י"ג גְּמָרָא שְׁתִּים מְחַלְּקֵת ר"י וְחֻכְמִים כו' מֵהִכָּא מִשְׁמַע דְּמֵאֵן
דְּאִית לִיה שְׁלִשָּׁה מְצוּה מִן הַמְּוֹבָחָר שִׁירֵי א' וּמֵאֵן דְּסָבַר שְׁלִשָּׁה לַעֲכָב שִׁירֵי שְׁנַיִם.

וְהֶרְמֵב"ם ז"ל בְּפֶרֶק י"א מֵהִלְכוֹת פְּרָה כְּתִב וְז"ל מְצוּת אֲזוּב שְׁלִשָּׁה קְלָחִים וְכָל קְלָח גְּבַעוּל
נִמְצָאוּ ג' גְּבַעוּלִין וְשִׁירֵי שְׁנַיִם אוֹ שְׁלִשָּׁה שְׁנַיִם בְּתַחֲתֵי וְאֵגְדָן כְּשֶׁר נִפְרְדוּ הַגְּבַעוּלִין וְנִשְׁרָו הָעֵלִין
אִפִּילוּ לֹא נִשְׁאֵר מִכָּל גְּבַעוּל מֵהֵן אֲלֵא כָּל שֶׁהוּא כְּשֶׁר וְשִׁירֵי הָאֲזוּב בְּכָל שֶׁהוּא עַכ"ל פִּי דְּבָרֵי
מְצוּת אֲזוּב כו' פִּי מְצוּה מִן הַמְּוֹבָחָר וְשִׁירֵי פִּי אֵם נִפְל אֶחָד אֶחָד שְׁאֵגַד שְׁנַיִם גַּם כֵּן הוּי מְצוּה
מִן הַמְּוֹבָחָר כָּל שְׁאֵגַד בְּתַחֲלִילָה ג' הַגַּם שֶׁנִּפְל אֶחָד אֵין אֲוִמְרֵי לוֹ מִשׁוּם מְצוּה מִן הַמְּוֹבָחָר יַחְזוֹר
לְאֵגְדוֹ ג' וּמֵה שְׁאָמַר אוֹ אֵם לְקַח שְׁנַיִם בְּתַחֲלִילָה וְאֵגְדָן פִּי דְּוָקֵא דִּיעֲבַד הוּא דְּמִתִּיר לְאֵגְדוֹ שְׁנַיִם
וְלִזָּה אָמַר אֵם לְקַח וּמ"ט אֵם נִפְרְדוּ הַגְּבַעוּלִין וְנִשְׁרָו כו' פִּי אַחַר שְׁאֵגַד אֵגְדוֹ כְּשֶׁר אוֹ שְׁלִשָּׁה דְּמֵן
הַמְּוֹבָחָר אוֹ שְׁנַיִם דְּעֵיקָר הַדִּין וְנִפְרְדוּ פִּי נִפְרְדוּ מִן הָאֵגְדוֹ וְנִפְלוּ וְנִקְטַט נִפְרְדוּ ר"ל נִפְרְדוּ מֵהַקְּלָחִים
וְאוֹ וְנִשְׁרָו הָעֵלִים פִּי לְפִי דְּלְכַתְּחִילָה בְּעֵינֵן שִׁיְהִיו הַגְּבַעוּלִין בְּעֵלִין שְׁלֵהֵם וְלִזָּה אָמַר אֵם נִשְׁרָו
הָעֵלִין ג"כ וְאוּמְרוּ אִפִּילוּ לֹא נִשְׁאֵר וְכוּ' קָאֵי אַחְלָקֵת נִפְרְדוּ הַגְּבַעוּלִין אֵם נִשְׁאֵר מֵאוּרְוֵה הָאֲזוּב

אֵלָא כֹּל דְּהוּ כְּשֵׁר וְאוּמְרוּ וְשִׁירֵי הָאָזוּב בְּכֹל שְׁהוּא קָאֵי לְחַלְקָה שְׁהַזְפִּיר בְּתַחֲלַת דְּבָרֵיו וְנִשְׂרוּ עֲלֵיו ר"ל אִם נִשְׂאָר כֹּל דְּהוּ מְעַלְיו כֹּל דְּהוּ נְמִי כְּשֵׁרָה א"נ הֵכִי קְאָמַר הֵגַם שְׁנִישְׂרוּ כֹּל עֲלֵיו פִּינּוּ שְׁנִישְׂאָר מִן הָאָזוּב כֹּל דְּהוּ כְּשֵׁר וְהֵגַם דְּמִשְׁמַע פְּשִׁטָּא כְּדָרָה רֵאשׁוֹן עכ"ז מְדַבְּרֵי הֶרְמֵב"ם בְּפִי הַמְּשֻׁנָּה נִרְאָה כְּדָרָה שְׁנֵי וְאוּלַי דְּלַעֲלִין קָרִי אָזוּב פִּי' מִן הַגְּבַעוּלִין כְּשֵׁר וְרֵאשׁוֹן עֵיקָר וּמִמָּה שְׁכַתֵּב אִפִּי' לֹא נִשְׂאָר מְכַל גְּבַעוּל מֵהֶם כּו' מִשְׁמַע דְּבַעֲיָנָן דִּישְׂאָר מְכַל גְּבַעוּל וּלְפָחוֹת שְׁנֵים מִשְׁנֵי גְבַעוּלִין אָבֵל לֹא נִשְׂאָר אֵלָא כֹּל שְׁהוּא מְגַבַּעוּל א' וְהַשְּׁנֵים נִפְלוּ לְחַלּוּטֵין דְּפִסּוּלָה וְאַמַּאי הָרִי דְלִמָּאן דְּסוּבְרָ שְׁלֵשׁ מִצְוָה מִן הַמְּוִבָּחָר סוּבְרָ דְשִׁירִים אֶחָד וְהֵגַם דְּאִיפָּא לְמִימַר דְּלֹא סָבַר דְּשִׁירוּ אֶחָד אֵלָא כְּשֵׁהַגְּבַעוּל שְׁלֵם אָבֵל בְּשֻׁנְפֵל וְלֹא נִשְׁתַּיִיר אֵלָא כֹּל שְׁהוּא לֹא סָבַר דְּסָגִי בְּחַד אֶפְתִּי קִשְׁה דְּהוּ"ל לְהֶרְמֵב"ם לְאַשְׁמוּעִי בְּהִיכָא דְּאִיפָּא גְבַעוּל שְׁלֵם דְּשִׁירֵיו אֶחָד.

וְנִרְאָה דְּהֶרְמֵב"ם פִּסְק בְּשִׁירֵי אָזוּב כּר' יוֹסִי דְּבַעֲיָנָן שְׁנֵים וְלֹא כְּרַבְּנָן דְּסָבְרֵי שִׁירֵי אָזוּב אֶחָד וּלְחֻוּמָרָא וְטַעְמֹו פִּינּוּ דְּבַמְתַּנִּיתִין הִבִּיא דְּבָרֵי ר' יוֹסִי וְלֹא הִבִּיא סְבַרְתָּ הַחֻלְקִים עֲלֵיו בְּעֵנָן שִׁירֵי אָזוּב אֵלָא בְּתַחֲלִיל אָזוּב ש"מ דְּדַעַת רַבִּי לְפִסְטוֹק הַלְכָּה כּר' יוֹסִי בְּהָא וְלֹא סַתֵּם כְּרַבְּנָן אֵלָא בְּתַחֲלִיל אָזוּב דְּלֹא בְּעֵינָן שְׁלֵשׁ אָבֵל שִׁירֵי אָזוּב בְּעֵינָן שְׁנֵים וְלֵהֲכִי לֹא תִּנִּי רַבִּי דַּעַת רַבְּנָן בְּשִׁירֵיו הֵגַם דְּדַבְּרֵי רַבְּנָן תִּנִּי תַחֲלָה וְהוּא מְשׁוּם דְּבָהָא לֹא הוּוּ רַבִּים לְגַבִּי יַחֲזִיד מְשׁוּם דְּאִיהוּ סָבַר כּר' יוֹסִי בְּהָא וּבְעֵינָן שִׁירֵיו שְׁנֵים וְתוּ אֶפְשָׁר לְאוֹכּוּחֵי דְּבַעֲיָנָן שִׁירֵיו שְׁנֵים מְדַאֲמַר רַב חֲסִידָא אֲגַד בְּחַד לֹא שְׁמָה אֲגַד מִשְׁמַע כֹּל עֵיקָר וְאַפִּילוּ בְּשִׁירִים וְאַנּוּן בְּעֵינָן אֲגַנּוּדָה כְּדַרְשֵׁי בְּסַפְרֵי דְּגַמְרֵי' לְקִיחָה מוּלְקַחְתֵּם אֲגַנּוּדָת אָזוּב מִשְׁמַע דְּבַעֲיָנָן מִיָּהָ אֲגַנּוּדָה וּבְחַד לֹא שְׁמִיָּה אֲגַד וְלָזָה תַּמְצָא דְּפִסְק הֶרְמֵב"ם בְּפִי הַמְּשֻׁנָּה בְּפֶרֶק י"א דְּכָרָה דְּהַלְכָּה כּר' יוֹסִי וּבְהַכְרַח לומר דְּלֹא קָאֵי אֵלָא אֲשִׁירֵי אָזוּב וְלֹא לְתַחֲלִיל אָזוּב דְּבָהָא לֹא מְצוּ לְפִסְטוֹק כּר' יוֹסִי פִּינּוּ דַּת"ק חוּלְק עִמּוּ אֵלָא וְדַאי דְּלֹא קָאֵי אֵלָא לְדִין שִׁירֵיו וְכֵן מוּכַח מְדַבְּרֵיו לְמַשְׁפִּיל עַל דְּבָר: שָׁם ע"ב גְּמָרָא הַבּוּצָר לְגַת כּו' הַקּוּצָר כּו' מ"ד קוּצָר כֹּל שְׁפָן בּוּצָר כּו' הֶרְמֵב"ם פּוֹסֵק בְּפ"ה מֵהַלְכוּ' סוּפָה וְנ"ל סוּכֵי תַאנִּים וּבְהֵן תַּאנִּים כּו' רּוֹאִין אִם הַפְּסוּלָת מְרוּבָה עַל הָאֻכְלִין מְסַפְכִין בְּהֵן וְאִם לֹא אִין מְסַפְכִין בְּהֵן ע"כ.

וּבְפ"ה מֵהַלְכוּת טוּמְאָת אוֹכְלִין כְּתִב וְנ"ל הַבּוּצָר לְגַת אִין לוֹ יְדוּת דְּהָרִי אִין לוֹ צוּרָה בִּיד מְפַנֵּי שְׁנַמְצִין אֵת הַמְּשַׁקָּה הַקּוּצָר לְסַכָּה אִין לוֹ יְדוּת כֹּל יְדוּת הָאֻכְלִין שְׁבִסְסוֹן בְּגוּרָן טְהוּרִים עכ"ל הֵגַם דְּתַלְמוּדָא קְאָמַר דַּמ"ד קוּצָר כ"ש בּוּצָר וּא"כ לֹא הוּ"ל לְהֶרְמֵב"ם לומר אֵלָא קוּצָר י"ל דְּתַלְמוּדָא הוּא דְּחַדִּית לָן הֵיא מְלִתָּא וּמַאי דְּחַדִּית תַּלְמוּדָא אֲשִׁמוּעֵינָן לִיה הֶרְמֵב"ם דְּלֹא סַמַּךְ עֲלֵיו לְיַדַּע הַהַלְכוּת מֵהַש"ס וְטַעְמָא דְּפִסְק כְּרַב מְנַשְׂיָא בְּר גַּדָּא מְשׁוּם בֵּין לְמַאי דְּחַדִּי תַלְמוּדָא הוּא מְשׁוּם דְּסוּבְרָ תַלְמוּדָא לְאַתּוּיָה ככ"ע וְתוּ מְדַטְרַח תַּלְמוּדָא אֶלְיָבִיָּה דְר' מְנַשְׂיָא לְאוּקוּמָה ככ"ע ש"מ דְּסוּבְרָ פְּנוּתָהּ וְרֵאִיתִי לְהַכ"מ שְׁכַתֵּב וְנ"ל שָׁם פְּלוּגְתָּא דְּאַמּוּרָאִי וּפִסְק כְּמַאן דְּמִיקַל וְצָרִיף טַעַם לְמָה וְכַתֵּב הַר"י קוּרְקוּס דְּטַעְמָא מְשׁוּם דְּלְמַאי דְּבַעֲיָ הַש"ס לְאוּקוּמֵי כְּתַנְאִי מִיתּוּקֵם ר' מְנַשְׂיָא כַּת"ק וְטַעְנָה חֲלוּשָׁה הֵיא עכ"ל וְלְמַאי דְּכַתִּיבָנָא לְאוּ חֲלוּשָׁה הֵיא וּמָה גַם דְּתַלְמוּדָא טְרַח לְאוּקוּמֵי דְּתַנְאִי יוּדוּ לַס' ר' מְנַשְׂיָא וְתַדַּע דְּהֵכִי הוּ"ל לְתַלְמוּדָא לְמִימַר לִימָא רַב מְנַשְׂיָא דְאָמַר כַּת"ק וְלִידְחִי לֹא דַכ"ע לִית לְהוּ דְר' מְנַשְׂיָא וְר' מְנַשְׂיָא בְּקַצְרָן לְאַכִּילָה וְנִמְלֵךְ לְסַכָּה בְּהוּ מִיָּרִי וְאַזְ שְׁמַעִי שְׁפִיר דְּתַלְמוּדָא לֹא קָא מְהַדַּר לְאַתּוּיָי ר"מ ככ"ע וּמְדַקְאָמַר בְּכַה"ג ש"מ לְדַעַת הַש"ס דְאָמַר כּר' מְנַשְׂיָא: דָּף י"ד גְּמָרָא מְהַפְכִין מִדַּת אַכְזָרִיּוּת כּו' נִקְט כְּהֵיא לִישְׁנָא דְאַכְזָרִיּוּת חו' ע"ד מ"ש נְגַעִים וּבְנִים יְסוּרִין שְׁל נְקָמָה וְאַסִּיקוּ בַּש"ס הָא דְלֹא הוּוּ לִיה בְּנִים כֹּל עֵיקָר הֵם נְקָמָה וּמִדָּה זוּ אַכְזָרִיּוּת הֵיא לְנִקּוּם נְקָם וְקְאָמַר ר"א דְאַפִּילוּ דְבָר זֶה יֵשׁ כַּח בְּצַדִּיק לְהַפְּךָ לְרַחֲמִים וְהִרְאָהּ וּנְעַתַר יִצְחָק לְה' כִּי עָקְרָה הֵיא וְלֹא הָיוּ לָהּ בְּנִים כֹּל עֵיקָר וְהַפְּךָ לְרַחֲמִים וּנְעַתַר לוֹ וְתַהֲרַר רַבְּקָה

אשתו: שם גמרא אמר רב מחלוקת בנסרים שיש בהן ארבע וכו' הנה קי"ל בכללי פסקי דינים דתנאי ר"י ור' מאיר הלכה כר"י ובכללי פסקי דאמוראי רב ושמואל קי"ל הלכה כרב באיסורי אלא דהכא אית לן פלגי אחרוני דסתרי תרנוניהו פלגא דתנאי הא קי"ל פלגא אחרניא הלכה כר"מ בגזירותיו והכא גזירות נינהו ודע דלפום פלוגתא דאמוראי בתלמודא ישתנה דינא בהא מלתא דלרב דקאמר מחלוקת בשיש בהם ארבע פליגי דר"מ אית ליה גזרת תקרה ור"י לית ליה גזירה א"כ אמרינן שפיר דהלכה כר"מ בגזירותיו דהא ר"י לא גזר ור"מ גזר אבל לשמואל דסובר דבשיש ארבע לכ"ע גזרינן אלא דפליגי באין בהם ארבע לר"י פנין דלית בהו שיעור לא גזרינן ולר"מ פנין דנפקי מתורת לבוד גזרינן נוכל לומר דבהא ליפא פלגא דהלכה כר"מ בגזירותיו דהא בגזירה כ"ע מודים דגזרינן אלא בסברא הוא דפליגי אם הא נמי הוי בכלל גזירה או לא ובמלתא דסבר' כה"ג הגם דהוי בדין הגזירה לא אשפחן דהלכה כר"מ ונשאר הדבר פלגא דקי"ל ר"י ור"מ הלכה כר"י וכללא דאמוראי נמי הגם דקי"ל דרב ושמואל הלכה כרב באיסורי הכא איפא רב פפא דמיישב למלתיה דשמואל ומשמע דהכי ס"ל וכיון דרב פפא סובר פשמואל קי"ל פנוותיה דבתראה הוא וכן פסק הרי"ף דכיון דרב פפא מפרש מלתיה דשמואל הלכה פנוותיה וכפי זה הלכה כר"י פלגין וליפא להו פלגא דהלכה כר"מ בגזירותיו וכדכתיבנא ודחה הרא"ש דבריו לומר דאין ראיה מדברי רב פפא מדפריש למלתיה דשמואל דסובר פנוותיה וכבר גילה הרא"ש דעתו זו בשבת בהו סוגיא דמהלך פעומד דסובר דאין ללמוד ממה דמפרש למלתיה דהאיף דסובר פנוותיה וכבר גליתי דעתי דכל דפליגי בתראי אשמאי בסבר' לא שבקינן ס' קמאי מקמי סברת בתראי ומה גם דעת הרי"ף דסוף הגאונים הנה ודעתו פדעת גאון פשיטא דלא חיישינן לסברת הרא"ש פנגדה ונר' לתת טעם לדברי הרי"ף דאי תימא דרב פפא לא אתא אלא לתרץ הקושיא דפריף הש"ס לדעת שמואל הכי הול"ל אמר להו שמואל כו' ומדלא אמר הכי ש"מ דהכי סביר ומה גם אי אמרינן דמאן דפריף לשמואל הוא סתמא דתלמודא בתרא שהיא רבינא ורב אשי ומייתי מלתיה דרב פפא פפי מתניתין מדנפשיה ואמר הכי קאמר כו' א"כ רב פפא דברי עצמו קאמר.

אלא דכפי האמת לית הכי פשיטא דסוגיא ובנדאי מאן דפריף למלתיה דשמואל הוי סתמא דתלמודא דמקמי רבינא ורב אשי בדורו של רב פפא ועלה משני רב פפא ועכ"פ מדלא אמר אמר להו שמואל ש"מ דהכי סובר.

והרמב"ם פתב בפ"ה מהלכות סנפה וז"ל נסרים שאין ברחבן ד"ט מספכין בהם ע"כ איפא פנים לומר דרמב"ם בשיטת רבו הרי"ף אמרה ונהלכה פשמואל דכשאין בהם ארבע מחלוקת ופסק כר' יאונדה דשרי פחות מארבעה ואיפא פנים לומר דכהרא"ש סובר ונהלכה כרב דבארבע פליגי ופסק כר"מ משום דקי"ל הלכה כר"מ בגזירותיו וכבר דחינו דברי הרא"ש ממילא קאי הרמב"ם כהרי"ף ותדע דבפני המשנה פתב רמב"ם ונהלכה כר"י ועיין מ"ש בדף ט"ו: שם ע"ב מעשה בשעת הספנה כו' פירוש שמחמת הספנה הביאו הנסרים שלא ירגישו האומות שהם לסנפה יחשבו שהם לתקרת הבית והיו יכולין להביא נסרים פחות מארבע ג"כ ולא היו מרגישים ואמרו לו אין שעת הספנה ראיה ופי' דאפשר שחששו שירגישו האומות פשלא יראו אותם רחבים ארבע ומחמת הספנה חששו לחששא רחוקה הגם דנסרים של התקרה אינם רחבים ארבע: שם גמרא לימא מסייע ליה כו'.

הגם דכבר עלתה הספמת פוליהו אמוראי דאפילו הפכן פסולה קא בעי תלמודא הכא במאי עסקינן משום דנ"מ דאי אשפח פרייתא דקתני פשרה דחינו לאמוראי וליפא לסיועיניהו מידי מהא: דף ט"ו גמ' ולרב יאודה אמר רב כו' מסתברא דעיקר טעמא דגמרא דלא בעי למימר דרב ושמואל כר' יוחנן סברי דמשנה א' משום גזירת פלים הוא מטעמא דאשכחן להו דפליגי אמתניתין דמספכין בנסרים מר סבר בארבע פליגי ומר סבר בפחות מארבע פליגי אלא דמסתייע הש"ס גם מהא דלא גזר רב בחצים זכרים ולא הוצרך למימר הו דפליגי אמתניתין דמשום גזירה הוא דפליגי משום דמלתא דפשיטא ליה לתלמודא: שם גמרא סיפא ר"י היא דאמר כו' ע"ס הסוגיא.

לדברי רש"י דפירש דסתם תקרה ודאי בני ד"ט הוא אודא סוגיא על נכון דהאי שינויאי דר"י היא לא מציינן לשנויי הכי אלא לסברת רב אבל לשמואל קשה הרי דר"י מיהא מכשיר בארבע טפחים ובהכרח לשנויי דבביתאול תקרה פליגי וכדפרש"י דאפילו ארבע פיון דמבטלי ליה בינדים לא אתי למיטעי לישב בבית אלא דראיתי להרמב"ם שפירש בפירוש המשנה ונ"ל ר"י אומר פי ב"ה סוברים שבאחד מאלו שני מעשים יהיה ביטול תקרה ורמ"א פי ב"ש וב"ה מודים לא יהיה אלא כבטילת א' מבנותיהם ונהלכה כר"י כמו שהורה מדברי ב"ה עכ"ל מוכח דמסיק דפי' דמתני' כשמואל ובפ"ה מהלכות סוכה הלכה ח' פתב ונ"ל תקרה שאין עליה מעזיבה כו' אלא נסרים תקועים בלבד הרי זו פסולה שהם לא נעשו לשם סוכה אלא לשם בית לפיכך אם פקפק הנסרים והניד המסמרים לשם סוכה הרי זו פשרה ובלבד שלא יהיה בכל נסר ד' טפחים וכן אם נטל א' מבנותיהם והניח במקומו סכך פשר כו' פשרה ע"כ.

מוכח מדבריו דלא שרינו מפקפק אלא בפחות מארבעה טפחים אבל ד' טפחים דוקא נוטל מבנותיהם דלהכי התנה שלא יהיה ד' טפחים מקמי דינא דנוטל לומר דבנוטל ליפא האי תנאה. וקשה אמאי דכיון דמפרשי מתניתין כסברת שמואל משמע אפילו ד' טפחים נמי שרינו כל דמבטל תקרה כדמוכח מהש"ס ותו לדברי הרמב"ם דתקרה דקתני במתני' היינו דוקא שאין בה נסרים ד' טפחים א"כ למאי דמפרש בש"ס אליבא דרב דסיפא ר"י היא וקאמר ליה לר"מ כו' מאי קא פרייך ומוכח ר"י מהך דב"ש וב"ה דלא גזרי משום תקרה אלא ב"ש בשלמא אי אמרינו דסתם תקרה יש בה נסרים ארבעה שפיר קא"ל ר"י לר"מ אלא אי אמרינו סתם תקרה שאין בה ארבעה מאי קאמר ליה ר"י לימא ליה ר"מ הוה בשאין בהם ד' טפחים ובהא פליגי דב"ש סברי גזרינו וב"ה סברי לא גזרינו ודוקא שרחה ד' טפחים לכ"ע גזרינו ותו מאי קאמר הש"ס הניחא לרב אלא לשמואל וכו' מאי פרייך אדרבה לשמואל מתניישבא מתניתין שפיר ר"י היא דהא מוכח מפלוגתייהו דב"ש וב"ה למלתא דפליגי בה ר"י ור"מ דהיינו בפחות מארבעה וקאמר לר"מ עז"ה לדידך דאמרת פחות מארבעה טפחים נמי פסולה הא מלתא ב"ש היא ולא ב"ה דב"ה סברי דלא גזרינו בפחות מארבעה טפחים בשלמא לדידי מיירי דתקרה זו אין בנסריה ד"ט ולהכי קא אמרי ב"ה מפקפק אלא לדידך במאי מוקמת לה ולא מציי ר"מ לשנויי מידי אם לא שיאמר דלא נחלקו ב"ש וב"ה בדבר זה משא"כ לסברת רב דלאו מידי מותיב ליה ר"י לר"מ אם לא שנאמר בהכרח דסובר דסתם תקרה נסריה רחבים ארבע טפחים א"כ קשה להרמב"ם פיון דנתגלה לנו דנסרים דתקרה ד"ט א"כ מאן אשכחן דפליגי וסובר דסתם תקרה הוי פחות ומה גם דמן הסתם לא אמרינו דפליגי בהאי מלתא לרב סתם תקרה ארבע טפחים ולשמואל סתם תקרה פחות מד' טפחים וליפא למימר דפסק פרב דמתלוקת בארבעה טפחים וכו' דאסר פדקימא לנהלכה כר"מ בגזירותיו וכדפרישית לעיל בד"ה אמר רב מחלו' דהוי דלא פהריי' ותו דהרי פתב בפירוש המשנה הלכה כר"י.

ותו דהא מיהא מוכח מדברי הרמב"ם דסתם תקרה הוי פחות מארבעה טפחים ואפילו נימא דאיכא ואיכא א"כ קושטיותינו הראשונות במקומן עומדות ונראה דהרמב"ם הוקשה לו לפי רש"י דאמר דתקרה זו נסריה רחבים ד"ט דגזרינן אליבא דר"מ אלא דפליגי כיון דמבטל לה להדיא לא גזרינן תדא כיון דגזרינן משום תקרה לא מחלקינן אפילו יודע דאסרה תורה מן העשוי ככל הגזירות שגזרו חכמים אפילו יודע ודאי ולא שינה למיחש ליה ותו דהוי פחותא ואטלולא דמשפחת לה באדם אחד שעשה ב' סוכות לבני ביתו שהיו מרובים א' תקרה שאין עליה מעזיבה נחיר לו לספק מנסרים רחבים ד"ט ואחת שספכה בנסרים נאסור לו רחבים ד"ט מה תאמר כי לאדם פנה גזרינן ליה לספק בנסרים ד"ט כיון דידע א"כ לא גזרינן גזירה זו לכל מי שידע הדין וזה דבר שאין השכל מקבלו לזה פירוש דאין הכרח לומר דנסרי התקרה רחבים ארבע ואיכא דנסריה ד"ט ואיכא דנסריה פחות והדעת מספקת על זה דמי גזר פן שלא יעשו התקרה אלא בנסרים של ד"ט ובדאי דעבדי אינשי הכי והכי ופי' הסוגיא פה הוא דמאי דקאמר הש"ס בתחלת הסוגיא לעולם משום גזירת תקרה וה"ק אע"פ שמפקפק וכו' הנה מצי למימר לעולם משום תעשה ולא מן העשוי וה"ק אע"פ כו' ותדע דמעיקרא דפריה מ"ט דב"ש קאמר אי משום תעשה ולא מן העשוי בתדא סגיא הרי מוכח דאי הנה תני ב"ש נוטל א' מבגדים הנה מצינו לפרושי דטעמייהו משום תעשה ולא מן העשוי דאי.

לא תימא הכי הול"ל אי משום תעשה כו' במפקפק סגי ומדקאמר בכה"ג מוכח דהגם דהנה תני נוטל אחת מבגדים לא הנה פריה אמאי לא מהני מפקפק ותדע דהא ר"מ קתני בהדיא נוטל אחת מבגדים ואינו מפקפק ולא פריה תלמודא לר"מ נהגם דבתלוקת אי משום גזירת תקרה קא דייק הש"ס לומר בנוטל סגיא דמשמע דבתלוקת משום תעשה כו' מהני אפילו פקפוק לחוד.

קושטא דהכי דעת הש"ס אבל לא מצי להקשות מפח סבא לב"ש ולומר אמאי הצריכו נוטל דוקא ולא פקפוק דמצינו לומר דסוכרים ב"ש דפקפוק לא מבטל העשוי וכאלו קאי מלתא פדקאי מעיקרא ולא פריה אלא אמאי צריה תרנוייהו ואם פן הנה מצי למימר תלמודא לעולם משום תעשה כו' וה"ק אע"פ שמפקפק כו' פירוש בעינן דוקא נוטל אחת מבגדים ובהא סגיא אלא משום דמצי לאוקומי באוקמתא רויחא דבגזרת תקרה פליגי ולאו למימרא דמשום תעשה ולא מן העשוי סברי ב"ש ור"מ דלא מהני פקפוק דהא מיהא מלתא דלא מסתברא ולא מתניא בהדיא ולהאי אוקמתא פריה תלמודא דכבר אפליגו ר"י ור"מ בגזרת תקרה ומשני ר"י נהדר הש"ס פריה לרב נהגם דהאי פירכא לא אתיא אלא לרב אבל לשמואל מצינו למימר דסובר פאוקמתא דר"י פבר כתבתי לעיל דממה דאפליגו אמתניתין קמיינתא דמשום גזירת תקרה גילו דעתייהו דלאו כר"י ס"ל ומשני תלמודא אליבא דרב דר"י היא דקאמר לר"מ דב"ש היא כו' ואמר ר"מ לא נחלקו ב"ש וב"ה בדבר זה פי' לא נחלקו בזה דהיינו בתקרה שיש בה ארבעה וקא שרו ב"ה בהכי ובזה לכ"ע נוטל א' מבגדים ואינו מפקפק ובמה נחלקו בפחות מארבעה טפחים וכאלו אמר לא בזה נחלקו ולהכי פריה הש"ס הניחא לרב אלא לשמואל דאמר בפחות מארבעה פליגי לא מצינו לפרושי דר"י קא"ל לר"מ וכו' דא"כ מאי משני ליה ר"מ ולא ניחא ליה למימר דר"מ יכחיש במחלוקת בית הלל וב"ש פל עיקר ובחר טפי לשנויי דבבבטול תקרה מחלוקת וה"פ לעולם פל נסר ארבעה טפחים לכ"ע לא מהני פקפוק לכ"ע משום גזירת תקרה והכא בנסרים פחות מד' טפחים ומשום תעשה ולא מן העשוי ופלוגתא חדשה שנו פאן לר"י לב"ה יספיק פקפוק ולר"מ בעי נוטל אחת מבגדים להתיר תעשה ולא מן העשוי והוא מאי דכתבינא למעלה דהנה מצי תלמודא למימר לעולם משום תעשה ולא מן העשוי אלא דהנה ס"ד לשנויי שינויאי רויחא דלא

למימר דאית סברא לומר דלא מהני פקפוק להתיר ולא מן העשוי וכיון דקמו באפיה פירכי ופירוקי דחיקי הדר לומר דמשום תעשה ולא מן העשוי פליגי וסברי ב"ש ור"מ דבעינן נוטל מבתים ודקדק לומר הש"ס דבניטל תקרה ולא אמר בבניטל תעשה ולא מן העשוי פליגי משום דב"ש ור"מ דסברי בעינן נוטל ולא מהני מפקפק לא בכל איסור תעשה ולא מן העשוי סברי הכין הא ליתא דהרי בכמה איסור תעשה ולא העשוי אנו מתירין פקפוק לבד בלא פקפוק שום ס' וכההיא דהדלה עליה את הגפן כו' וכדומה סגי בפקפוק ודוקא ה"א בתקרה ישנה החמירו ב"ש ור"מ דבעי נוטל להכי דייק תלמודא ואמר בבניטל תקרה ופסק רמב"ם הלכה כר"י דפקפוק סגי כב"ה ודוקא לשרויי איסור תעשה ולא מן העשוי אבל יש בהם ארבעה טפחים בעינן דוקא נוטל מבתים ומסתברא לי לומר דבתר דמסיק הש"ס לדעת שמואל דבניטל תקרה פליגי מסקינן נמי הכי גם לדעת רב ולית אנו צריכין לדחוקי פ' דמתניתין דר"י קאמר לר"מ כו' דפ' דחיקא הוא וסלקא לן פירושא דמתניתין אליבא דכ"ע דאמאי עבדינן פלוגתא דרב ושמואל נמי בפ' דמתניתין ועקר וכפי זה סליק לן פסקיה דרמב"ם פהרי"ף דהלכה כשמואל: ואשכחנא נמי סימא בפ' דברי הרי"ף דכתב אמתניתין דב"ה אומרים מפקפק או נוטל אחת מבתים כו' וז"ל טעמייהו דב"ה משום תעשה ולא מן העשוי כו' ע"כ והוא ז"ל פסק הלכה כשמואל דבפחות מארבעה טפחים פליגי והאי לישאנא מסקינן ליה בש"ס פרב אבל לשמואל לדברי רש"י ז"ל לא הכין ולדבריו לא קשיא מידי וראיתי להר"ן שפירש לדעתו הרי"ף דמפרש דמאי דקאמר הש"ס בבניטול תקרה פליגי דהכי קאמר דכיון דהתקרה היתה עשויה בהם שינוי למיגזר אפילו בדבר שהוא מותר לספוד בו לכתחלה ופליגי מר סבר פינן דע"י פקפוק נותר איסור תעשה ולא מן העשוי נותר נמי איסור זה ומר סבר דהגם דמפיק לה מאיסור תעשה ולא מן העשוי לא מפיק לה מגזרת תקרה כו' ע"כ נמצינו אומרים דאיכא גזירה חדשה שלא הונכרה לא במשנה ולא בש"ס ולא נרמזה בדברי שום אמורא ואי מהו דקאמר הש"ס אליבא דשמואל ליכא שום הוכחה דמחדש דאיכא גזירה חדשה ואמינא בפה מלא דאפילו תלמודא נמי לא מצי לחדותי גזרה חדשה במלתייהו דב"ה וב"ש כל שלא הונכרה במלתייהו להדיא.

אחר שפכתתי זה שוב פקחתי עין לכל מה שכתבו הרמב"ן ליתובי סוגיא דהכא וראיתי שפ' מאי דקאמר הש"ס בשלמא לרב כו' עזה"ד וז"ל בעי לשמואל דאמר דכ"ע אית להו גזרת תקרה בנסרים שיש בהם ארבעה היכי אמר ליה ר' יאודה דהו סברא ב"ש היא דאיהו נמי אית ליה גזרת תקרה אלא דבמספד בנסרים שאין בהם ארבעה סבר פינן דלית בהו שיעור לא גזרינן והכא היכי פליגי בגזרת תקרה הישנה ופריה כו' עכ"ל אתמהא וכי מי לא מצינן לאוקומי פלוגתא דב"ש וב"ה בפלוגתא עצמה דר"י ור"מ דמי גזר פן דלא מצינן לפרושי פלוגתייהו אלא בגזרת תקרה דארבעה טפחים ולא בגזרת נסרים פחותים מד"ט ובפלוגתא דר"י ור"מ לס' שמואל ומיהו חזיתיה להרב הנז' שהעלה בדעת הרי"ף פשיטתנו בעקר הדיון: וראיתי להרשב"א שפ' בחי' דלא מצי שמואל לשנויי דפליגי בתקרה שבנסריה פחות מארבעה טפחים משום דכיון דסובר ר"י דבנסרים ארבעה גזרינן בחדתי ה"א בתקרות הבית יסבור דאסור אפי' בפחות מארבעה ואפי' קנים פינן דנתונים בקירווי הבית ראוי לגזור בהם וכו' ע"כ.

הרב ז"ל הקושיא הכריחתי לדחוק בזה ואין דעתי מקבלת כל מן דין לעשות אומדנות פאלה מדעתנו ולו יהיה דסביר הש"ס הכין עם כל זה לא הו"א סברא אלימתא למפרה בלח לשמואל ולעביד אוקמתא חדשה מפח זה אחר המחילה מכבוד הרב וכדכתבנא עקר: שם גמרא לימא תהני תיובתא דרב הונא כו' עס"ה מדברי רש"י משמע דלרבא לא בעינן מעדיף בין שפודין כו'

ואפילו מצומצמות כיון דאיפא סכף פשר מרובה הגם שמה שהיא מרובה הוא מונח על סכף פסול אף על פי כו בהכימתכשרא.

והרמב"ם בפ"ה מהלכות סנפה הלכה י"ו כתב ונ"ל סינף בדבר פסול ודבר פשר זה בצד זה ואין במקום אחד מסכף פסול רוחב ג' טפחים אם הנה כל הסכף פשר יותר על כל הסכף הפסול פשר כו"ע"כ.

ממה שכתב בדבר פסול ודבר פשר זה בצד זה משמע דלאו בשתי פשר וערב פסול או להפך קאמר. וקשה אמאי לא כתב פאוקמתא דרבא.

וראייתי להרב המגיד שכתב על דברי רמב"ם ונ"ל ובגמ' לימא כו' ותירצו מאי פמותן בנכנס ויוצא שהוא מעדיף הקשר ופסק רבינו פתירויז זה ע"כ. מוכח מדבריו דלרמב"ם לא מהני שתי פשר על ערב פסול ולדבריו ק' אמאי לא פסק פרבא דבתראה הוא והכ"מ פי' דבכלל מאי דכתב אם הנה הסכף הפשר יותר כו' הוי ע"כ ואין דברי רמב"ם שכתב זה בצד זה סובלים פן.

ונראה לי דהרמב"ם סובר דכל דסכף פסול וסכף פשר שבצדו שנים פסולה הגם דמסכף פשר יש יותר על גב סכף הפסול פהא דפסול שתי פשר ערב דסוף סוף שנים הם למטה ואין סכף פסול מתבטל במה שנותן סכף פשר עליו למעלה ופי' דסוגיא הכין היא לימא תהוי תיובתא דרב הונא וכו' ומשני מאי פמותן בנכנס ויוצא דהוי עדיף קצת סכף פשר מהפסול ופריה והא אפשר לצמצם בתמיהא פי' וכי אפשר לצמצם למלאות כל החלל שבין השפודים בצמצום שלא ישאר חלל בין השפודים לסכף הפשר כמו אותו עדיפות שיש בנכנס ויוצא א"כ אפי' נכנס ויוצא יבא פרוץ פעומד דהא השפודים נחשבים פפרויז כמו שכתב רמב"ם וא"כ מצטרף לאיסור ומשני רבי אמי במעדיף פי' עד שיהיה פמותן של שפודין בנכנס ויוצא מלבד הך משהו דאי אפשר לצמצם ואתא רבא ושני שינויאי אחרניא לפירכת אפשר לצמצם ואמר אם היו נתונים וכו' דבזה מתמלא כל החלל כיון שמוסיף לכסות גם על השפודים נמצינו אומרים דמה דמשני תלמודא שתי וערב אינו אלא לשנויי מתני' דקתני אם יש ריוח פמותן.

ורמב"ם אין צריך להזכיר זה אלא הודיע דבעי' שיהיה סכף פשר טפי מסכף פסול באיזה אופן דהוי. נמצינו אומרים דבכהאי גוונא דמקרה סוכתו בשפודים בעינו ריוח טפי קצת פמותן דהיינו נכנס ויוצא ובעי' שיהיה הסכף טפי מזה השיעור כדי שינתן ערב על השתי או להפך ואה"נ אם הריוח שבין השפודים טפי פמותן כדי שיהיה שיעור בסכף טפי מסכף הפסול דלא בעינו שתי פשר על ערב פסול: וראיתי להרב המגיד שכתב על דברי רמב"ם דאמאי פסק פאוקמתא דמיייתי תלמודא אליבא דרב הונא ובעירובין אמרינו להדיא דהלכה כר' פפא דפרויז פעומד פשר ותירץ דכיון דחשיב לסכף פסול פאור מוכרח לומר דבעי' סכף פשר עדיף מפסול כו' יעש"ד.

ולדבריו מאי דאמרינו דזוזא מלעילא פאסתרא מלתתא ליכא הפרש כל כף וכל דאיפא שיעור מעט טפי פשיעור זה דנכנס ויוצא ישנה הצל לחמה וזה דחוק דפשיטא דאיפא הפרש טובא מזוזא לאיסתירא ואולי דהלכה באה עזה"ד דבעינו צלתה מרובה מחמתה מלמעלה ואפי' משפחת לה בכה"ג נמי דאיפא חמתה מרובה מצלתה מלמטה פשירה אלא דרמב"ם כתב בפ"ד דין י"ט ונ"ל סכף שהיו בו חלונות שהאור נראה מהם אם יש בכל האור ככל מקום המסוכף הרי זו פסולה מפני שחמתה מרובה מצלתה וכו' ואם הנה הסכף רבה על האור פשרה משמע מדבריו דכל דאיהו רבה קצת על האור פשר ומשמע מדבריו דבזה לא הוי חמתו מרובה מצלתו.

ונראה דבהכרח דמאי דאמר' דזוזא כו' לאו דוקא ונהכי מוכח נמי ממשמעוטיה דסוגיא דפריד דיוקא דרישא דמתני' לסיפא דלא אסרינו אלא שונים וא"ת סוף סוף אנו קחוינו כפי האמת דטפי מכל שהוא הני.

ואולי דמה דמתרחב למטה טובא לא מיקרי חמתה אלא אור החמה בקרוב לה נראה שהוא חמה אבל כפי האמת אינה מתרחבת החמה אלא כל שהוא שיעור שאנו אומרים דנכנס ויוצא: שם ע"ב גמרא ארובה ושתי פרעים קצרה ושתי כרעים וכו' פתבו התו' דהא אתיא כר' נחמיה דפליג בריש פ' י"ח מהלכות פלים ואמר בין נטלה קצרה וב' פרעים וכו' טמאה כו' דעת התו' היא דעת הרמב"ד ולא כן דעת רמב"ם שכתב בפרק כ"ו מהלכות פלים הלכה י' וז"ל מטה שהיתה טמאה מדרס וניטלה קצרה ושתי פרעים עדיין היא בטומאתה וכו' ושם בהלכה י"ג כתב נשברה ארובה ושתי פרעים או קצרה ושתי פרעים הרי אלו מתטמאין והשיגו הרמב"ד דזה לדעת ר' נחמיה והוא פסק בהלכה י' פרבנו ע"כ.

והיה נראה לחלק דשאני הו' דריש פרק י"ח דפליגי חכמים עליה דרבי נחמיה מיירי לטהר מטומאה ישנה בזה אם נטלה ארובה נטהרה הקצרה משא"כ לקבל טומאה מכאן ולהבא. וראיתי להוכיח על חילוק זה מההיא דתנו בפרק כ"ז דכלים משנה ב' וז"ל הבגד מטמא משום ג' על ג' למדרס ומשום ג' על ג' לטמא מת ע"כ.

ובדין חלוק נשטמא תניא בתוספתא דכלים בבבא בתרא וז"ל חלוק מאימתי טהרתו כו' נשתייר בו רובו מלמטה (טהור) ואם נקרע מבית פיו טהור ע"כ. הרי דאפי' יש בו יותר משלשה טהור מטומאה ישנה ואם תגע בו טומאה מקבלין מכאן ולהבא ודין זה דחלוק פתבו רמב"ם בפרק כ"ב הלכה י"ב.

אלא דאשכחן לרמב"ם דכ"ל פ"א חזא בדין טהרת כל הפלים בין לענין טהרתם מטומאה ישנה בין לענין קבלת טומאה חדשה וכדמוכח ממ"ש בפ"ו וברי' פרק י"א מהלכות פלים וההיא דחלוק איפא למימר דבלאות שאני דכיון דבלה ונקרע תו לא חזי מידי.

ולהבין דברי רמב"ם נעמוד על דברי הש"ס דילן איפא למיזק במלתיה דרב חנו דמפרש מאי דקתני מטמאה חבלים ארובה ושתי פרעים קצרה ושתי כרעים. קשה מי הכריחו לפרש קצרה ושתי פרעים ואתיא חכמים כר' נחמיה דתקשה אמאי ר' סתם הכא מלתיה פרבי נחמיה בשם חכמים ובו בפרק עצמו תני למלתיה פהחולק על ר' נחמיה בסתם דתנו מטה שהיתה טמאה מדרס וניטלה קצרה ושתי כרעים טמאה ארובה ושתי פרעים טהורה ר' נחמיה מטמא ע"כ.

וקשה דרבי אדרבי והו"ל לרב חנו למימר דמאי מטמאה חבלים פשניטלה קצרה וב' פרעים ולא מטמא דחזי למסמיכנהו אגודא כו' ובהכי לא קשו תרתי מתני' ובהכרח לומר דרב חנו הוקשה ליה דא"כ אמאי אפליגו תרי זימני פבר השמיענו במתני' קמיינתא דארובה ושתי פרעים מתטמאין איברים וכי תימא דעקר פלוגתיהו הכא במשנה שנית אינה אלא לפלוגי אדר"א דקתני ומטמאת חבילה ואגב דאתו לפלוגי אדר"א דתני מטהרת חבילה תנו נמי מטמא' איברים הא נמי ליכא דהא נמי פבר תני לה רבי במשנה שלאחריה דהאי משנה דחבילה ואיברים בתחלת פרק י"ט וז"ל המפרק את המטה להטבילה כו' ומהכא דייק רמב"ם ז"ל ולית מאן דפליג עליה בזה וז"ל שם הלכה י"ד מטה שנשטמאת פולה אם הטבילה איברים אברים טהורה ע"כ משמע אפי' פרע וקרע בפני עצמו ובהכרח לומר כפי זה דמאי דאמר ר"ח ארובה ושתי פרעים כו' לא קאי אלא אמטמאה

איברים ולא אַמְטֶהֶרֶת איברים דְּהָא אפּי' כּל אֶבְר וְאֶבְר מִמְּנָה מְטֶהֶרֶת' וְלֹא הוּי סִיפָא דְּמְטֶהֶרֶת
איברים דְּוּמְיָא דְּרִישָׁא דְּמְטֶמְאֵת איברים וא"כ לְרַבְּנָן מַאי דִּינָא קָא שְׁמַעִינוּ בְּהַאי מִתְּנִי' אִם טוֹמְאֵת
איברים דְּהִינּוּ אַרְוֶה וּב' פְּרַעִים כּו' הָא תְּנִי לָהּ בְּמִשְׁנָה ח' דְּפָרְק זֶה וְאִם טְהֵרֶת איברים הָא תְּנִי
לָהּ בְּתַחֲלַת פָּרְק שְׁאַחַר זֶה.

וְהִגַּם דְּחֻקִּינוּ לֹמַר דְּהָא מְלֵתָא דְּמְטֶהֶרֶת אֶבְרִים לֹא קִתְּנִי לָהּ בְּרִישׁ פָּרְק י"ט דְּשְׁמַעִינוּ לָהּ מִמָּה
דְּקִתְּנִי הַמְּפָרְק אֵת הַמְּטָה לְהַטְּבִילָהּ וְא"כ יֹאמַר הָאֹמֵר דְּעִיקָר דִּינָא הֵכָא יְתִיב עִם כּל זֶה סוּף סוּף
לֹא מְסַבֵּר לִיהּ לר"ח לְמִימַר דְּכָל עֲצָמָן דְּחֻכְמִים בְּהַאי מִתְּנִי' לֹא אֲתוּ אֲלָא לְמְטֶהֶרֶת אֶבְרִים דְּהָא
אִם אֲמַרִינוּ דְּמְטֶמְאֵת אֶבְרִים דְּקִתְּנִי הִינּוּ אַרְוֶה וּב' פְּרַעִים כְּדִקְתְּנִי בְּמִשְׁנָה ח' א"כ אֲדַרְבֵּה נְתִינוּ
מְקוּם לְטַעוֹת בְּדַבְּרִיהֶם לֹמַר דְּמַאי דְּקִתְּנִי וּמְטֶהֶרֶת חֲבִילָה נְמִי דְּוּמְיָא דְּרִישָׁא דְּאַרְוֶה וּב' פְּרַעִים
וְלֹא כֵן הוּא בְּשִׁלְמָא אִי אֲמַרִינוּ דְּעִיקָר חִידוּתָא דְּדִינָא דְּאַתָּא עָלֶיהָ בְּהַאי מִשְׁנָה הוּא מְטֶמְאֵת אֶבְרִים
וְהִינּוּ בֵּין אַרְוֶה וּב' פְּרַעִים בֵּין קֶצְרָה וּב' פְּרַעִים שְׁפִיר אֲמַרִי' דְּתַנָּא סִיפָא דְּאַפְלִיגוּ בְּהַ נְמִי
אֲדַר"א וְהָא כְּדִאִיתִיָּהּ וְהָא כְּדִאִיתִיָּהּ וְסִיפָא לָאו דְּוִקָא וְכָל עֲצָמוּ לֹא אֲתָא אֲלָא לְדִינָא דְּמְטֶמְאֵה
אֶבְרִים מִשְׁא"כ אִי אֲמַרִי' דְּבְרִישָׁא לֹא אֲשְׁמוּעִינוּ שׁוּם חִידוּשׁ וְכָל עֲצָמוּ לֹא אֲתָא אֲלָא
לְמְטֶהֶרֶת אֶבְרִים לֹא הוּ"ל לְמִתְּנִי רִישָׁא לְהַטְּעוֹת מִמְּנָה כְּדִכְתִּיבְנָא.

וּמִכַּח זֶה פִּי' ר"ח דְּמְטֶמְאֵת אֶבְרִים הִינּוּ בֵּין אַרְוֶה וּב' פְּרַעִים בֵּין קֶצְרָה וּב' פְּרַעִים וּבְתַר דְּהוּכְחִינוּ
דְּמְטֶמְאֵת אֶבְרִים דְּקִתְּנִי מִתְּנִיתִין הִינּוּ אֲפִילוּ קֶצְרָה וּב' פְּרַעִים אִית לָן לְמִידָק אֲמַאן דְּסַתְּם לָן
מִתְּנִיתִין אֲמַאי בְּחֻדָּא סַתְּם כּו' נְחֻמְיָה וּבְחֻדָּא סַתְּם כְּבַר פְּלֹגְתִיָּהּ וּלְכוּם מַאי דְּכַתְּבוּ הַתּוֹס' הֵכָא
בד"ה בְּאַרְוֶה וְז"ל וְדוּקָא בְּשִׁפְלַת הַמְּטָה קִיָּמַת וְכוּלָּהּ שֶׁל אָדָם אֲחַד שְׁסוּפוּ לְחַזוֹר וּלְחַבְרָה אֲבָל
נֶאֱבַד מִקְצָתָהּ אוֹ שֶׁל שְׁנֵי בְּנֵי אָדָם אֲפִילוּ אִיפָא אַרְוֶה וּב' פְּרַעִים וּקֶצְרָה וּב' פְּרַעִים כְּדִתְּנוּ כּו'
מְטָה שְׁנֹגְבָה חֻצְיָה כּו' ע"כ וְכֵן בְּפָרְק שְׁלִישָׁה שְׁאַכְלוּ בְּדָף ו' בד"ה חֲלָקוּהָ לְשָׁנִים וְז"ל תִּימָא
דְּאֲמַרִינוּ בְּסוּפָה מְטָה מְטֶמְאֵה אֶבְרִים פְּגוֹן אַרְוֶה וּב' פְּרַעִים וְלִי נִרְאָה דְּהֵתֵם מִיָּרִי לְהַחֲזִירָה
וּלְתַקְנָה שְׁהַפְּרַעִים בְּעִין וְהַדְּיוּט יְכוּל לְהַחֲזִירָה עכ"ל.

לְכַאוּרָה קִשָּׁה דֹּא"כ אֲמַאי קֹאמַר הַש"ס הֵכָא מְשׁוּם דְּחֻזָּא לְמִסְמַכִּינְהוּ אַגְוֹדָא כּו' דְּמִשְׁמַע דְּאַרְוֶה
וּשְׁתֵּי פְּרַעִים לְבַד חֻזוּ לְהַכִּי וּמְשׁוּם הֵכִי הוּא דְּמְטֶמְאֵת לִימָא מְשׁוּם שְׁהַפְּרַעִים בְּעִין וְהַדְּיוּט יְכוּל
לְהַחֲזִירָה וּבְהַכְרַח לֹמַר דְּהַאי טַעְמָא לְבַד לֹא מְהִנִּי אֲלָא בְּהַצְטְרָפוֹת מַאי דְּקֹאמְרִי הַתּו' וְנִפְקָא
מִינָהּ אִם אֲבַד חֻצְיָה לְחַלוּטִין הִגַּם דְּחֻזִי לְמִסְמַכִּינְהוּ אַגְוֹדָא לֹא מְטֶמְאֵה דְּמִבְטְלָהּ וְטַעְמָא מְשׁוּם
דְּלֹא מִיחֻזִי אִינְשֵׁי חֻצִי מְטָה לְתַשְׁמִישׁ פְּזָה לְמִסְמַכִּינְהּ אַגְוֹדָא אֲבָל אִם עֲדִיין כּל הַמְּטָה בְּעִינָהּ חֻזָּא
לְפִי שְׁעָה לְהַכִּי וּבְזָה נְבֵא לְהַבִּין אֲמַרִי קְדוּשׁ וְהוּא דְּרַמְב"ם סוּבַר כְּדַעַת הַתּו' אֲבָל לֹא בְּכוּלָּהּ
מְלֵתָא וְסוּבַר דְּבְאַרוּכָה אֲפִילוּ נִשְׁבַּר בְּאַוּפֹן שְׁנֹאֲבַד לְחַלוּטִין מְטֶמְאֵה וְהוּא מַה שְׁפַסֵּק בְּהַלְכָה י'
נִיטְלָה קֶצְרָה כּו' עֲדִיין בְּטוֹמְאֵתָהּ פִּי' אֲפִי' נֶאֱבַד לְחַלוּטִין אִין טְהֵרָה לְטוֹמְאֵת אַרְוֶה וּב' פְּרַעִים
וּלְהַכִּי כְּתַב סַתְּם וְלֹא הִתְנָה בְּתַנָּאִי לֹמַר בְּמַה דְּבְרִים אֲמוּרִים שְׁכָל הַמְּטָה קִיָּמַת וְשֶׁל אָדָם אֲחַד
אֲלָא בְּכָל גְּוּוּנָא נְכַתֵּב טַעְמִיָּה וְז"ל שְׁעֲדִיין צוּרַת הַמְּטָה עוֹמְדַת פִּי' וְכֹאֲלוּ לֹא נִשְׁבְּרָה וְהוּ דְּקִתְּנִי
מְטָה שְׁנֹגְבָה חֻצְיָה כּו' אוֹ שְׁחַלְקָה כּו' לֹא מִיָּרִי בְּשִׁחְלָקָה אַרְוֶה וּב' פְּרַעִים דְּזָה הִרִי הִיא כְּאֵלוּ
הִיא בְּעִינָהּ וְכִמוֹ שְׁכַתֵּב רַמְב"ם שֶׁם וְז"ל נִיטְלָה קֶצְרָה וּב' פְּרַעִים טַמְאָה שְׁעֲדִין צוּרַת הַמְּטָה
עוֹמְדַת אֲלָא מִיָּרִי דְּלִיכָא בְּחַלְקָא אֲחַד מֵהֶם אַרְוֶה וּב' פְּרַעִים.

וְחִידוּתָא דְּהַאי דִּינָא הוּא דְּאִם נִפְרָדָה וְהִיא שֶׁל אָדָם אֲחַד אֲפִי' קֶצְרָה עוֹדְנָה בְּטוֹמְאֵתָהּ כּל שְׁעוֹמְדַת
לְהַתְּפַרְקָה אֲבָל נִגְנְבָה חֻצְיָה אוֹ חֲלָקוּהָ שְׁוֹתְפִין דְּשׁוּב לֹא הִדְרָא כּל שְׁחַלְקָה אִינוּ

אַרְנוֹכָה וּב' פְּרָעִים פָּרְחָה טוֹמְאָה מִמֶּנּוּ וְדִין זֶה פָּסְקוּ רַמְבַּ"ם שֶׁם בְּהִלְכָה י"ב וְאָמַר מִטָּה שְׁהִיְתָה טוֹמְאָה כּו' וְנִגְנַב חֲצֵיזָה הָרִי הִיא טְהוּרָה שְׁהָרִי הִיא כִּכְלִי שֶׁנִּשְׁבַּר הַחֲזִירוּהָ מִקְבֵּלֶת טוֹמְאָה מִכָּאן וְלִהְבֵּא הָרִי זֶה דוֹמָה לְמִי שֶׁעָשָׂה כְּלִי מִשְׁבְּרֵי כְּלִים שֶׁנִּטְמָא שֶׁהוּא טְהוּר כּו' ע"כ.

מִמָּה שֶׁדִּקְדַּק לִזְמַר הָרִי הִיא כִּכְלִי שֶׁנִּשְׁבַּר הָעִיר בְּזֶה שֶׁנִּשְׁבַּר שְׁבַר הַמְטָהר לְאִפּוֹקֵי אַרְנוֹכָה וּב' פְּרָעִים דְּזֶה אֵינוֹ נִקְרָא כְּלִי. וּמִהַשְׁתָּא מֵאֵי דְתַנּוּ מִטָּה מִטְמָאָה אַבְרָיִם וּפְיִרְשָׁה רַב חֲנַן אֲפִי קִצְרָה וּב' פְּרָעִים מִיָּרִי דְעֵדִינָן כֹּל אַבְרָיָה קְיָיִמִין וְדִיִּיקָא נְמִי דְקַתְּנִי מִטְמָאָת אַבְרָיִם מִשְׁמַע שְׁפָלָה קְיָיִמַת אֲלָא עֲשׂוּיָה אַבְרָיִם בְּכַה"ג מִטְמָאָת אֲפִי קִצְרָה וּב' פְּרָעִים וְלִזְנָה דִיִּיקָא רַמְבַּ"ם בְּשִׁפְתָב דִּין זֶה דְהִלְכָה י"ג קְאָמַר וְז"ל מִטָּה שֶׁנִּפְרָקוּ אַבְרָיָה וְכו' פִּי עוֹדְנָה קְיָיִמַת כְּוִלָּה אֲלָא שֶׁנִּפְרָקוּ וּבְכַה"ג אֲפִילוֹ קִצְרָה וּב' פְּרָעִים טְמָאָה וְהוּא אוֹמְרוּ בֵּין נִשְׁבְּרָה לְאוֹרְכִי פִי אַרְנוֹכָה וּב' פְּרָעִים לְצַד א' וְאַרְנוֹכָה וּב' פְּרָעִים לְצַד א' אוֹ נִשְׁבְּרָה עוֹז"ה קִצְרָה וּב' פְּרָעִים לְצַד א' וּקִצְרָה וּב' פְּרָעִים לְצַד א' הָרִי זֶה טְמָאָה בֵּינָן דְעוֹדְנָה כְּוִלָּה קְיָיִמַת אֲלָא שֶׁנִּפְרָדָת וְלֹא חָשׂ שֶׁנִּטְעָה לִזְמַר אֲפִי נִאֲבַד שְׁכַבְרָה כְּתַב בְּהִלְכָה שְׁלִפְנֵיָה דִין נִגְנַב אוֹ נִאֲבַד חֲצֵיזָה כּו' וְכָל זֶה לְעַנְיָן קִצְרָה וּשְׁתֵּי פְּרָעִים אֲבָל אַרְנוֹכָה וּב' פְּרָעִים בְּכָל גְּוֹנָא טְמָאָה שֶׁעֵדִינָן דִּין כְּלִי עֲלֵיו: נִמְצִינוּ אוֹמְרִים לְדַעַת רַמְבַּ"ם ד' הִלְכוֹת א' אִם נִשְׁאָר מִן הַמְטָה אַרְנוֹכָה וּשְׁתֵּי פְּרָעִים אֲפִי נִאֲבַד כֹּל הַשְּׂאָר הָרִי זֶה טְמָאָה מִטַּעַם דְּכַתְּבַת הַרַמְבַּ"ם דְעֵדִינָן צוּרְתָה עֲלֶיהָ וְלֹא מִטַּעַם דְּרֵאוּיָה לְסוּמְכָה לְפִתּוּל דְטַעַם זֶה לֹא מְהַיֵּי אֲלָא אִם כֹּל הַמְטָה קְיָיִמַת וְשֶׁל אָדָם א' ב' אִם נִפְרָדָה הַמְטָה וְעֵדִינָן קְיָיִמַת כְּוִלָּה וְשֶׁל אָדָם אֶחָד אֲפִי קִצְרָה וּב' פְּרָעִים טְמָאָה בְּצִירוּף טַעְמָא דְכִינּוּן דְחִזִּי לְמַסְמִיכָה אֲגוּדָא.

ג' אִם נִשְׁבְּרָה קִצְרָה בְּלֹא פְּרָעִים אוֹ רַגְלֵי א' עִם אַרְנוֹכָה וְאֲצ"ל עִם קִצְרָה אֲפִילוֹ כֹּל הַמְטָה קְיָיִמַת וְשֶׁל אָדָם אֶחָד אֵינוֹ מִתְטָמָא וְדוֹקָא אַרְנוֹכָה וּב' פְּרָעִים אוֹ קִצְרָה וּב' פְּרָעִים וּמִטַּעְמָא דִּיהִיב תְּלַמוּדָא דְחִזִּי לְמַסְמִיכָהוּ אֲגוּדָא כּו' אֲבָל בְּלֹא הִכִּי הֵנָּה הוּא שְׁבַר גְּמוּר וּפְרָחָה מִמֶּנּוּ טוֹמְאָה לְחִלּוּטִין ד' אִם חִלְקוּ שְׁוִתְפִין וְאַחֲרֵי חֲצֵיזָה אוֹ נִאֲבַד חֲצֵיזָה קִצְרָה וּשְׁתֵּי פְּרָעִים הֵגַם דְחִזִּיא לְמַסְמִיכָה אֲגוּדָא כּו' הָרִי זֶה טְהוּרָה וּלפ"ז מֵאֵי דְקַתְּנִי מִתְּנִי אוֹ בְּאַרְנוֹכוֹת הַמְטָה מִיָּרִי בְּאַרְנוֹכָה וּב' פְּרָעִים וּבְכָל גְּוֹנָא וְאֲפִי אֶבֶד חִלְקֵי הַמְשָׁלִים הַמְטָה אִי נְמִי אֲפִי בְּקִצְרָה וּב' פְּרָעִים אִם כֹּל הַמְטָה קְיָיִמַת וְשֶׁל אָדָם אֶחָד.

וְרַמְבַּ"ם כְּתַב הָאֵי דִינָא בְּה' סוּפָה בְּדִרְוֹ כְּלָל וְז"ל סְכָכָה בְּכִלֵּי עֵץ וְכו' פְּסוּלָה וְסַמָּךְ עַל מָה שֶׁכְּתַב בְּה' טוֹמְאָת כְּלִים מִי הוּא הַנִּקְרָא כְּלִי לְעַנְיָן זֶה וְכָל זֶה לְדַעַת הַרַמְבַּ"ם אֲבָל לְדַעַת הַתוֹסֵף לֹא מִחֻלְקֵי וְאֲפִי אַרְנוֹכָה וּב' פְּרָעִים לֹא מִתְטָמָאָה אֲלָא כְּשֶׁכָּל הַמְטָה קְיָיִמַת.

וּלְדַבְרֵיהֶם קִשָּׁה מִי הַכְּרִיחוּ לר"ח לְאוֹקוּמָה בְּקִצְרָה וּב' פְּרָעִים דְתִהְיוּ כר' נַחְמִיָּה וְלִוְקָמָה בְּאַרְנוֹכָה וּב' פְּרָעִים וְתִהְיוּ כְּרַבְּנָן וְתוֹ דְקִשָּׁה סְתָמָא אֶסְתָּמָא וְלְדַעַת הַרַמְבַּ"ם ז"ל מִיִּתְבָּא דַּעְתָּא: שֶׁם ע"א גְּמָרָא סְכָכָה בְּכִלְאֵי כְּלִים פְּסוּלָה כּו' כְּתַב הַרַמְבַּ"ם בְּפ"ה מֵהַל' סוּפָה וְז"ל וְכֵן אִם סְמָכָה בְּשִׁבְרֵי כְּלִים וּבְלֹאוֹתֵיהֶם פְּסוּלָה הוּאִיל וְהָיוּ מְקַבְּלִים טוֹמְאָה שְׁמָא יִסְבֹּף בְּשִׁבְרֵים שֶׁעֵדִינָן לֹא נִטְהָרוּ עכ"ל וְלֹא גְזַרְיָנוּ נְמִי דְכִוְּוִתָה לְעַנְיָן טוֹמְאָה שֶׁיִּטְמָאוּ שְׁבָרִים שֶׁלֹּא נִטְהָרוּ מִשׁוּם דְנִפְקָא מִיָּנָה קוּלָא לְגַבֵּי טְהוּרוֹת וְהֵגַם דְהִרְבֵּה גְזַרוֹת גְזַרְיָנוּ בְּטוֹמְאָה מְדַרְבְּנָן עכ"ז אֵין מְדַמִּין גְזַרוֹת דְרַבְּנָן אֶהְדְּדִי אִי נְמִי שְׂאֵנִי סִיפּוּף סְכָךְ דְלְכָל מְסוּר דְכָל אֶחָד מְסַכְּף סוּפָתוֹ וְלֹא כּוּלִי עֲלָמָא גְמִירִי וְאֲתִי לְמִיטְעִי מִשְׂא"כ טְהוּרוֹת דְלֹאוּ לְכָל מְסוּר כְּהָאֵי גְוֹנָא: שֶׁם ע"ב גְּמָרָא פַּעַם אַחַת שֶׁכָּחוּ וְלֹא הִבִּיאוּ כּו' ע"כ.

קִשָּׁה אֲמַאי קְאָמַר הַש"ס אֶמְלִתְיָה דר' יוֹחָנָן דְאָמַר דר' יֵאוֹנָדָה בְּשִׁיטַת ר' יוֹסִי אֲמָרָה וְלֹא הִיא. וְלוֹ יְהִיָּה דְתִהְיוּ סַבְר' לֹאִידָף גִּיסָא דְעִירוּבִין אֲתִי מִשׁוּם (סְכָךְ) שְׁבַת שְׂאִיִסוּרוֹ סְקִילָה סוּף סוּף עִירוּבִין

מיהא דרבנן ולפחות הוי מלתא שקילא ואמאי קאמר הש"ס בכה"ג ולא היא בדרה פשיטות הול"ל דילמא עד פאן כו' ואומר אני דתלמודא לא דחי להה דר"י מפח הסברא אלא דתלמודא הכי קים ליה דגמרו לה מגמר דהה עובדא דציפורי לא הנה בימי ר' יוסי אלא בימי ר' ישמעאל בר"י וקים ליה דרבי יוסי לא סבירא ליה הכי בעירובין משום דאחי לידי איסור סקילה כדקאמר הש"ס אי נמי קים ליה לתלמודא דלא אמרה ר"י דר' יאודה בשיטת ר' יוסי אמרה אלא מפח הה עובדא דציפורי והראיה דכד דחי לא היא אמר וא"ת הה עובדא על פי מי ולנה דחי לא היא פי' לא תגמור דיודה ר' יוסי בעירובין דתימא דר' יהודה בשיטתיה אמרה והה עובדא לא ר' יוסי כו' דקים ליה לתלמודא דר' ישמעאל הוא: שם גמרא מחצלת ארבעה ומשהו כו'.

קשה אמאי לא מהני שני קנים שיעמיד בפחות משלש סמוך לסכה ויעמיד קנה אחד בפחות משלש סמוך לו דהא קי"ל כל פחות משלש פלבוד ונחשיב פאלו עומד וכדמוכח בעירובין דף י"ו מדקא מוכח אביי ממתני' התי' להה בעיא דרב המנונא בערב מאי יע"ש.

הרי דכל פחות משלש הוא פאלו עומד ואפ"ל בשבת דבעי שלא יהיה פרוץ מרובה על העומד וכן כתב רמב"ם בפ' י"ו מהל' שבת וז"ל כל מחיצה שיש בה פרוץ כעומד אינה מחיצה כו' בד"א בזמן שהפרצות מג' טפחים ומעלה אבל אם כו' פחותה משלש הרי זה מותרת אף על פי שהפרוץ מרובה כו' כיצד הרי שהקיף בקנים ואין בין קנה לקנה ג"ט או הקיף בתכלים כו' הרי זה מחיצה גמורה אעפ"י שהיא שתי בלא ערב או ערב בלא שתי ע"כ.

וק"ו הוא לענין סנפה דמהני אפי' פרוץ מרובה כמו שכתב רמב"ם בפרק ד' מהלכות סנפה שכתב וז"ל סנפה שיש לה פתחים רבים ובכותליה חלונות הרבה הרי זה פשוטה אף על פי שפרוץ מרובה על העומד ובלבד שלא יהיה שם פתח יתר עלעשרה ע"כ.

וענין מה שכתבתי דף ז' ד"ה תירה שבת ואפילו למאי דפי' שם ה"ה וז"ל דהרמב"ם מייירי בדופן ג' הא מיהא לא חמיר דופן סנפה מדופן שבת דהא תנו דופן סנפה כדופן שבת. א"כ אמאי הצריך מחצלת ארבע ומשהו.

ורמב"ם פסק להאי דינא דמחצלת שכתב שם וז"ל תלה מחיצה שגבוהה ארבעה ומשהו באמצע בפחות משלש לארץ ופחות מג' לגג הרי זו פשוטה ע"כ. וי"ל דאה"נ וכל עצמו לא אתא רב חסדא בדין זה דמחצלת אלא לומר דאמרי' תרי לבוד חד מלמעלה וחד מלמטה אפי' בערב והנינו נמי טעמא דרמב"ם דהוצרך לכתוב זה בהלכו' ולעולם אפי' קנה בתוך ג' וקנה בתוך שלש שפיר דמי אלא דקשה א"כ הה דאמרינו דף ז' סנפה העשויה כמבוי עושה לו פס ד' ומשהו ומעמידו בפחות משלשה כו' ע"כ.

אמאי לא סגי בטפח שוחק ומעמידו בפחות מג' והו"ל ארבעה טפחים וביא קנה ויעמידו תוך ג' לטפח ולא בעי פס ארבע. ורמב"ם פסק להאי דינא בריש פ"ד מהלכות סנפה וי"ל דאה"נ דדבר תורה בהכי מיתקשרא אלא דרבנן הצריכו זה משום הדין מחיצות סנפה דהפתוב תלי מלתא בידיעה דכתיב למען ידעו דורותיכם ומשום זה הצריכו הדין שפי' משבת ותדע דהא קי"ל גבי שבת עומד מרובה על הפרוץ נידון הפרוץ כעומד ובסנפה לא אמרי' הכי ובעינן תוך שלש דוקא וענין מה שכתבתי דף ז' ד"ה מביא פס כו'.

נמצינו אומרים דדין פרוץ מרובה על העומד אינו בנפני לא להקל ולא להחמיר לא להקל בפועל סנפה קטנה והראיה מדמצריך בעומד מרובה שיהיה תוך ג' ולא להחמיר ביותר משיעור

סנפּה אפּי פּרויז מרנבּה ואַפּי בּשני דנפני הסנפּה פּמו שהוכחנו בּדף יו"ד ד"ה יתירה שבת יע"ש וכל דהוי תוה שלש דהוי פּלבוד חשבנינו ליה פּסתום ובהא שנה סנפּה לשבת ומחצלת ארבע דקאמר לאו דוקא אלא ה"ה אם ירצה לעשות ב' קנים וכל א' תוה שלש לחבירו שפיר דמי ולא אחי אלא לאשמועי' תרי לבוד בערב ותדע דאלת"ה מאי פּריה הש"ס פּשיטא לימא הא קמל"ן דלא סגי בקנה תוה ג' וקנה תוה ג' לחבירו וכן בהה מתני' דמייתי הש"ס דמחצלת ז' כו' ופריה פּשיטא והוצרה לדחוקי דאתא לאשמועי' משלשלין ואמאי לימא דאתא למימר שבעינו שבעה ומשהו ולא סגי בטפח תוה ג' וטפח תוה ג' אלא ודאי דלא ס"ל לש"ס למיפסל בהכי ועיין בדיבור שאח"ז: שם גמרא אמר ר' אמי פּס ארבע ומשהו מתיר כו' לאו דוקא ארבע וה"ה שני קנים פּל אחד תוה ג"ט וביניהם פחות משלשה ולא אתא הכא אלא למימר משהו סנפּה קטנה שבעה טפחים ואי תימא דבעינו דוקא פּס ארבע טפחים לא מהני שני פּסם טפח בכל אחד ויעמידם כנו' איכא למי' דטובא קמ"ל סד"א פּדנפן שבת קמ"ל אלא ודאי דה"ה והרמב"ם ו"ל לא הביא דין זה דלא הוצרה שפּכר פּתב ברפ"ד שיעור סנפּה קטנה כו' אלא דקשה לפום מאי דכתבנא בּדף ז' ד"ה מביא פּס ארבע ומשהו דדוקא בסנפּה הוא דבעינו משהו אכל לא בשבת יע"ש א"כ אמאי לא משני תלמודא משהו אצטריכא ליה ואולי דהא נמי הנה פּשיטא ליה לתלמודא מההו ברייתא דקתני ובלבד שלא יהיה כו' והה מתני' היתה שגורה בפה כל האמוראים להכי לא בעי לשנויי הכי אלא ראייתו להתוס' בד"ה בפחות משלשה שהקשו ונ"ל ועוד קשיא דבשני פּסם שיש בכל אחד חצי טפח ומשהו סגי דמוקי בפחות משלש סמוך לדנפן כו' וי"ל משום דאמרינן בספ"ק דעירובין דכל מחיצה שאינה של שתי ושל ערב כו' עכ"ל.

לפי דבריהם ו"ל ה"ה מחצלת בעי דוקא ז' וה"ה נמי מאי דאמרינן דף ז' מביא פּס ארבע כו' דדוקא בכה"ג משום דבעינו שתי וערב ואין דבריהם מוכרחים. ותו א"כ אמאי לא אמר בש"ס דהא קמ"ל דבעינו מחיצה שתי וערב וכמו כן הנה מצי נמי לשנויי הכרייתא.

ותו א"כ אמוראי פּסקו דבעינו שתי וערב ר' אמי ור"ח וריב"ל דאמר בּדף ז' יביא פּס ארבעה טפחים אלא ודאי פּדכתבנא ותדע דהרמב"ם מיהא לא סבר הכין דפסק בפ"ז מהלכות שבת מחיצה בין של שתי בין של ערב וכו' והראיתי דבריו בדיבור שלפני זה יעש"ד ופסק ההו דמביא פּס ארבע כו' ועיין מ"ש דף ז' בד"ה מביא פּס ד' וכו'.

מהכא משמע דע"י פּס ד' ומשהו עושה דנפן גמור. והרמב"ם בפ"ד מהלכות סנפּה פּתב ונ"ל ה"ה לה ב' דפנות זו כנגד זו וביניהם מְפּוּלָש עושה דנפן שיש בו ארבעה טפחים ומשהו ומעמידו בפחות מג"ט סמוך לאחת מן הדפנות וכשרה וצריה לעשות לה צורת פּתח ע"כ.

ולמעלה מזה גבי שתי דפנות פּמין גם דעושה דנפן טפח כו' פּתב ונ"ל וצריה לעשות לה צורת פּתח מפני שאין לה ג' דפנות גמורות ע"כ. משמע דכל דאיכא שלש דפנות גמורות לא בעי צורת פּתח א"כ קשה ונהרי פּס ארבעה טפחים שוחק עומד תוה שלש טפחים דהוי דנפן גמור אב"א דהוי עומד מרנבּה על הפרוץ אב"א דהוי תוה שלש דאפילו השלש נחשבים כעומד ואמאי הצריה צורת פּתח.

וי"ל דלא הוי גמורות אלא שנים פּמין גם ושלישית לרוח אחת מהם ונה אפילו בב' הדפנות מכשיר ואם עשה ג' פּיוצא בזה פּשיטא דלא בעי צורת פּתח. ומהשתא לא קשיא מאי דהנה קשה לי בדברי הרמב"ם לישמועין דאפילו על ידי פּס חצי טפח שוחק סמוך לפנותל ופּס פּיוצא בו תוה שלשה טפחים סמוך לחבירו יהיה ניתר בשלמא בדברי האמורא מציינו לשנויי פּדשנינו.

אלא בדברי רמב"ם ז"ל לא היא אלא טעמא הוא לאשמועינן דאפילו כה"ג דעומד מרובה על הפרויץ בעי צורת פתח פנין דמשוננה כמבוי: דף י"ח גמ' ומודה ר"מ כו' ע"כ. סובר הש"ס דאפילו ארבעה נמי קאמר.

ותימא ולימא ליה דלא קא מכשיר אלא בפחות מארבע ומצאתי בתוספתא פ"ק דמכלתין דקתני וז"ל מספכין בנסרים דברי ר"י וחקמים אומרים עד שיהיה בינו לחבירו במלואו וכו' אבל הכל מודים שאם יש בנסר ארבעה טפחים שיהיה בינו לבין חבירו במלואו ע"כ.

הרי להדיא דקתני אפילו נסר ארבע ומקא כל דאשכחן דהש"ס פריף או פריק מבריינתא ולדידן מציינו לפלוגי דלא מיירי בנדון דאמי עלה ותלמודא לא דחי ליה שמע מינה דתלמודא קים ליה מאיזו הוכחה ברורה דלא מחלקינן בהכי: שם גמ' והא דג טמא פנין דלית ליה כו'.

מקא מוכח דג טמא אין לו שדרה. והרמב"ם פתב בפ"ג מהלכות מאכלות אסורות וז"ל והוא שיהיה ראשו ושדרתו של דג קיים כדי שיהיה ניכר שהוא דג טהור כו' ע"כ.

מוכח דסי' שדרתו הוא להפירו אם טהור וכן פי' בפירוש המשנה וז"ל שישאר ראשו ושדרתו נראי' עד שינדע מאותה צורה שהוא דג טהור ע"כ וכבר כתבתי בספרי ספר פר"ת בענין זה ולפי שלא פירשתי הדבר באנרף אשיבה ידי עלי.

דע דלרמב"ם ז"ל דמפרש בסי' שדרה דקאמר דבהף דטרית טרופה היינו שפיר השדרה פי שדרה זו היא מוכרח אצלו שהיא של טהור אם כן ע"י שדרה אדם מפיר טהור מטמא ובדג טמא איכא נמי דאית ליה שדרה ולזה כי קאמר אב"י צחותא דאבב נהרא שרי פי' בהכרח לפרש שע"י שדרה ניכר וניתר פולו וכדקתני בבריינתא דטרית דנדאי לא פליג אב"י אמתני' דאבב נהרא מינכרא דשריא בהכרח לומר דסובר דכל טמאים דאיכא התם בני שדרה גינהו ובזה מינכרי פולם משדרתם פי טהורים הם דאלת"ה ואיכא מין דג דלאו בני שדרה גינהו א"כ אותם שאינם בני שדרה במה מינכרי ובהכרח לומר דלא אמר הכי אב"י אלא לפי שהחליט דכל מין דאית ליה שדרה לא קאי התם ומאי דקאמר הש"ס ויהא דג טמא ה"ה דג טהור.

אלא אמר חלוקת מיחוש האיסור דטהור אי קאי מאי איכפת לן ודקדק לומר והאי דג טמא פי' מין זה של דג טמא דלית ליה שדרה לא קאי וממילא משמע דאיכא דג טמא דלאו פהאי פגון דאית ליה שדרה דמצי קאי ופריף עלה והא חזינן דקאי דג שאין לו שדרה אם כן אין החלט לצחותא דאבב נהרא פנין דאיכא מין דלא מצי בדיק ליה בשדרה פנין דאין לו ואי משום דלית ליה קילפי כו' פי' ובכה"ג אפי' בדיקה לא בעי והא חזינן כו'.

עוד אפשר דרמב"ם מפרש הסוגיא עזה"ד לעולם דג טמא אית ליה שדרה אלא מין זה דצחותא אין דג טמא קטן כזה שיש לו שדרה ולהכי שרי אב"י ולזה דקדק הש"ס לומר והאי דג טמא דהכי הול"ל ודג טמא אין לו שדרה ומאו' והאי גילה דעתו דלא קאמר אלא כמין צחותא.

ואולי דאפילו לכי גדל מין זה נמי לא חיישינן ליה באבב נהרא משום דלא מצי קאי אדזוטר א"כ הא ליתיה הקא א"כ אין מיחוש לדג טמא כל עיקר באבב נהרא ולאו דוקא צחותא הוא דשרי והא מלתא עצמה לדידיה דאב"י הוא דקאמר אבל הש"ס לא ס"ל ובמסקנא לא קיימא הכי.

אי נמי הכי קאמר הש"ס אי משום דרדיף מיא והאי דג טמא פנין דלית ליה שדרה פי' כמין שדרה דטהור לא מצי קאי ותדע דלרמב"ם איכא הפירא בשדרה דג טהור מדג טמא ואפשר דמין שדרה

דטהור תכונתה מציא קאי אמיא דרדיפי משא"כ דדג טמא ואיכא דג טמא דלית ליה שדרה פשיהיה דג טהור בלא שדרה במאי יהיה ניתר וא"כ מאי מחליט אבני להתירא בהכרח דסובר אבני דטמא דלית ליה שדרה לא מצי קאי לזה פריה וקא חזינא דקאי ובפריי לא פירשתי פל הצורה: שם גמרא אתמר סינף על גבי אכסדרה כו' ע"כ.

פי' דאית לה פצימין לרש"י שיש עמודים סביב אכסדרה ואין בין זה לזה שלש טפחים ובזה הו"ל כאלו האויר מלא דפנות ואצטריף לאשמוענו משום דלא עבידי פצימין לאויר החיצון.

והרמב"ם ו"ל בפ"ק ד' מהלכות סנף פתב וז"ל סינף על גבי אכסדרה שיש לה פצימין וכו' פשיה לא היו לה פצימין פסולה מפני שהיא סנף העשויה כמבוי שהרי אין לה אלא ב' צידי אכסדרה ואמצע האכסדרה אין בו פותל ושפנגדו אין בו פצימין עכ"ל ופי' ה"ה דאכסדרה זו שני פתלים זה כנגד זה ומקצתן מקורה וסמוך לקרוי על קצה האחר סינף נמצאת סנף זו יש לה ב' פתלים ואם יש לה פצימין שני עמודים בולטין ברוח שלישית אעפ"י שבסנף אחרת כגון זו צריכה פס ארבע ומשהו פאן לפי שיש פצימין פי תקרה יורד וסותם כלומר פי תקרה של אכסדרה שהיא קרוי קבע עד פאן וזו היא שיטת הר"ף ו"ל ופירשה הר"ן ו"ל כדברי הרב המגיד.

וקשה לי לדבריהם ו"ל חדא וכי דרף הפצימין להיות באמצע הפותל וזה יכול לומר שישו הפצימין בסוף מקום המקורה אלא דקשה מי תלה זה בזה לומר דכיון דיש לו פצימין אמרינן פי תקרה יורד אי אמרינן פי תקרה יורד וסותם בין יש לה פצימין בין אין לה פצימין ואי אמרינן אין פי תקרה יורד וסותם מה עושה הפצים.

ועוד דברי הרמב"ם לא משתמעי הכי ממה שאמר ואמצע האכסדרה אין בו פותל ושפנגדו אין בו פצימין ע"כ אמצע אכסדרה משמע שהוא פותל הפנימי דלצד המקו' המקורה שלזה יקרא אמצעה ולא רוח שפנגסים בה לתוכה ועוד דלרוח הפרוץ לא הנה צריף הרמב"ם לומר אמצע האכסדרה אין בו פותל דפשיטא אבל אם נאמר כפשיטא דעל רוח הפנימי קאמר נתפנון באומרו שאין בו פותל לומר שהפותל הוא רחוק ד' אמות וכאלו אין בו ושפנגדו ליכא פצימין פירוש לצד מקום הפרוץ בסוף פותלי האכסדרה והוא מקום הפצימין ע"כ נר' לומר דהפצימין הם בסוף פותלי האכסדרה והפצימין הם במקום טפח שאנו צריכין בשלישית ולא הצריכו בעשויה כמבוי פס ד' אלא משום דנראית כמבוי ואין עליה צורת סנף מה שאין פן באכסדרה דסוף סוף הנה היא סתומה הכשירו בפצימין וכדבר' אונדה דהתיר בסנף העשויה בהעמדת טפח בכה"ג מודים לו ולא בעינו הקא פי תקרה יורד וסותם ובזה ניחא אמאי הוצרך תלמודא למעבד אוקמתא אחריתי דמאי בינייהו ללישנא דפומבדיתא ולא אמר פאוקמתא דמאי בינייהו דללישנא קמא מ"ס פי תקרה יורד וסותם ומ"ס וכו' ומדהדר בתר אוקמתא אחריתי מוכח ודאי דאי איכא פצימין לאו משום פי תקרה אתאן עלה אלא פיון דאיכא פצימין חשיב החלל כאלו סתום דלא הצריכה תורה למלאת פל החלל של רוח שלישית אלא טפח והנשאר לבוד.

ותדע דע"י הכשר הלחי יקרא סתום שכ"כ הרמב"ם בפ"ק י"ז מהלכות שבת וז"ל ונחשב אותה קורה או אותו הלחי כאלו סתם רוח רביעית ע"כ. ולבוד כסתום חשבינן ליה וכמ"ש רש"י וכן איתא בעירובין והוא אומרו אבני אמר פשרה אמרינן לבוד רבא אמר פסולה לא אמרינן לבוד.

והרשב"א פי' ג"כ דע"י הפצימין אמרינן פי תקרה יורד כו' ופי' דברי הגמ' דאמר אבני אמר פשרה אמרינן לבוד פי' פי תקרה יורד וסותם והו"ל לבוד ואין הלשון סובל פן והגם דהרשב"א

והר"ן וה"ה ז"ל כולו קנימי דטעמא דפצימין דמכשירין הוא משום דעל ידם אנו אומרים פי תקרה יורד וסותם עכ"ז פשטא דסוגיא ודברי הרמב"ם לא משמע הכי: שוב ראיתי להכריח פדברי ממ"ש הרמב"ם בפי"ז מהלכות שבת ה' ז וז"ל אבל מבווי שאנרכו פרחבו הרי הוא פחצר ואינו ניתר אלא בשני לחיים משגי רוחותיו כל לחי במשהו או בפס רחב ארבע מרוח אחת ע"כ.

והכי איתא בהדיא בעירובין הרי דכל פד הוא הקשר הלחיים בפס רחב ארבעה ואין לה ראיה גדולה מזו ומלתא דפשיטא היא דפצימין הם לחיים פדאמר הש"ס בהדיא. וא"ת א"כ אמאי הצריכו בסנפה דקמין מבווי להביא לה פס ארבע ולא הכשירוה בלחיים.

י"ל דשאני לחיים הקבועים בבגין מלחיים העשויים בסנפה ודכונותה חלקו הר"ן והרשב"א וה"ה דלא אמרי' פי תקרה יורד וסותם אלא דוקא בתקרה הבנויה ונחזקה כו' אבל בסנף הסנפה לא אמרינו פי תקרה דא"כ אין לה סנפה שצריכה דפנות למ"ד פי תקרה יורד וסותם אפי' בכל הד' ומהשתא אמאי אנו צריכין לומר דמאי דמכשירין בפצימין הוא ע"י הקשר תקרה.

ולדרפנו אשפחנא סימא לתרין תמיהת הר"ן על דברי הרי"ף שכתב וז"ל ויש לתמוה על מ"ש הרב אלפסי ז"ל דהא דאמרי' ע"ג אכסדרה לא על גבה ממש אלא פסמוה לה והוא תימה דבש"ס אמרי' פאלו השנה את קרויו כו' דלא אמרי' ביה פי תקרה כו' ואפילו יש פצימין פסולה כו' אבל אפטר דהרב אלפסי ז"ל דלאו כו' אלא תקרת האכסדרה נמוכה מעט כו' יע"ש.

ולמאי דתי' דברי הרי"ף כפשטם וליפא שום קושיא דאנו מכשירין בפצימין שפסוף הב' דפנות ואין אנו צריכין לדון שבאמצע האכסדרה. ומאי דכתב הר"ן דלא אמרי' פי תקרה כו' ואפ"י יש לו פצימין.

הרב ז"ל אזיל לשיטתו אבל לדרפנו דין יש לו פצימין לא נכנס בגדר זה דפי תקרה כו' ולא קא' הש"ס דבעי' שלא יהיה שנה לסנף אלא דוקא לומר פי תקרה כו' אבל למאי דמכשירין מחמת פצימין אפילו שנה ממש פטר.

ותדע דגמרא לא פריה מאכסדרה אלא לאבני דסובר דאמרי' פי תקרה כו' אפילו ליפא פצימין ומשני רבא אליבא דאבני אבל אי הנה מכשירי' מחמת פצימין הגם דקרוי אכסדרה שנה לסנף פשיטא דכשרה: דף י"ט גמרא ולחי היינו פצימין ק' להערוף שכתב בפ"י תיבת פצים וז"ל בסנפה סינף ע"ג אכסדרה שיש לה פצימין פי' גאון לחיים ע"כ ק' למה הוצרך לאומרה בשם גאון והרי הוא תלמוד ערוף.

ואולי דלא הנה בש"ס הא מלתא ובתר הכי קבעוה בש"ס ואיפא בכה"ג טובא דהוסיפו בתראי ועיין מ"ש גבי הך הלכתא דכשרה שינקה מן הטריפה כו' דכתבו רבנוטא דלאו דברי הש"ס אלא מהלכות פסוקות: שם גמרא פסל היוצא מן הסנפה.

עיין מ"ש למעלה דף ד' ד"ה היתה גבוהה: שם ע"ב גמרא טיט הנרוק יוכיח כו' והגם דטיט הנרוק כשהוא מעורב טובלים בו ובמים הקא דומה למים בצד א' וטיט בצד א' דאין טובלין בו אלקבא דכ"ע ורש"י פי' הטובל בו במקנה שפולו טיט ע"כ.

משמע מדבריו דאם יהיה מעורב דאנו אומרים דמצטרף דטובלין בו. וקשה אמאי מהדר לטובל במקנה שפולו טיט דהוי מציאות דלא דמי לנדון דידן לימא בנדון עצמו דמצטרף טיט הנרוק אלא דהמים לצד א' והטיט לצד א' דלכ"ע אין מטבלין בו ומדמהדר לכולו טיט משמע הא חלק מים

הגם שִׁיטְבוּל בְּחֶלֶק הַטֵּיט שְׁפִיר דְּמִי וְהָא לִיכָא מֵאן אֲמָרָה וי"ל דְּסוּבְר רַש"י דְּגִדּוֹן זֶה דְּפָחוֹת מִג"ט אֲוִיר דּוּמָה לְמִים צָפִין ע"ג טֵיט דְּטוֹבֵל בְּשִׁנְיָהֶם וְלֹא לְטֵיט מִצַּד א' וּמִים מִצַּד א' דְּאִינוּ טוֹבֵל אֲלֵא בְּטֵיט לְבָדוּ וְטַעֲמָא מְשׁוּם שֵׁא"א שְׁיִכְנֹס רֵאשׁוּ וְרַבּוּ שֶׁל אָדָם בְּפָחוֹת מִג"ט א"כ הִנֵּה תַחַת סְכָף דְּגִסְר וְאֲוִיר וְדְמִי מִמֶּשׁ לְמִים וְטֵיט מְעוֹרְבִין א"כ כְּשֶׁאֲנוּ אוֹמְרִים מְצַטְרֵף אֲנוּאוּמְרִים ג"כ טוֹבְלִים בּוֹ ה"נ הו"ל לְמִי בְּפָחוֹת מִג"ט אֲוִיר שְׁיִשְׁנִינִים תַּחְתּוֹ אוֹם בְּאֲנוּ לְדַמּוֹת זֶה לְזֶה לְזֶה נִתְחַכֵּם וְלֹא רָצָה לַעֲשׂוֹת הַדְּמִיוֹן בְּשִׁנְיָה מִמֶּשׁ וְאָמַר אִם טָבֵל בְּמִקְוֵה שְׁפָנְלוּ טֵיט וְה"ק פִּי הֵיכִי דְאַשְׁפָּחוּ טֵיט הַנְּרוֹק שֶׁהַטּוֹבֵל בְּמִקְוֵה שְׁפָנְלוּ טֵיט לֹא עָלְתָה לוֹ טְבִילָה וְכִשְׁהוּא טוֹבֵל בּוֹ מְעוֹרְבַת עָלְתָה לוֹ טְבִילָה כְּמוֹ כֵּן אֲוִיר פְּסוּל הֵגֵם שֶׁהוּא פְּסוּל לְפַעֲמִים יִצְטָרֵף לְהַכְשִׁיר אֲבָל לֹא יִדְמָה לְטֵיט הַנְּרוֹק לְכָל דְּהֵתָם טוֹבֵל בּוֹ וּבְמִים וְהִכָּא אִין יִשְׁנִים תַּחְתּוֹ וּלְפִי זֶה פִּי הַש"ס דְּקָאָמַר מִי אִיכָא מִיּוּדִי דְאַיְצְטְרוּפִי כּוּ' יִתְיַשֵּׁב בְּדוּחַק.

וְלִדְעַת הַתּוֹ אֲפֹשֶׁר דְּהָא דְסְכָף פְּסוּל פָּחוֹת מִג"ט הוּא דּוּמָה לְטֵיט הַנְּרוֹק זֶה בְּצַד זֶה וְדוּקָא טֵיט לְמַטָּה וּמִים צָפִין הוּא דְמְטְבִילִין כִּינּוֹן שֶׁהוּא זֶה ע"ג זֶה אֲבָל זֶה בְּצַד זֶה אֲפִילוּ וְטְבִיל חֲצִיּוֹ בְּמִים וְחֲצִיּוֹ בְּטֵיט לֹא עָלְתָה לוֹ טְבִילָה וְהָא דְמֵי לְאֲוִיר הֵגֵם דְּאִין רֵאשׁוּ וְרַבּוּ תַחַת הָאֲוִיר לְבָד אֲלֵא תַחַת הַסְּכָף ג"כ.

אֲלֵא דְאִין הִכְרַח לְפִי זֶה דְּהָא סְכָף הַסְּנִיפָה גִידּוֹן כְּמְעוֹרְבַת יַחַד דְּהָרִי אֲנוּ מְצַרְפִּין אִם רַבָּה עָלְתָה מְרֻבָּה מִחֲמַתָּה לְהַכְשִׁיר מִיעוּטָה שְׁחַמְתָּה מְרֻבָּה מִצְלַתָּה וְכִדְאָמַר רַבִּינָא וּבִזְזָה לִיכָא פְּלוּגְתָא וְא"כ סְכָף הַסְּנִיפָה גִידּוֹן אֲדַרְבָּה כְּטֵיט הַנְּרוֹק מְעוֹרְבַת בְּמִים דְּקָתְנִי ר"י טוֹבְלִים בּוֹ וּבְטֵיט וְהִרְמַב"ם כָּתַב בְּפ"ה מֵהַל' סְנִיפָה וְנ"ל אֲבָל אִם הָיָה אֲוִיר ג"ט בֵּין בְּאֲמַצְעַת כּוּ' ה"ז פְּסוּלָה עַד שְׁיִמְעֻטָּה מִיעוּטוֹ בְּדָבָר פְּסוּל אִם סְנִיפָה גְדוּלָה כְּשֶׁרָה בְּסְנִיפָה קְטַנָּה פְּסוּלָה עַד שְׁיִמְעֻטָּה בְּדָבָר שְׁמִסְכִּין בּוֹ ע"כ.

לֹא הִתְנָה הָרַב דְּאֲסוּר לִישׁוֹן תַּחְתּוֹ גַּם מִמ"ש בְּסִמּוּף לְזֶה הָיָה רֹב הַסְּכָף צְלַתוֹ מְרֻבָּה מִחֲמַתוֹ כּוּ' פְּסוּלָה ע"כ. מִשְׁמַע דְּאֲפִי הָיָה הָאֲוִיר שְׁמִמְנוֹ בָּא רִיבּוּי הַחֲמָה עַל פְּנֵי כָּל הַסְּנִיפָה ש"ד מוֹכַח דְּלֹא פְּסוּק כְּאִוְקָמָתָא דְרַבָּה וְצ"ל טַעַם אֲמַאי וְהָרִי רַבָּא בְּתַרְאָה הוּא וְגַם מְנַלְן דְּפִלְגִי עָלְיָה בְּהָא וְאַשְׁפָּחוּ בִירוּש' פ' שְׁלֵשָׁה שְׁאָכְלוּ וְנ"ל תְּנִינּוּ הַרְחִיק הַסְּנִיפּוֹף מִן הַסְּכָף ג' טְפָחִים פְּסוּלָה וְכוּ' עַד וְאִין טוֹבְלִין בּוֹ ע"כ.

הָרִי לְהִדְיָא סְתָמָא דְתַלְמוּדָא דְאֲוִיר מְשָׁלִים וְאִין יִשְׁנִים תַּחְתּוֹ קוּשְׁטָא דְמִן הִירוּשָׁל' לִיכָא לְמִשְׁמַע דְּדוּקָא אֲוִיר אֲבָל סְכָף פְּסוּל יִשְׁנִים תַּחְתּוֹ דְאַיְכָא לְמִימַר דְכ"ש הוּא וְהֵגֵם דְמֵהִכָּא מוֹכַח דְאֲוִיר חֲמוּר דְקָאָמַר לוֹ יִהְיֶה אֲלֵא אֲוִיר עכ"ז מְצִינּוּ לְמִימַר דְבְּהָא לִיכָא עֲדִיפוֹת זֶה מִזֶּה וְתַרְנוּןִיָּהּ מְצַטְרֵף וְאִין יִשְׁנִי וְלִימּוּד טֵיט הַנְּרוֹק לְסְכָף פְּסוּל כְּמוֹ לְאֲוִיר דְכָל דְּפָחוֹת מִג' טְפָחִים מְצַטְרֵף וְאִין יִשְׁנִים וְהִינּוּ יְכוּלִין לוֹמַר דְרַמְב"ם דְּסִתְמָה דְעָתוֹ הִיא דְכָל שְׁלֵא אָמַר יִשְׁנִים תַּחְתּוֹ כְּפִינְתוֹ הִיא שְׁאִין יִשְׁנִים וְהֵגֵם דְזֶה דוּחַק דְהָרִי הִירוּש' בְּעֵי לָה מְבַעֲיָא וְא"כ צְרִיכָא מְלַתָּא לִיאָמַר הִינּוּ דוּחִקִים לוֹמַר דְשָׁאֲנִי אֲמוּרָאִי דְבָעוּ לָה דְאַפִּילוּ דְאַיְכָא מֵאן דְפָשִׁיט לָה לֵא יִדְרֵף גִּיסָא מִשָׂא"כ הִבָּא לְלַמּוּד הַהִלְכוֹת מְהִרְמַב"ם אַחַר שֶׁהוּדִיעַ דְסְכָף פְּסוּל וְאֲוִיר פְּסוּלִים גִּינְהוּ כָּל דְלֹא כָּתַב בְּהִדְיָא דִישְׁנִים תַּחְתּוֹ אִין לְהַתִּיר מִשָׂא"כ לְדַבְרֵי ש"ס דִּילָן דְמַחְלֵק בֵּין סְכָף פְּסוּל בְּחַד קֵא' יִשְׁנִים תַּחְתּוֹ וּבְחַד קֵא' דְאִין יִשְׁנִין וְלֹא כָּתַב הַרְמַב"ם א' מְהִנָּה מִמ"נ ק' אִם תֵּאמַר דְסִתְמוּ פְּפִירוּשׁוֹ דִישְׁנִין ק' אֲוִיר וְא"ת סְתָמוּ כְפִי דְאִין יִשְׁנִין ק' סְכָף פְּסוּל וְנִרְאָה לְתַרְץ בְּשִׁנֵי דְרָכִים א' דְמַדְבְּרֵי ר"י דְמַפְרֵשׁ לְבִרְיָתָא דְסְנִיפָה דְמִיעוּטָה חֲמַתָּה מְרֻבָּה מִצְלַתָּה מְשָׁמַע דְכָל דְאַיְכָא אֲוִיר פָּחוֹת מִג'

טפחים פֿשר פֿינן דרוב הספֿה צלֿתה מְרנֿבה ופֿליג על אוֹקמֿתא דר' אוֹשעֿיָא דסנֿפה דפֿחות מג' טפחים אין יִשינֿים תחֿתיו וְהרא"ש הק' אם כֿן אין לֿה סנֿפה שְפֿשרה לישֿן תחֿתיה מִפְּנֵי הַנִּקְבִּים וְתִירֵץ דְּהָא דְאָמַר רַבִּי אוֹשעֿיָא הֵכָא דְאִין יִשינֿים מִיִּירֵי שְהָאִוִיר לְאִנְרָה הַסנֿפה בִּיןִשֿר כּו' וְהַרְמֵב"ם פֿשֿהזִפִּיר הֵתֵר מִיעוּטָה חִמְתָּה מְרנֿבה מְצִלְתָּה לֹא חֵלֵק בְּאִוִיר כְּזֶה דְאָסוּר לִישֵׁב תחֿתיה גִּילָה דַעֲתוֹ דִלְרַבִּינָא לֹא שָׁנָא וְדָרָה ב' דְהַרְמֵב"ם הוּק' לוֹ בִּיש"ס בִּין לְדָרָה רִש"י מֵה שֵׁהֵק' הַתּו' בִּין לְדָרָה הַתּו' מֵה שְהִקְשִׁיתִי לְמַעַלָּה וְדָחָה ב' הַדְרָכִים וּפִי' דְבָרֵי ר"י כֿן אֲלִישֵׁיב דְקָאִי לְסַבְר' ר' אֲלִיעֶזֶר דְקִתְנִי הֵתֵם בְּמִתְנִי דְמִקְנֹאוֹת ר"א או' מְטַבִּילִין בְּמִים וְאִין מְטַבִּילִין בְּטִיט ר"י או' מְטַבִּילִין בְּמִים וּבְטִיט כּו' ע"כ הָרִי דִלְר"א אִין מְטַבִּילִין כֿל עֵיקָר בְּטִיט אִפִּי' בְּתַעְרוּבוֹת אֲלֹא בְּמִים לְבַד וְאִף עַל פִּי כֿן הִטִּיט מְצַטְרֵף לִמ' סָאָה וְהוּא מֵה שְמוֹכִיחַ מְטִיט הַנְרוֹק שְמִצְטְרֵף וְאִין מְטַבִּילִין בּוֹ אִפִּי' בְּתַעְרוּבוֹת כְּמוֹ כֿן אִין יִשינֿים תחֿת אִוִיר זֶה אִפִּי' בְּצִירוּף הַגֵּם שְמִצְטְרֵף וְכִינּוֹן דְהָאִי אוֹקמֿתא לֹא אֲתִיָא אֲלֹא כּר"א וְאִנּוֹן קי"ל הִלְכָה כּר"י כֿכֵלְלָא דְפֿסְקִי' לְזֶה לֹא פֿסְקָה הַרְמֵב"ם וְהַגֵּם דְרַבָּא בַר' אוֹשעֿיָא קָאָמַר לְהָאִי אוֹקמֿתא הָרִי ר"י לֹא מְסִיק הֵכִי וְכִינּוֹן דְלֹא מְסִיק כְּהָאִי אוֹקמֿתא דְרַבָּא לֹא פֿסְקִי' אֲלֹא כּר"י גַם רַבָּה וְרַב יוֹסֵף דְלֹא מְסִיקוֹן תּוֹתִיה: תו ש ל ב " ע.